

El santo evangelio según San Lucas

San Lucas ï gotisũore gaye

¹ Ñati mũ yũ baba Teófilo. Adi mũre papera cõa yũ. Adi rãmũri Jesure rētagore oca ucari masa jãjarã ñama ñna ñja. ² Mani robo bajiroti cajero Jesús rãca riasotigoana ñna gotija, tũogooanati ñama ñna cũni. Ito bajiri ñna ucarise ticõri, “Jesús rãca riasotigoana ñna gotiro bajiroti ucama ñna cũni”, yi tũoĩa mani. ³ Ito bajiro yi masibojagũti jeyaro Jesure rētare oca queno riasoticõri, “Yũ baba Teófilore yiari, yũmasiti itire ucacũja yũ”, yi tũoĩacũ yũ. ⁴ Ito bajiro tũoĩacõri, “Jeyaro yũ tũogore bajiroti bajiyija Jesure cũni”, mũ yi tũo masitoni adi mũre uca yũ.

Juan ï rujearoto riojũa ángel ï goti yure gaye

⁵ Herodes, Judea sita uju ï ñaroca, sīgũ ñayijũ pai Zacarías wame cõtigu. Pai Abías gãna rãca gagũ ñayijũ Zacarías. Ñ manojo Elisabet wame cõtigo ñayijo iso. Pai Aarón ñajacũ janeño ñayijo iso. ⁶ Dios ï tija queno yirã ñayijarã ñna jũarã, Zacarías ï manojo rãca. Ito yicõri Dios ï rotirise queno cũdirã ñayijarã ñna. Ito bajiri, “Ñnare seti ña”, yi masibisijarã gãjerã. ⁷ Ito bajibojarocati rĩa mañijarã ñna. No yicõri rĩa cãti masibisijo Elisabet. Ñna jũarã bucũrã riti ñayijarã ñja.

⁸⁻⁹ Co rãmũ Zacarías rãca gãnare pai ye moare ñayijũ Dios ya wijũ. Paia ñna yisotire yicõri

Zacaríasre bese masiyijarã gãjerã paia. “Muti ña Dios ya sõa sãjarocu, Diore queno sutirise soe ïsirocũ”, yi ti masiyijarã ña Zacaríasre. ¹⁰ Ito ña yija tũocõri, Diore queno suti quenarise soe ïsirocũ, Dios ya sõa sãjayijũ Zacarías. Ito ï soe ñaroca riti macũjua Diore busi ñayijarã masa jeyaro. ¹¹ Iti ï soeroca riti Dios ñaro gagũ ángel goañoijũ Zacaríasre. Diore soe ïsirajũ riojocadũjajũ goa rãgũijũ ï. ¹² Ángelre ti bũjacõri, no yi masibisijũ Zacarías. Bũto gũijũ ï. ¹³ Ito bajiro ï gũija ticõri, ado bajiro ïre gotijũ ángel:

—Gũibesa Zacarías mũ. Mũ bũsirisere tũoami Dios. Ito bajiri mũ manajo Elisabet macũ cãtigo yigõji. Ito yicõri Juan ïre wame wõgũ yigũja mũ. ¹⁴⁻¹⁵ Mũ macũ Dios ï tiro riojo queno yigũ ñagũ yiguĩji ï. Ito bajiri queno wanũgũ yigũja mũ. Ito yicõri ï rujeaja tũocõri, masa jãjarã wanũrã yirãji ña. Mũ macũ uyé ide idibiquĩji, sibiore cãni. Ito yicõri ï rujearoto riojũ Espiritu Santo quedi sãjagũ yiguĩji ïre. ¹⁶ Mũ macũ ï riasorise tũocõri Israel sita gãna jãjarã mani Ujũ Dios rãca tũdi usi cãtirã yirãji ña. ¹⁷ Jane mejejũ Elías wame cãtigũ, Diore goti ïsiri masũ ñayijũ. ïre bajiro queno oca sẽoro masare riasogũ yiguĩji mũ macũ. Dios ï cõaru Cristo ï ejaroto riojũ, Dios oca queno masare riasogũ yiguĩji mũ macũ. Ito bajiri Espiritu Santo ï ejabũarisena jacũsabatia ña rã rãca corocõ usi cãtiroca yigũ yiguĩji ï. Ito yicõri Diore cãdimena ña cãdiroca yigũ yiguĩji ï. Ito bajiro yigũ, Cristore masa ña boca ãmi ñacãroca yigũ yiguĩji mũ macũ, yiyijũ ángel Zacaríasre.

¹⁸ Ito ï yija tũocõri, ado bajiro ïre seniñayijũ

Zacarías:

—¿Mɛ yirise rētaro yiroja, no bajiro yi tɔoĩa ñagũ yigujada yɛ? Bɛɛɛɛ ña yɛ. Ito yicōri yɛ manojɔ cɛni bɛco ñamo, yiyijɛ Zacarías.

¹⁹ Ito ĩ yija ĩre cɛdiyijɛ ángel:

—Gabriel ña yɛ. Ito yicōri Diore moa ĩsigũ ña yɛ. Mɛre iti oca quenarise yɛ gotitoni yɛre cōami Dios.

²⁰ Ito bajibojarocati yɛ bɛsirise mɛ tɔorɛnɛbejare bɛsi masibiticōri, bɛsibicɛ ñagũ yigujɛ mɛ. Ito bajiri mɛ macɛ ĩ rujearoto riojɛa bɛsibicɛ riti ñagũ yigujɛ mɛ maji. Ito bajiroti rētarɔ yiroja, Dios ĩ ámori rɛmɛjɛ, yiyijɛ ángel Zacaríasre.

²¹ Ito ĩ yiroca macɛjɛ ñarã ruje tɔoĩayijarã masa Zacaríasre yurã. ¿No yija Dios ya wijɛ yoari sejati Zacarías? yi tɔoĩayijarã ĩna. ²² ĩ budija bero no yi bɛsi masia mañijɛ Zacaríasre. ĩ ito bajija ticōri, “Dios ya sōajɛ ñasarise tiñi ĩ”, yiyijarã masa. ĩjɛa bɛsibicɛ ñacōri no bajiro yi bɛsi masibisijɛ ĩnare. Ito bajiri bɛsigɛõcɛti ĩ ya ámona sōju quesoĩayijɛ ĩ.

²³ Dios ya wijɛ ĩ moa tíoja bero ĩ ya wijɛ tɛdi wayijɛ Zacarías. ²⁴ ĩ ya wijɛ ĩ tɛdi ejaja bero ĩ manojɔ Elisabet macɛ sãñagõ ñayijɔ iso ĩja. Ito yicōri wijɛ ñagõ, budibisijɔ iso co dɛjamocõ ũmacañicõ. ²⁵ Ado bajiro tɔoĩayijɔ iso. “Ito bajiro yɛ macɛ sãñaroca yiñi Dios yɛre. Gãjerã yɛre ĩna ti tudibe yigɛ, ito bajiro queno yiñi Dios yɛre”, yi tɔoĩayijɔ iso.

Jesús ĩ rujearoto riojɛa ángel ĩ goti yure gaye

²⁶ Co ámojeno ũmacañi macɛ sãña tɛjago Elisabet iso ñaroca, Dios ñaro gagɛ ángel Gabriel wame cɛtigare cōayijɛ Dios, Nazaret wame cɛtiri cɛtojɛ. Galilea sitajɛ ñayijɛ iti cɛto. ²⁷ Itojɛ sīgõ

María wame c̄atigore oca gotiroc̄are c̄ōayij̄u Dios Gabrielre. Man̄uj̄u maco ũmuḡũ r̄ãca ajeĩabeco ñayijo iso. Ito yic̄ōri José manajo ñaroco ñayijo iso. Masa ʉj̄u ñayoru janami macu ñayij̄u José. Ī ñic̄uj̄u David wame c̄atiyoyij̄u, jane mejej̄u masa ʉj̄u ñayoru. ²⁸ María t̄uj̄u ejac̄ōri ado bajiro isore gotiyij̄u ángel:

—¿Ñati m̄u? M̄ure oca gotigu wadib̄u ȳu. Dios ĩ tija, queno ʉsi c̄atigo ñayij̄u m̄u. Ito bajiri m̄u r̄ãca ñami Dios. Gãjerã romia r̄eto busaro queno yiñi Dios m̄ure, yiyij̄u ángel Maríare.

²⁹ Ito ĩ yija t̄oc̄ōri, buto t̄oĩa jaiyijo iso ĩja. “¿No yija ito bajiro ȳure seniĩati ĩ?” yi t̄oĩayijo iso. ³⁰ Ito yija m̄ucana isore busiyij̄u ángel:

—Güibesa María m̄u. M̄ure wan̄uami Dios. Ito bajiri m̄ure queno yiñi ĩ. ³¹ Macu sãñaḡõ ñas̄uogo yigoja m̄u, ito yic̄ōri macu c̄atigo yigoja m̄u. Īre macu c̄atic̄ōri, Jesús wame yigo yigoja m̄u, m̄u mac̄ure. ³² Masa r̄etoro masi r̄etoc̄ũḡũ ñaḡũ yiguĩji ĩ. Ito yic̄ōri, “Dios Macu”, wame c̄atigu yiguĩji ĩ. Dios ũmac̄uj̄u gagu Macu ñari ito bajiro wame c̄atigu yiguĩji ĩ. Ī ñic̄uj̄u David ñayoru robo bajiro ʉj̄u ñaḡũ yiguĩji ĩ c̄uni. Ito bajiro ĩ ñaroca yigu yiguĩji Dios. ³³ Israel sita ḡãna jeyaro ʉj̄u ñaḡũ yiguĩji m̄u macu. Ito yic̄ōri ĩ rotirise susabeto yiroja ĩja, yiyij̄u ángel Maríare.

³⁴ Ito ĩ yija t̄oc̄ōri, ĩre seniĩayijo María:

—¿Ũmuḡũ r̄ãca ȳu ñabitibojarc̄ati ȳure macu rujeagu yiguĩjida? yiyijo iso ĩre.

³⁵ Iso ito yija t̄oc̄ōri, ado bajiro isore c̄adiyij̄u ĩ:

—Ī ya ʉsiti m̄ure queo sãḡũ yiguĩji Dios. Ito yic̄ōri ĩ masirise m̄u r̄ãca ñaro yiroja. Ito bajiro Dios ĩ yija

ĩ ya usiti m̄ mac̄ sãñarise bajiro yiroja m̄re. Ito bajiri mac̄acã m̄ r̄coroc̄ Dios ĩ ãmorise riti yiḡu yiguĩji ĩ. “Dios Mac̄ ñami ĩ”, yirã yirãji masa. Gaje ado bajiro m̄re gotia ȳ. ³⁶ M̄ gajego Elisabet b̄co ñabojagoti mac̄ c̄tigo yiḡõji iso. “Rĩa c̄tiado mamõ iso”, yibojacã masa. Ito ñna yibojarocati co ãmojeno ũmacañi t̄ja iso mac̄ sãñaja bero. ³⁷ “Diore disej̄a b̄to josarise manoja”, yiyij̄ ĩ Marĩare.

³⁸ Ito ĩ yija t̄ocõri, ado bajiro c̄diyijo iso:

—Dios ĩ rotirise moa ĩsiri maso ña ȳ. Ito bajiri m̄ yiro bajiroti yire ãmoa ȳ, yiyijo Marĩa.

Iso ito yija t̄ocõri, ũmac̄j̄ t̄di m̄jacoayij̄ ãngel m̄cana.

Elisabetre Marĩa iso tigo ware gaye

³⁹ Ito bajiro ĩ yira r̄m̄ri bero usirio wayijo Marĩa, Judea sitaj̄ ḡta yuc̄ri ñari c̄toj̄ Elisabetre tigo waco. ⁴⁰ Ito ejacõri Zacarĩas ya wij̄ sãjayijo iso. Ito sãja ejacõri, “¿Ñati m̄?” yi seniñayijo iso Elisabetre. ⁴¹ Marĩa iso seniñaja t̄ocõri, Elisabet jeraga totij̄ mac̄ sãñagũ wãreyij̄. Ito yicõri Espĩritu Santo isore quedi sãjayij̄. ⁴² Ito bajicõri oca s̄oro ado bajiro yi gotiyijo Elisabet Marĩare:

—Gãjerã romia r̄toro queno yiñi Dios m̄re. Ito yicõri m̄ mac̄ r̄coroc̄re c̄ni queno yiñi Dios.

⁴³ ¿Ñasari maso meje ȳ ñabojarocati ȳ Ũj̄ jaco ñaroco ȳre tigo wadiri m̄? ⁴⁴ Ȳre m̄ seniñaja t̄ocõri, ȳ ya jeraga totij̄ sãñagũ, ȳ mac̄ wanugũ wãremi ĩ. ⁴⁵ “Dios ĩ busiado bajiroti itire yicõgũ yiguĩji”, yiroco b̄to wan̄a m̄, yiyijo Elisabet Marĩare.

⁴⁶ Ito yija ado bajiro yiyijo Marĩa:

Y_u ya _usina mani _Uj_ure b_uto r_uc_ub_uo_a y_u. Ito bajiri, “Queno ya m_u”, ya y_u ĩre.

47 Dios ñami y_ure masor_u. Ito bajiri ĩre queno wan_ua y_u.

48 ĩre moa ĩsiri maso ñasago meje y_u ñabojarocati y_ure _ãc_ub_uo_utic_uri queno y_iqu_i Dios y_ure. Ito bajiri ĩre b_uto wan_ua y_u. Ado bajiro b_usir_ã yir_ãji y_u bero g_ãna. “Isore queno y_iñi Dios”, yir_ã yir_ãji ĩna.

49 Ito bajiro t_uo_iar_ã yir_ãji ĩna, r_ẽtoro masig_ũ Dios y_ure queno ĩ yija tic_uri. Queno y_ig_u ñami Dios. Ñ_ẽñarise y_iñabic_u ñami ĩ.

50 ĩre r_uc_ub_uo_rãre ĩnare ti mait_iñag_ũ y_igu_iji Dios.

51 B_uto s_ẽog_ũ ñami Dios. Ito bajiri jaje tiyamani ĩoc_ãy_iju ĩ. Ito yic_uri, “R_ẽtoro masir_ã ña g_ua”, y_i t_uo_iab_ojar_ãre, r_ẽtoc_ũy_iju Dios.

52 _Ujar_ã ñasab_ojar_ã ĩna ñasabitiroca yiyij_u Dios. Ito yic_uri, “G_ãjer_ã r_ẽtoro masig_ũ ña y_u”, y_i t_uo_iamenare ĩna ñasar_ã ñaroca yiyij_u Dios.

53 Ñio jogar_ãre quenarise ecayij_u Dios. Ito yic_uri gajeoni jair_ã ñab_ojar_ãre c_uni ñe manoti ĩnare buc_uayij_u Dios.

54-55 Mani ñic_usabatia Abraham ñayor_u mesare ado bajiro gotiyij_u Dios. “M_uare c_uni, m_ua janer_ãbatiare c_uni ti maic_uri queno y_i ñac_uja y_u”, yiyij_u Dios. Itire _ãc_ub_uo_ubeam_i Dios. Ito bajiri ĩgotiado bajiroti, mani Israel sita g_ãna ĩr_ia mani ñajare, queno y_i ñami Dios manire. Ito bajiri ĩ Mac_u y_u r_uc_uroca y_ig_u y_igu_iji Dios, yiyijo María Elisabetre.

⁵⁶ Ito yi, Elisabet ya wijiɯ ɯdiarã ũmacañi ñacõayijo María ñja. Ito iso ñaja bero tãdi wayijo mɯcana iso ya wijiɯ ñja.

Juan idé guri masɯ ñ rujeare gaye

⁵⁷ Elisabet iso macɯ rɯcori rɯmɯ ejaroca macɯ rɯcoyijo iso ñja. ⁵⁸ Dios isore queno yija, tɯoyijarã iso ñarã ito yicõri iso tɯ ñarã cɯni. Ito bajiri isore wanɯrã ejayijarã ñna, iso tɯjɯ. ⁵⁹ Macɯacã ñ joeaja bero ɯdia ãmojeno rɯmɯri tɯjaroca ejayijarã ñna mɯcana. Macɯacãre ñna yisotire bajiro ñre wiro tarona ejayijarã ñna. Ito yicõri ñ jacɯ Zacarías wamere wõ ãmobjayijarã ñna. ⁶⁰ Ito yibojarocati ñ jaco ãmobisijo:

—Juan wame cɯtigɯ yiguñji, yiyijo iso.

⁶¹ Iso ito yija tɯocõri, ado bajiro seniñayijarã ñna isore:

—¿No yija ito bajiro ñre wame wõ ãmoati mɯ? Mani ñarã sīgɯ ito bajiro wame cɯtirã mama, yiyijarã ñna isore.

⁶² Ito yicõri macɯacã jacɯre seniñarona ãmona ñre sõju quesoñayijarã ñna, “¿Dise wame ãmoati mɯ?” yirona. ⁶³ Ito bajiro ñna yija ticõri, macɯacã wame uca wõrocɯ uca jãi ñnare seniñijɯ Zacarías. Ito yija, “Juan wame cɯtigɯ yiguñji”, yi uca wõyijɯ ñ. Ito bajiro ñ yija ticõri, “¿Ito bajiro wame ãmoati ñ?” yirã, ruje tɯoñayijarã ñna. ⁶⁴ Ito bajiro ñna yiroca riti busi masibitirɯ ñabojagɯti busisɯoyijɯ Zacarías mɯcana. “Queno ya Dios mɯ. Rẽtoro quenagɯ ñna mɯ”, yi busisɯoyijɯ Zacarías Diore rɯcɯbɯogɯ. ⁶⁵ Ito ñ yija tɯocõri, ñ tɯjɯ ñarã ti ɯcayijarã ñna. Ito Judea sitajɯ, gũta yucurijɯ ñarã cɯni iti oca rẽtagore tɯoyijarã ñna. Ito bajiri iti oca goti batoyijarã ñna. ⁶⁶ Masa

iti oca tɔocõri ruje tɔoñayijarã ãna. Ito yicõri gãmeri seniñayijarã ãna: “¿Ñimɔ ñasagɔ yiguñjida ã bɔcɔaja? Mani ʃjɔ Dios queno yiyijɔ ãre”, yi masi jediyijarã ãna ãja.

Zacarías Diore ã basare gaye

⁶⁷ Ito bajiro ãna yi ñaroca Espírítu Santo quedi sãjayijɔ macɔacã jacɔ, Zacaríasre. ãre Espírítu Santo quedi sãjaja ticõri, ado bajiro Dios oca gotiyijɔ Zacarías:

⁶⁸ Mani Israel gãna, mani ʃjɔ Diore rɔcɔbɔorɔja manire. ãti ñami rëtoro masigã. Ito yicõri ã ñarã ña mani. Mani ñari tutijɔ ejaçõri manire masorɔ ñami Dios.

⁶⁹ Manire masorocɔ, sīgã rëtoro masigãre cõagã yiguñji Dios. Mani ñicɔ David ñayorɔ Diore queno cɔdigɔ janami ñagã yiguñji ã.

⁷⁰ Jane mejejɔ ãre goti ãsiri masana sɔoriti ado bajiro goticãñi Dios manire:

⁷¹ “Mɔa wajanare rëtocũcɔja yɔ. Ito yicõri mɔare ti terãre cɔni camotacɔja yɔ.

⁷² Mɔare ti maicõri yɔ goticato bajiroti yicɔja yɔ”, yĩni Dios, yi gotiyijɔ Zacarías masare.

⁷³ Mani ñicɔ Abraham ñayorɔre ado bajiro goticãyijɔ Dios:

⁷⁴ “Mɔare masocɔja yɔ, mɔa wajana ãna mɔare ruyuriobe yirocɔ. Ito bajiro yicɔja yɔ, gũimenati yɔre mɔa cɔditi.

⁷⁵ Mɔa catirocõ mɔa queno yi ñatoni, ito yicõri yiro robo yɔre mɔa cɔdi ñatoni, ito bajiro mɔare masocɔja yɔ”, yĩni Dios, mani ñicɔ Abraham ñayorɔre, yi gotiyijɔ Zacarías masare.

- 76-77 Ito ñ yija bero ado bajiro yiyijµ Zacarías macuacãre gotigµ: “Cristo, Dios ñ cõarure masa ñre boca ãmi ñacãtoni Dios oca ñnare gotigµ yigµja mµ. ‘Mµa ñeñaro yirise mµa jidicãja bero, itire ãcabojocõri mµare masogũ yiguĩji Dios’, yi gotigµ yigµja mµ masare. Ito bajiro mµ gotija tµocõri, ‘Dios õmacãjµ gagure goti ñsiri masµ ñami’, yirã yirãji masa mµre”, yiyijµ Zacarías, ñ macuacãre gotigµ.
- 78 Manire ti maicõri sõoro yibeami Dios. Ito bajiri manire masorocµ, Cristore cõagũ yiguĩji Dios mani ñari sitajµ.
- 79 Ado ejacõri Diore masimenare ñ oca gotigµ yiguĩji jeame ãjµrojµ ñna wabe yirocµ. Ito yicõri ñ rãca mani queno µsi cutitoni, Cristore cõagũ yiguĩji Dios, yiyijµ Zacarías masare gotigµ.
- 80 Вучµа мµja wacµti buto Diore tµorãnµ mµja wayijµ Zacarías macµ, Juan wame cutigµ. Dios gayere queno tµoĩacõri ñre bajiro µsi cutigµ ñayijµ Juan. Jaĩ tujacõri yucµ manojµ ña ucuyijµ ñ. Israel sita gãnare Dios oca ñ goti ucuroto riojµa, itojµ riti ña ucuyijµ Juan maji.

2

Jesucristo ñ rujeare gaye (Mt 1.18-25)

¹ Iti rµmµriti masa µjµ Augusto wame cutigµ, “Adocõ ñama yµ ya masa”, yirocµ ñna wame wõ jeo ãmoyijµ ñ. Ito bajiri masa jeyarore wadi rotiyijµ ñ. ² Siria sitajµ Cirenio ñ µjµ ñaroca ito bajiro bajiyijµ iti cajero masare cõiare gaye. ³ Ito bajicõri masa jeyaro ñna rujeara cutojµ wame ucarona

wayijarã ãna. ⁴ Ito bajiri iti oca tucõri wayijũ José cuni. Galilea sita Nazaret wame cutiri cutojũ ñacõri Judea sita Belén wame cutiri cutojũ wayijũ José ã wame wõrocũ. Jane mejeju Belénju rujeayiju David, masa ujũ ñayorũ. David ñayorũ janerãbatia macũ ñari Belénju wayijũ José. ⁵ Itoju wayijũ José ã manajo ñaroco María rãca. ã rãca ajebitibojagoti macũ sãñagõ ñayijo iso. ⁶ Belénju ãna ejaja bero macũ iso rucoroti rumũ ejayiju isore. ⁷ Ito bajiri iso macũ ñasũogũ rucoyijo iso ãja. ãre saya werorina gũmacõri ecana ãna baricoroju ãre sãyijo iso. Canira wiri daja rõtajare ecana wijũ ñayijarã ãna.

Oveja coderi masare ángel ã gotire gaye

⁸ Belén tũ busa ñayijarã oveja coderi masa. Ta weseju ñami rëta wayijarã oveja coderã. ⁹ Ñãjasaroti Dios ñaro gagũ ángel goayiju ãnare. Ito yicõri Dios ã sãtirise busuõoyiju ãna wato. Itire ticõri buto gũiyijarã ãna. ¹⁰ ãna gũija ticõri, ado bajiro yiyijũ ã:

—Gũibesa mũa. Oca quenarise mũare gotigũ wadibũ yũ. Iti oca tucõri masa jeyaro wanũã yirãji ãna. ¹¹ Adi ñamiti David ñayorũ ya cutojũ rujeami mũare masorocũ. ã ñami mani Ũju ñarocũ Cristo, Dios ã cõarũ. ¹² ãre mũa ti bũjaja ado bajiro bajigũ bũjarã yirãji mũa. Saya werorina gũmarũre bũjarã yirãji mũa macũacãre. Ito yicõri ecana ãna baricoroju cani sãñagũ yiguũji ã, yiyijũ ángel oveja coderi masare.

¹³ Ito bajiro ã yija beroti ãre bajiro bajirã ángel mesa jãjarã goayijarã. Ito yicõri ado bajiro bũsiyijarã ãna, Diore rãcũbũorã:

14 Rētoro masigū ñami Dios ũmacũju gagũ. Adi sita gãna, Dios rãca queno usi cãtirã queno wanũ quena ñajaro ñna, yiyijarã ángel mesa.

15 Ito yicõri tũdi mũjacoayijarã ñna. Ito ñna mũjagoja bero oveja coderi masa gãmeri busiyijarã ñja:

—Ita, Belénju wato mani. Iti rētagore tiĩato mani. Ito yicõri mani Ɔju Dios ĩ gotirise tito mani, yiyijarã ñna.

16 Ito yicõri usirio wayijarã ñna. Belénju ejacõri María, Josére cuni ti bũjayijarã ñna. Ito yicõri macuacãre ecana ñna baricoroju sãñagũre ti bũjayijarã ñja. 17 ĩre ti bũjacõri, “Ado bajiro bajigũ macuacãre ti bũjarã yirãji mũa”, yi ángel ĩ gotigorere goti jeoyijarã ñna, itiju ñarãre. 18 Itire tuo wanucõri, “¿No yireoni ñati iti?” yi tuoña jediyijarã itiju ñarã. 19 Ito bajibojarocati Maríajũama iti oca tuocõri iso ya usiju tuoña wanũ ñayijo iso. 20 Ito bajiro iso tuoña ñaroca ñna cutoju tũdi wayijarã oveja coderi masa. Warãti Diore rũcũbũorã ĩre wanũ quenare oca busiyijarã ñna. Ángel ĩ gotigore ñaro bajiroti iti rētaja ticõri, Diore rũcũbũorã wanũ quenare oca busiyijarã ñna.

Dios ya wijũ Jesure ñna ãmi ejare gaye

21 Ɔdia ãmojeno rũmũri Jesús ĩ tũjaroca judio masa ñna yisotiado robo bajiro ĩre wirotayijarã ñna. Macuacãre wirotayijarã ñna taja bero Jesús ĩre wame wõyijarã ñna. “Ito bajiro wame wõma”, yiyijũ ángel, María iso macũ sãñaroto rĩojũ.

22-24 Jane mejeju ado bajiro rotiyijũ Moisés ñayoru: “Romio iso rũcoja bero jũarã masacõ rũmũri bero iso ñarise cãtirise coerona Diore oveja

macu soe ĩsima. Oveja ĩ manija, buja robo bajirã jũarã ĩre soe ĩsima. Ito yicõri buja rĩa cuni quena ñarãji”, yi rotiyijũ Moisès ñayoru. Ito bajiri ĩ rotigore cãdirona Dios ya wi Jerusalénjũ Jesure ãmi wayijarã ĩ jacusabatia. Gaje ucare ado bajiro gotia Dios oca tuti: “Macu ñasũogu Dios yagu ñagũ yiguĩji. Ito yicõri ĩre moa ĩsigũ yiguĩji ĩ”, yi gotia Dios oca. Ito bajiri, “Ãni macuacã mure riti ĩ moa ĩsitoni mure ĩsia gũ”, yi Diore busirona Jerusalénjũ Jesure ãmi wayijarã ĩ jacusabatia.

²⁵ Iti rumuri Simeón wame cutigu Jerusalénjũ ñayijũ. Queno Diore cudigu ñayijũ ĩ. Israel sita gãnare masorocure bocati ñayijũ Simeón. Ito yicõri Espiritu Santo quedi sãjacãru ñayijũ ĩ. ²⁶ Espiritu Santo ado bajiro goticãyijũ Simeónre: “Cristo, Dios ĩ cõarure tigu yigũja mũ, mũ godaroto riojũ”, yiyijũ Espiritu Santo Simeónre. ²⁷⁻²⁸ José, María rãca ĩna wari rumuti Simeónre cuni Dios ya wijũ wa rotiyijũ Espiritu Santo. Judio masa ĩna yisotiado bajiro yirona Dios ya wijũ Jesure ãmi sãja wayijarã ĩna. ĩna iti wijũ sãjaroca ĩna tũ eja rũgũyijũ Simeón. “Dios Macu ñaguĩji”, yi tũoĩacõri Jesure ãmi gajayijũ ĩ. Jesure ãmi gajacõri, “Queno ya mũ”, yiyijũ Simeón Diore wanũgũ. Ado bajiro yiyijũ Simeón, Diore:

²⁹ Yũ Ujũ mũ goticato bajiroti yũre iti rõtaja tia yũ. Cristore ti bũja yũ, mũ cõarure. Ito bajiri wanũ quenare rãca godagu yigũja yũ.

³⁰⁻³¹ Yũmasiti tia yũ, masa ĩna ñeñaro yirise coerocure. Jesús gũare cõayija mũ masa jeyaro ñeñaro ĩna yirise coerocure.

³² Mũ cõaru ñami, Israel sita gãna mejere cuni ĩna tũo masiroca yirocũ. Ito yicõri mũ ñarã Israel

sita gānare rŭcubhorā yirāji masa jeyaro, yi wanuyijŭ Simeón, Diore queno cudigŭ ñari.

³³ Īna macŭ jaibecŭacāre ĩ ito bajiro busija tŭo ŭcayijarā ĩna José, María cŭni. ³⁴ Ito yija ĩnare yiari Diore busiyijŭ Simeón ĩna queno ñatoni. Ado bajiro yi gotiyijŭ Simeón, ĩnare. “Quenaro ñarā yirāji mŭa”, yiyijŭ Simeón, Maríare, Josére cŭni. Ito yicōri Jesús jaco Maríare ado bajiro gotiyijŭ ĩ:

—Āni macŭacā Dios ĩ beserŭ ñami. Ī bŭcŭacōri Israel sita gāna jājarā Dios oca cudimenare ruyurioŭ yiguĭji ĩ. Īre cudirāre ñeñaro ĩna yirisere ācabojoŭ yiguĭji. “Dios ĩ cōarŭ ñaguĭji”, yi masibojarāti jājarā ĩre busiturā yirāji. ³⁵ Masa jeyaro ĩna ya ŭsijŭ ĩna tŭoĭabojarisere ti masicōgŭ yiguĭji ĩ. Ito bajibojarocati mŭ macŭre ĩna rŭcubhobeja ticōri, bojori bŭjago yigoja mŭ, mŭ ya ŭsijŭ, yiyijŭ Simeón macŭacā jaco Maríare.

³⁶⁻³⁷ Ito bajiro ĩna busi ñaroca, sĭgō Ana wame cutigo Dios ya wijŭ ñayijo iso cŭni. Iso ñayijo Diore goti ĩsiri maso. Ito yicōri Fanuel maco ñari, Aser masa butu gago ñayijo iso. Bŭco ñayijo iso ĩja wa-jeago. Ochenta y cuatro rodori tŭjayijŭ iso manŭjŭ ĩ godagoja bero. Ado bajiro bajiyijŭ. Īna āmo siaja bero jŭa āmojeno rodori ñabojayijŭ iso manŭjŭ maji. Ito bero godacoayijŭ ĩ ĩja. Ito bajiri ĩ godagoja bero Dios ya wijŭ riti ñasotiyijo iso. Iti wijŭ ñagō ŭmŭa cŭni, ñami cŭni Diore moa ĩsisotiyijo iso. Gajereama ba yujibecoti Diore rŭcubhosago babeco riti ĩre busiyijo iso. ³⁸ Jesús jacŭsabatia rāca Simeón ĩ busi rŭgōroca, Ana cŭni Diore busiroco eja rŭgūyijo iso. Ito bajiro Simeón ĩ busija tŭocōri, “Queno ya Dios mŭ”, yiyijo iso. Ito bajiro Diore, “Queno ya mŭ”, yi

tĩocõri, ado bajiro yi gotiyijo iso Jerusalén gãnare: “Ñani ñami mani bocaticacũ ñeñaro mani yirisere coerocũ”, yiyijo iso masare.

Nazaretjũ ñna tũdi ware gaye

³⁹ José, María rãca Dios rotirise ñarocõti cũdirã ejagoana, Galilea sitajũ tũdi wayijarã ñna mũcana, ñna cuto Nazaretjũ warã. ⁴⁰ Ito bajicõri ñna cutojũ macuacã Jesús sẽoro bũcua mũjayijũ. Queno tũoĩare rãca bũcũayijũ ĩ. Dios ĩ Jacũ queno ejabũayijũ ĩre.

Dios ya wijũ Jesús ĩ tujare gaye

⁴¹ Co rodo rũyabeto Jerusalénjũ Pascua basa ñna menija tirã wasotiyijarã ĩ jacũsabatia. ⁴² Jesús jua gũbojeno rodori ĩ tujaroca Jerusalénjũ Pascua basa tirã wayijarã ñna. Co rodo rũyabeto basa rũmũ ñna tisotiado bajiro iti Pascua basa tirã wayijarã ñna mũcana. ⁴³ Ito ejacõri, iti basare tiyijarã ñna. Ito bajiri iti jedija ticõri, tũdi wayijarã ñna mũcana. Ito bajiro ñna tũdi waroca Jesuama tujacoayijũ Dios ya wijũ ĩja. ĩ jacũsabatia, “Tujacoaguĩji”, yi tũoĩabisijarã ñna. ⁴⁴ “Ado mani rãca warã wato ñaguĩji”, yi tũoĩayijarã ñna. Ito bajiro tũoĩa warã riti, co rũmũ ãmũasaro wayijarã ñna. Ito bajiro ñna wajasaroti ĩre ãmabojayijarã ñna, ĩja. “Mani rãca warã wato ñaguĩji”, yirona ãmabojayijarã ñna. ⁴⁵ Ito bajibojarocati ĩre bũjabisijarã ñna. Ito bajiri ĩre bũjarona Jerusalénjũ ĩre ãmarã wayijarã ñna mũcana.

⁴⁶ Udia rũmũ bero Jesure bũjayijarã ñna, Dios ya wijũ ĩ ñaroca. Judio masa rotirise riasori masa wato ĩre bũjayijarã ñna. Riasori masa ñna bũsirisere tũocõri ĩnare seniĩayijũ Jesús. ĩnajua cũni seniĩayijarã ĩre. ⁴⁷ Queno masigũ ñari, queno ĩ cũdi masija

ticōri, t̃o uayijarã ãna jeyaro. ⁴⁸ Ito bajiroca ã jac̃sabatia ãre ti bujacōri, t̃o uayijarã, ito ã yija t̃ocōri. Ito bajiri ã jaco ado bajiro yiyijo ãre:

—¿No yija gũa waroca gũare gotibic̃ati, tujacati mac̃u mũ? Mũ manija ticōri, buto t̃oã oca jaic̃u yũ, mũ jac̃u c̃ani, yiyijo ã jaco ãre.

⁴⁹ Iso ito bajiro yija t̃ocōri, ado bajiro isore c̃adiyij̃u Jesús:

—¿No yija ỹre ãmacati mũa? “Ï Jac̃u ya wij̃u ñaguñji”, ¿yi masibiticati mũa? yi c̃adiyij̃u Jesús, ã jac̃sabatia re.

⁵⁰ Ito bajiro ã yibojarocati ã bũsirisere queno t̃o masibisijarã ã jac̃sabatia.

⁵¹ Ito ãna yija bero ãna rãca t̃adicoayij̃u ã ãja, Nazaret̃u. Nazaret̃u t̃adi ejacōri ã jac̃sabatia rotiro bajiroti c̃adisotiyij̃u ã. Ito yicōri iso mac̃u Jerusaléñu ã yigorere t̃oã ñasotiyijo Jesús jaco. ⁵² Ï t̃oãrise rãcati bũc̃na mũja wayij̃u Jesús. Dios c̃ani, masa c̃ani ãre ti mai r̃uc̃buoyijarã ãna ãja.

3

*Yuc̃u manoj̃u Juan idé guri mas̃u ã ña ucure gaye
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)*

¹ Tiberio wame c̃atig̃u ũju ã sãjaja bero, quince rodori ã ña tujaroca Poncio Pilato wame c̃atig̃u Judea sita ũju ñayij̃u ã. Gãji Galilea sita gag̃u ũju ñayij̃u Herodes wame c̃atig̃u. Ito yicōri ã ocabaji Felipe wame c̃atig̃u jũa sita ũju ñayij̃u. Iti ã sita r̃acorise wame c̃atiyij̃u Iturea, ito yicōri Traconite. Ito bero gãji Lisantias wame c̃atig̃u Abilinia sita ũju ñayij̃u ã. ² Masa ito bajiro sita ãna r̃uco ñaroca Anás ito yicōri Caifás wame c̃atirã, ãna ñayijarã paia

Ɂjarã. Ito bajiro Ɂjarã ïna ñaroca, Zacarías macɁ Juan wame ɁtigɁ yucɁ manojɁ ña ucuyijɁ. Ito ï ñaroca oca goti rotiyijɁ Dios ïre. ³ Ito bajiro Dios ï gotija tɁocõri, riaca Jordán wame Ɂtirisa tɁjɁ Dios oca goti ucugɁ wayijɁ Juan. Ado bajiro yi goti ucuyijɁ ï:

—MɁa ñeñaro yirise jidicãcõri quenarise mɁa ya ɁsijɁ tɁoïa wasoaya ïja. Ito bajiro mɁa tɁoïaja, mɁa ñeñaro yirise ãcabojagɁ yiguïji Dios. Dios oca yɁ gotirise mɁa tɁorũnɁja, idé gu roti masirãji mɁa, yiyijɁ Juan masare gotigɁ.

⁴ Sïgũ Diore goti ïsiri masɁ Isaías wame ɁtigɁ ï ucado bajiroti yiyijɁ Juan. “Ado bajiro yigɁ yiguïji”, yirocɁ uca yuyijɁ Isaías, Juanre tɁoïa yugɁ: Sïgũ yucɁ manojɁ ado bajiro yi sãria gotigɁ yiguïji: “MɁa ya ɁsijɁ queno tɁoïa ñaña mɁa, mani ɁjɁ ï ejaroto riojɁa, mɁa ya ɁsijɁ ï queno ña masitoni.

⁵ MɁare ñeñaro tɁoïare gaye ñaja itire jidicãña. MɁa ñeñaro yirise iti rɁyaja, itire jidicãcõri, quenarisejɁare tɁoïaña. MɁa tɁoïarise rocati iti wisaja quenarisejɁare tɁoïa ñaña. Ito yicõri jeyaro mɁa ñeñaro tɁoïarisere jidicãña.

⁶ Ito bajiro mɁa yija bero masare masorocɁ, Dios ï cõarure ti jedirã yirãji masa jeyaro”, yigɁ yiguïji sïgũ yucɁ manojɁ, yi ucayijɁ Isaías, Juanre tɁoïa yugɁ.

⁷ Jãjarã masa Juanre ïna idé gu rotirã ejaja, ado bajiro yiyijɁ Juan ïnare:

—Ãña rima iti juniro bajiro ñeñaro yirã ña mɁa. Ado bajiro tɁoïabojaja mɁa: “Dios ï waja seniri rɁmɁ ite ejaroca manire waja senibiquïji Dios. Mani ñeñaro yirã ñabojarocati manire ti maicõri manire

waja senibiquñji ï”, yi tʉoĩaboja mʉa, yiyijʉ Juan masare.

⁸ Ñeñaro mʉa yirise jidicãcõri quenarise riti tʉoĩa ñaña mʉa. Ito bajiro riti yisotiba, “Quenarisejʉa tʉoĩarã ñama ïja”, masa mʉare yi ti masitoni. Ado bajiro yi tʉoĩabesa mʉa. “Abraham ñayorʉ janerãbatia ña gʉama. Ito bajiri Dios ï be-seana ña gʉa cʉni”, yi tʉoĩabesa mʉa. Ado bajiro bajia. Adi gʉtana Abraham janerãbatia robo bajiro ï godo weo ãmoja, godo weo masiguñji Dios, yiyijʉ Juan ïnare.

⁹ Ito yicõri ado bajiro goti masiore ocana gotiyijʉ Juan:

—Comeana yucʉre quẽarocʉ ñacãmi Dios. Ito bajiri yucʉ queno rica manigãre ti bujacõri quẽagũ yiguñji Dios. Ito yicõri jeana soegʉ yiguñji ï. Ado bajiro yireoni ña iti. Masa ña ñeñaro yirise waja senirocʉ ñacãmi Dios. Ito bajiri ña ñeñaro yirisere jidicãbeja ticõri ïnare ruyuriogʉ yiguñji Dios. Ito yicõri jeame ãjurojʉ cõagũ yiguñji Dios ïnare, yiyijʉ Juan masare.

¹⁰ Ito bajiro ï yija tʉocõri, masajʉa ïre ado bajiro seniñayijarã:

—¿No bajiro gʉa yire ãmoati Dios? yi seniñayijarã ña Juanre.

¹¹ Ña ito bajiro yija cʉdiyijʉ Juan:

—No camisa jʉaro rʉcogʉ, gãji rʉcobicʉre coro ïsija quena. Ito yicõri no bare rʉcogʉ, bojoro bujarãre ïsija quena, yiyijʉ Juan ïnare.

¹² ʉjarãre yiari waja seni ïsiri masa cʉni, Juanre idé gu rotirã ejayijarã. Ñre ado bajiro seniñayijarã ña:

—Guare riasogu, ¿no bajiro gua yire ãmoati Dios? yi seniñayijarã ñna Juanre.

13 —Bau, ujarã muare niyeru ãmi rotirocõti ãmiña. Ito yicõri, ujarã ñna rotiro rëto busaro ãmibesa, yiyijũ Juan ñnare.

14 Surara cani ado bajiro ñre seniñayijarã:

—¿No bajiro gua yire ãmoguñjida Dios? yiyijarã ñna Juanre. Ñna ito yija:

—Bau, masare ñna ruacorise ãmabesa. Ñnare ruocõri ñna ruacorisere jeyaro ãmabesa. Ñnare sëoro yicõri ñna ruacorisere ãmabesa. Ito yicõri, mua moare waja, ujarã muare ñna waja yirocõti boca ãmiña. Mucana tãdi ñnare seni uyabesa, yiyijũ Juan ñnare.

15 Ito bajiro ñ yija tuocõri, ado bajiro tuoña usirioyijarã ñna: “Cristo, ¿Dios ñ cõaruti ñati ãni?” yi tuoñayijarã ñna. 16 Ito bajiro ñna yibojarocati ado bajiro yiyijũ Juan ñnare:

—Cristo meje ñna yũ. Idenati masare idé gua yuama. Yũ bero rëtoro ñasagu ejagu yiguñji. Yũ rëtoro ñasagu ñ ñajare ñre bajiro rëtoro ñasagu meje ñna yũ. Ñre mua tuorũnjama Espiritu Santo muare queo sãgũ yiguñji ñja. Ito bajiro muare Espiritu Santo queo sãcõri queno muare mua tuoñaroti ejabuagu yiguñji ñ, yiyijũ Juan ñnare.

17 Ito yicõri gaje ado bajiro gotiyijũ Juan ñnare:

—Yũ bero ejagu trigo ajeri besegu bajiro yiguñji masare. Sīgũ trigo otegu iti wirori coda batecõri ajeri riti seo masiguñji ñ. Ito bajiro ñ codaja bero iti wirorire jeamejũ soeguñji ñ. Jedirime meje ñaroja itime jeame. Wirori ñ soegori ajeriana ñ cũrojũ seo cũgũ yiguñji ñ. Ito bajiro yiguñji yiguñji

mani ʘjɯ adojɯ ejagɯ. Trigo ajeri beseado bajiroti besegɯ yiguĩji manire, yi gotiyijɯ Juan masare.

¹⁸ Ito bajiro ĩ gotiro watoti Dios oca quenarise masare gotiyijɯ Juan, Diore ĩna cɔditoni.

¹⁹ Gajerea, Herodes ɯjɯre goti tudiyijɯ Juan. Ĩ ocabaji Felipe manoyo Herodías wame cɔtigore Herodes ĩ manoyo cɔtija, ito bajiro ĩre goti tudiyijɯ Juan. Gaje ĩ ñeñaro yirise masicōri ĩre goti tudiyijɯ Juan. ²⁰ Ito bajiro ĩ busija tɔbojaguti ĩre tɔorɔnɔbisijɯ Herodes. Ito yicōri bɔto busa ñeñaro yi ɯyagɯ Juanre tubia rotiyijɯ ĩ.

Jesure idé gure gaye

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹⁻²² Co rɯmɯ tubiara wijɯ ĩre ĩna tubiaroto riojɯa, jājarã masare idé guyijɯ Juan. Ito yicōri Jesure cɯni idé guyijɯ Juan. Ĩ idé guja bero Diore busiyijɯ Jesús. Ito bajiro ĩ busi rɔgōroca ũmacɯjɯ macɔrɯcɔroju janayijɯ. Ito yicōri bujare bajiro bajigɯna quedi sãja wadicōri Jesús joe quedi jeayijɯ Espiritu Santo. Ito bajiro ĩ quedi jeaja bero ado bajiro oca ruyuyijɯ ũmacɯjɯ:

—Yɯ macɯ ña mɯ, yɯ maigũ. Mɯre bɔto wanɯa yɯ, yi busiyijɯ Dios, Jesure busigɯ.

Jesucristo rujearoto riojɯajɯ gãna

(Mt 1.1-17)

²³ Sīgũ masɔcō gãji ye jɯa dɯjamocō rodori tɯjagɯ, masare riasosɯoyijɯ Jesús. “José macɯ ñami Jesús”, yi tɔoĩayijarã masa. Iti riojɯa ado bajiro wame cɔtirã ñasɯoyijarã masa. José jacɯ ñayijɯ Elí. ²⁴ Elí jacɯ ñayijɯ Matat. Matat jacɯ ñayijɯ Leví. Leví jacɯ ñayijɯ Melqui. Melqui jacɯ ñayijɯ Jana. Jana jacɯ ñayijɯ José. ²⁵ José jacɯ ñayijɯ Matatías. Matatías

jacu ñayiju Amós. Amós jacu ñayiju Nahúm. Nahúm jacu ñayiju Esli. Esli jacu ñayiju Nagai. ²⁶ Nagai jacu ñayiju Maat. Maat jacu ñayiju Matatías. Matatías jacu ñayiju Semei. Semei jacu ñayiju Josec. Josec jacu ñayiju Judá. ²⁷ Judá jacu ñayiju Joanán. Joanán jacu ñayiju Resa. Resa jacu ñayiju Zorobabel. Zorobabel jacu ñayiju Salatiel. Salatiel jacu ñayiju Neri. ²⁸ Neri jacu ñayiju Melqui. Melqui jacu ñayiju Adi. Adi jacu ñayiju Cosam. Cosam jacu ñayiju Elmadam. Elmadam jacu ñayiju Er. ²⁹ Er jacu ñayiju Josué. Josué jacu ñayiju Eliezer. Eliezer jacu ñayiju Jorim. Jorim jacu ñayiju Matat. ³⁰ Matat jacu ñayiju Leví. Leví jacu ñayiju Simeón. Simeón jacu ñayiju Judá. Judá jacu ñayiju José. José jacu ñayiju Jonam. Jonam jacu ñayiju Eliaquim. ³¹ Eliaquim jacu ñayiju Melea. Melea jacu ñayiju Mena. Mena jacu ñayiju Matata. Matata jacu ñayiju Natán. ³² Natán jacu ñayiju David. David jacu ñayiju Isaí. Isaí jacu ñayiju Obed. Obed jacu ñayiju Booz. Booz jacu ñayiju Salmón. Salmón jacu ñayiju Naasón. ³³ Naasón jacu ñayiju Aminadab. Aminadab jacu ñayiju Admin. Admin jacu ñayiju Arni. Arni jacu ñayiju Esrom. Esrom jacu ñayiju Fares. Fares jacu ñayiju Judá. ³⁴ Judá jacu ñayiju Jacob. Jacob jacu ñayiju Isaac. Isaac jacu ñayiju Abraham. Abraham jacu ñayiju Taré. Taré jacu ñayiju Nacor. ³⁵ Nacor jacu ñayiju Serug. Serug jacu ñayiju Ragau. Ragau jacu ñayiju Peleg. Peleg jacu ñayiju Heber. Heber jacu ñayiju Sala. ³⁶ Sala jacu ñayiju Cainán. Cainán jacu ñayiju Arfaxad. Arfaxad jacu ñayiju Sem. Sem jacu ñayiju Noé. Noé jacu ñayiju Lamec. ³⁷ Lamec jacu ñayiju Matusalén. Matusalén jacu ñayiju Enoc. Enoc

jacu ñayiju Jared. Jared jacu ñayiju Mahalaleel. Mahalaleel jacu ñayiju Cainán. ³⁸ Cainán jacu ñayiju Enós. Enós jacu ñayiju Set. Set jacu ñayiju Adán. Adánti ñayiju İja Dios rujeorũ. Ito bajiri Dios macu ñayiju Adán.

4

Rãmúa ujũ Jesure ĩ ʘsirio codere gaye (Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Jesús ĩ idé gu ecoja bero Espiritu Santo ĩ rãca bũto ñayiju. Ito yicõri riaca Jordán wame cõtirisa tũ ĩ ñaroca, yucu manojũ ĩre ãmi wayiju Espiritu Santo. ² Yucu manojũ ejacõri jũarã masacõ rũmũri ñayiju Jesús itojũ. Itojũ ĩ ñari rũmũri cõti, bare babicũti ñayiju Jesús. Itocõ bero ñiocõyiju mũcana. ĩ ito bajiro ñiocõ ñaroca, ñeñaro ĩ yitoni ʘsirioro yi codeyiju rãmúa ujũ Jesure. ³ Ado bajiro rũoyiju rãmú ĩre:

—Riti Dios Macu mũ ñaja, adi gũtanati naju godo weogu yigũja mũ, yiyiju rãmú Jesure.

⁴ Ito bajiro rãmú ĩre yibojarocati:

—Yibea. Dios oca tuti ado bajiro gotia: “Najuna riti meje catirã yirãji masa. Jeyaro Dios ocana suoriti queno wanũ quena ñarã yirãji masa”, yi gotia Dios oca tuti, yiyiju Jesús rãmúre.

⁵ Ito bero cogũ gũtagũ ũmaricũ joejũ ãmi wayiju rãmú Jesure. Itojũ ãmi ejacõri yoari mejeti adi macãrucãro ñajediro ñari cãtorire ĩo jeocõyiju rãmú Jesure. ⁶⁻⁷ Ado bajiro goti rũoyiju rãmú itigu gũtagũ joejũ ñacõri:

—Yure r̄ac̄ub̄uoḡu yu riojo rijomunigãna mu ñini r̄ũj̄ja adoc̄o m̄ure ĩsic̄uja yu. Adi mac̄ar̄uc̄uro jeyaro ñarise, ito yic̄ori adi mac̄ar̄uc̄uro ñarã masa ñaroc̄oti m̄ure ĩsic̄uja yu. Ito yic̄ori adi mac̄ar̄uc̄uro ñajediro uju ñagũ yiḡuja mu, yure mu r̄ac̄ub̄uaja, yiyiju r̄amũ Jesure ruoḡu.

⁸ Ito bajiro ĩ gotibojarocati:

—Wasa Satanás mu, yiyiju Jesús r̄amũre. Ado bajiro gotia Dios oca tuti: “Mani Uju Diore riti r̄ac̄ub̄uoc̄ori c̄adija quena”, yi gotia Dios oca tuti, yiyiju Jesús r̄amũre.

⁹⁻¹¹ ĩ ito yibojaroca riti Jerusalénju Jesure ãmi wayiju r̄amũ m̄ucana. Ito ejac̄ori m̄ucana Dios ya wi joejuã ãmi m̄aja wayiju r̄amũ. Ito ĩre ãmi m̄aja ejac̄ori ado bajiro yiyiju:

—T̄uoya Jesús. Ado bajiro gotia Dios oca tuti:

Ángel mesare m̄ure code rotigu yiguñi Dios. Mu quedi waja ḡtagã joeju quedi jeac̄ori mu ya ḡubo jeabe yirona m̄ure boca ãmirã yirãji, yi gotia Dios oca tuti.

Riti Dios Mac̄u mu ñaja adojuna bubu quedi wacu yiḡuja mu, yi ruoyiju r̄amũ Jesure.

¹² Ito bajiro ĩ yibojarocati ado bajirojuã yiyiju Jesús ĩre:

—Mu ito bajiro yirisere c̄adibic̄uja yu. Gaje ado bajiro gotia Dios oca. Tite mu: “ ‘No bajiro Dios ĩ yija tic̄uja yu’, yirocu ĩre usirio codebesa”, yi gotia Dios oca tuti, yiyiju Jesús r̄amũre.

¹³ Ito ĩ yija bero usirioro yire oca bujabisiju r̄amũ ĩja. Ito bajiri Jesure jabeto c̄unigoyiju r̄amũ.

*Galilea sitaju Jesús ĩ riasos̄ore gaye
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)*

14 Galileajꝯ tꝯdi wayijꝯ Jesús mꝯcana, yucꝯ manojꝯ ña ucugorꝯ. Ito yicõri Espíritu Santo Jesús rãca ã ñajare bꝯto ã tꝯoĩa masirise ñayijꝯ Jesure ãja. Galilea ã tꝯdi ejaroca masa jeyaro ã rêtagorere bꝯsiyijarã ãna. 15 Ito bajiro wa ucu ã tꝯdi ejaja bero judio masa ãna minijuari wirijꝯre riaso ucuyijꝯ Jesús. Ito bajiro ã goti ucuja tꝯocõri, “Queno goti-ami ãni”, yi rãcꝯbꝯoyijarã masa jeyaro.

Nazaretjꝯ Jesús ã ware gaye
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

16-17 Ito yicõri ã bꝯcꝯara cꝯto Nazaret wame cꝯtiri cꝯtojꝯ wayijꝯ Jesús. Ito ejacõri judio masa ãna tu-jacãri rꝯmꝯ ñaroca ãna minijuari wirijꝯ sãja ucuyijꝯ Jesús, ã yisotiado bajiroti. Ito ã sãja ejaroca Isaías ã ucagora jũ ãsiyijarã gãjerã ãre, ã ti gotitoni. Iti jũ boca ãmicõri ã gotiroti ãmayijꝯ Jesús. Ito bajiro ãmacõri bꝯjayijꝯ. Ado bajiro gotiyijꝯ iti:

18 Espíritu Santo yꝯ rãca ñami. Bojoro bꝯjarãre oca quenarise yꝯ gotitoni yꝯre cũñi Espíritu Santo. Ito yicõri ãna ya ꝯsijꝯ bojori bꝯjarãre ãna wanꝯ quenaroca yꝯ yitoni yꝯre cũñi ã. Tubia ecoanare yꝯ bucõatoni yꝯre cũñi Espíritu Santo. Ñeñaro yirise jidicãjaro ãna yirocꝯ, yꝯre cũñi Espíritu Santo. Ito bajiri cajea timenare cꝯni mꝯcana ãna tꝯdi tiroca yirocꝯre yꝯre cũñi Espíritu Santo. Ito yicõri gãjerã ñeñaro yi ecoana ãna jidicãroca yirocꝯre yꝯre cũñi Espíritu Santo.

19 Ito yicõri, “No ãre tꝯorãñugũre queno yirocꝯ ñacãmi Dios”, yꝯ yi gotitoni yꝯre cũñi Espíritu Santo, yi gotia iti oca, yi gotiyijꝯ Jesús ãna minijuari wijꝯ.

²⁰ Ito bajiro goti tñocōri papera tutire biayijũ ĩ. Ito yicōri iti wi ejabũari masũre iti tutire jũdacōayijũ Jesús. Ito yicōri eja rũjũyijũ. Ito bajiro ĩ yirise ticōri bũto tiju wa rũjũcoayijarã ĩna. ²¹ Ito bajiro ĩna ti rujiroca mũcana ado bajiro bũsiyijũ Jesús:

—Jane mejejũ Isaías ĩ yũre uca yure, adi rũmũ mũa tiro riojo rēta yũre, yiyijũ Jesús ĩnare.

²² Ito bajiro Jesús oca quenarise ĩ gotija tũocōri, tũo ucaayijarã ĩna. Ito yicōri masa jeyaro quenarise oca ĩre bũsiyijarã ĩna. Ito bajiri ĩnamasiti ado bajiro gãmeri seniĩayijarã ĩna:

—¿José macũ meje ñati ãni? yi gãmeri seniĩayijarã ĩna.

²³ Ito bajiro ĩna yija tũo masicōri ado bajiro yi cũdiyijũ Jesús:

—Masa oca gotire robo bajiro yũre yirã yirãji mũa: “Sĩgũ uco masũ ĩ ñaja, ĩmasiti yisio masiguĩji”, yirã yirãji mũa yũre. Ito yicōri gaje ado bajiro yũre yirã yirãji mũa: “ ‘Capernaumijũ tiyamani ĩoyijũ Jesús’, yire oca tũocu gũa. Ito bajiri ado mũ cũtoju cũni ito bajiroti mũ ĩore ti ãmoa gũa”, yũre yirã yirãji mũa, yiyijũ Jesús ĩnare.

²⁴ Ito bajiro yicōri ado bajirojũa yiyijũ mũcana:

—Riti mũare gotia yũ. Sĩgũ Diore goti ĩsiri masũ ĩ cũtoti ĩ gotija ĩ ñarã ĩre queno tũorũnũmenaji ĩna. Ito bajiri adi cũto gagũ yũ ñajare yũre queno tũorũnũmenaji mũa, yiyijũ Jesús ĩnare. ²⁵⁻²⁶ Jane mejejũ gãna Diore ĩna tũorũnũbitiado bajiroti queno tũorũnũbea mũa cũni. Tite. Sĩgũ Elías wame cũtigũ Diore goti ĩsiri masũ ĩ ñaroca uđia rodo gaje rodo gũdarecocō ide quedibisijũ. Ito bajiri iti cũtorijũ bare mañijũ. Ito bajicōri bũto ñiojogayijarã masa. Ito bajiro iti baji ñaroca Israel

sitajꝯ manꝯjꝯ godagoana romia jājarã ñayijarã. Ito bajibojarocati Diore masa ñna tꝯorũnũbitire waja, ñnare ejabuatonni wa rotibisijꝯ Dios Elíasre. Ado bajirojꝯa yiyijꝯ Dios. Sidón wame cutiri cuto tꝯ Sarepta gago ñre tꝯorũnũgõre ejabuatonni wa rotiyijꝯ Dios Elíasre, yiyijꝯ Jesús. ²⁷ Ito bero Eliseo wame cutigꝯ Diore goti ñsiri masꝯ ñ ñaroca Israel sita gãna jājarã cami jogarã ñayijarã. Ito bajibojarocati Diore masa ñna tꝯorũnũbitire waja, ñnare yisio rotibisijꝯ Dios Eliseore. Ado bajirojꝯa yiyijꝯ Dios. Sīgũ Siria sita gagꝯ Naamán wame cutigꝯre, yisio rotiyijꝯ Dios, Eliseore, yi gotiyijꝯ Jesús iti wi minijua ñnarãre.

²⁸ Ito bajiro ñ yija tꝯocõri, iti wi minijua ñnarã bꝯto junisiniyijarã ñna. ²⁹ Tũria gudareco ñayijꝯ iti cuto. Ito bajiro ñre junisinicõri tũria joejꝯ Jesure ãmi wayijarã ñna. Ito ejacõri ñre tumicã queorona yibojayijarã ñna. ³⁰ Ito yibojaroca riti ñna wato ñnabojaguti wa godacoayijꝯ ñ.

*Rãmú sãñagũre rãmũre Jesús ñ bucõare gaye
(Mr 1.21-28)*

³¹ Ito bajiro ñnare rudigocõri Capernaumjꝯ wayijꝯ Jesús. Galilea sitajꝯ ñayijꝯ Capernaum wame cutiri cuto. Itojꝯ ejacõri tujacãra rãmũ ñaroca masa ñna minijuari wijꝯ sãjayijꝯ Jesús. Ito sãjacõri masare riasoyijꝯ ñ. ³² Dios cũrꝯ ñnari, queno masare riaso masiyijꝯ Jesús. Ito bajiri ñ bꝯsija tꝯocõri, tꝯo uꝯcayijarã masa.

³³ Ito bajiro ñ bꝯsi ñaroca, iti wijꝯ sīgũ ñ ya usijꝯ rãmú sãja ecorũ ñayijꝯ. Ado bajiro Jesure sẽoro sẽria bꝯsiyijꝯ ñ:

34 —Wasa, Jesús Nazaret gagu mu. ¿No yija guare usirioro yati mu? Guare ruyuriorocu eja mu, yiyiju rãmú sãja ecoru Jesure. Mure ti masia yu. Dios Macu quenagũguti ñacõa mu, yiyiju i Jesure.

35 Ito i yija ado bajiro yi tudiyiju Jesús ire:

—Busibesa ija, yiyiju Jesús ire. Ito yicõri, Ani ya usiju sãñagũ, budiya mu, yiyiju Jesús rãmúre.

Ito bajiro i yirocati, masa jãjarã tiro riojo ire tumicãcũ, budicoayiju rãmú ija. I to bajiro budigoja bero queno cati quenagũ tujayiju masu ija. 36 Jesús i to bajiro rãmúre i budi rotija ticõri, mano ti ucayijarã ito ñarã. Iti ticõri ñamasiti gãmeri busiyijarã ina ija:

—¿Ñe gaye ñarojada i to bajiro busija? Buto i tuo masirisena rãmúre budi rotiami ani. Rãmúre i budi rotija cojisiti budicoama, yi gãmeri busiyijarã ina.

37 Ito bajiro Jesús i yirere tucõri iti cuto tu ñarã ina ñarocõti itire gãmeri busiyijarã ina.

*Pedro mañicõre Jesús i yisioire gaye
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)*

38 Jesús judio masa ina minijuari wiju ñaru budi wayiju i. Ito yicõri Simón Pedro wame cutigu ya wiju wayiju. I ya wi sãja ejacõri Simón mañicõ ruju yarise iso cõja tiyiju Jesús. Iso ito bajija ticõri, ito gãna isore yisioroti amorã josayijarã Jesure. 39 Iso taju eja rügucõri ruju yarise rëta rotiyiju Jesús. Ito i yirocati ruju yarise rëtaoayiju isore ija. Ito bajiro iti rëtarocati masare eca bocasuooyijo iso.

*Jãjarã ñarise cutirãre Jesús i yisioire gaye
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)*

⁴⁰ Ito bajiro ï rētaja tʉocōri, ũmacañi ï quedi sãgũ wagʉ yiroca cōrãre ãmi minijuayijarã ïna Jesús tʉjʉ ïnare ï yisiotoni. Ricati riti cōrã ñayijarã ïna. ïna ito bajija ticōri, ï ya ãmona moa jeoyijʉ Jesús. Ito bajiro ï yirocati rētacoayijʉ. ⁴¹ Ito yicōri jãjarã rũmúa sãja ecoanare cʉni rũmúare budi rotiyijʉ Jesús. Ito bajiro ï yirocati budirãti awasãyijarã rũmúa ïja.

—Dios Macʉguti ña mʉ, yi awasãyijarã rũmúa, budi warã. “Cristo Dios ï cōarʉ ñami”, ïna yija ti masicōri, “Bʉsibesa”, yi tudiyijʉ Jesús rũmúare.

Minijuara wijʉ Jesús ï riasore gaye

(Mr 1.35-39)

⁴² Gaje rʉmʉ busuri cʉto tʉnima sōjʉajʉ wayijʉ Jesús. Ito bajiro ï wagoja bero ïre ãmayijarã masa ïja. Ito bajiro ïre ãmarã riti ï ñarojʉ ïre bʉjacōyijarã ïna. ïre bʉjacōri gaje cʉtojʉ ïre wa rotibitibojayijarã ïna. ⁴³ Ito bajiro ïna wa rotibitibojarocati ado bajiro yiyijʉ Jesús ïnare:

—Gaje cʉtori gãnare cʉni, “ïre tʉorãñrãre ï rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios”, yire oca goti ucurʉja yʉre. Ito bajiro yʉ goti ucutoni yʉre cũñi Dios, yiyijʉ Jesús ïnare.

⁴⁴ Ito ï yija bero Galilea sitajʉ judio masa ïna minijuari wirijʉ Dios oca goti ucuyijʉ Jesús ïja.

5

Wai jãjarã ïna sãroca Jesús ï yire gaye

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Co rʉmʉ Genesaret wame cʉtirita tʉnima Jesús ï ñaroca jãjarã masa ejayijarã. Dios oca ï gotija bʉto tʉo ãmocōri ï tʉjʉ ejayijarã ïna. Jãjarã ñacōri bʉto bidiro ñayijarã. Ito bajiri rãgõrajʉ mañijʉ Jesure.

² Ito bajiro ĩre rŭgŭraju maniroca itajura tŭnima juaga cuma iti jayaja tiyiju Jesŭs. Iti cuma ũjarŭ wai jori masa űayijarŭ. Ito tŭ ĩna ya yori yucari coerŭ yiyijarŭ ĩna. ³ Iti cuma jayaja ticŭri, itiga cumaju sŭjayiju Jesŭs. Ito yicŭri űuro rotiyiju Jesŭs itiga cumare. Itiga cuma Simŭn yaga űayiju. Iti cumaju rujicŭri masare Dios oca riasoyiju Jesŭs. ⁴ Riaso tŭocŭri ado bajiro gotiyiju Jesŭs Simŭnre:

—Ŭcaroju wija wato mani. Itoju mŭa ya yori yucarina wai űuma mŭa, yiyiju Jesŭs Simŭnre.

⁵ Ito ĩ yija tŭocŭri, ado bajiro cŭdiyiju ĩ:

—Guare riasogu, űamiasaro wai jobojobu gu, sŭabiju. Ito bajibojarocati mŭ rotiro bajiroti, yorigu űucŭja yŭ, yiyiju Simŭn Jesure.

⁶ Ito yicŭri ĩna yorigu űuroca, jŭjarŭ wai sŭjayijarŭ ĩja. Ito bajiri ĩna ya yorigu cudusŭoyiju ĩja. ⁷ Ito bajiro ĩna wai űaja ticŭri, gaje cuma ĩna baba mesa űari cumare űmo bŭye űucayijarŭ, ĩna ejabŭatoni. Ito bajiro ĩna jija ticŭri, ejayijarŭ ĩna. Ito ejacŭri jŭjarŭ wai bŭjayijarŭ ĩna. Iti cuma ju cumari cŭrisere dajocŭyijarŭ. Jabeto rŭyabojayiju iti rujaroto. ⁸ Ito bajiro wai jŭjarŭ bŭjacŭri Jesŭs riojo rijomunigŭna űini rŭjŭyiju Simŭn Pedro. Ito yicŭri ado bajiro yiyiju:

—Yu Ŭju buto űeűaro yi jaigu űa yŭ. Queno yigu űa mŭama. Ito bajiri yŭ tŭ mŭ űaja quenbetoja, yiyiju Simŭn Jesure.

⁹ Simŭn ito yicŭri ĩ rŭca gŭna cŭni wai jŭjarŭ ĩna űaja ticŭri, ti ũcayijarŭ ĩna. ¹⁰ Gaje cuma űarŭ cŭni ti ũcacoayijarŭ ĩna. ĩna űayijarŭ Zebedeo rŭa. Santiago, Juan wame cŭtirŭ űayijarŭ ĩna. ĩna ti ũcaja ticŭri, Simŭnre ado bajiro yiyiju Jesŭs:

—Güibesa. Wai joreti ña m̄a ya moare. Ito baji-
bojarocati jane gaje m̄are moare c̄a ȳ. Masa
Diore ña masitoni oca r̄aso uc̄uri masa m̄are c̄a
ȳ adoc̄ata, ȳiȳ Jesús, Simón mesare.

¹¹ Ito ñ yija bero t̄animaj̄ j̄aja wayijarã m̄cana.
Ito yic̄ori jeyaro ña moabojarisere jidic̄ac̄ori Jesús
r̄aca wayijarã ña ñja.

Ruj̄ cami jogaḡare Jesús ñ yisioire gaye

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Co r̄am̄ Jesús gaje c̄uto ñ ña ucuroca s̄iḡ ñ ya
ruj̄ cami jogaḡ ñayij̄. Jesure ti b̄ajac̄ori ñ riojo
ñini r̄j̄c̄ori ñre josayij̄:

—Ȳ Ñ̄, ȳare m̄ yisio ãmoja, yisioḡja m̄,
yiyij̄ cami jogaḡ Jesure.

¹³ Ito ñ yija t̄oc̄ori, ñ ya ãmona moa jeoyij̄ Jesús
ñre. Ito yic̄ori ado bajiro yiyij̄ ñre:

—Ãmoa ȳ. M̄are yisioa ȳ, yiyij̄ Jesús.

Ito ñ yirocati ñ ya cami yaticoayij̄ ñja. ¹⁴ Ito bajiro
ñre yisioçori, ḡjerãre goti bato rotibisij̄ Jesús. Ito
yic̄ori ado bajiro yiyij̄ ñre:

—Riojoti pai t̄aj̄ wasa m̄. Ñ t̄aj̄ ejac̄ori m̄
ya ruj̄ cami yatirise gaye ñoma. Ito yic̄ori Moisés
ñayor̄ ñ rotiado bajiroti Diore waib̄c̄ soe ñsi
rotiba. Ito m̄ yija tic̄ori, “Ñ ya cami yati jedicoaj̄
ñja”, ȳ masirã yirãji masa m̄are, yiyij̄ Jesús ñre.

¹⁵ Ito bajiro, “Goti batobeja”, ñ yibojarocati co-
jisiti oca t̄jacoayij̄ cami jogaḡare Jesús ñ yisioire
gaye. Ito bajija t̄oc̄ori, j̄ajarã Jesús t̄aj̄ minijuay-
ijarã, ñ b̄sija t̄o ãmorã. Ito yic̄ori ña c̄orisere yisio
roti ãmorã ejayijarã ña. ¹⁶ Masa j̄ajarã ña ñajare coji
meje masa manoj̄ ñ Jac̄ Diore b̄siroc̄ wayij̄
Jesús.

Rudurure Jesús ĩ yisioire gaye
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Co rumu Jesús ĩ riasoroca fariseo gaye tuoĩarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cuni tuo rujiyijarã ĩna. Ado bajiro wame cutiri cutori wadiana ñayijarã ĩna. Galilea sita gãna, Judea sita gãna ito yicõri Jerusalén wame cutiri cuto gãna wadiana ñayijarã ĩna. Masa tiro riojo cõrãre Jesús ĩ yisiotoni ĩ masirise jidicãyijũ Dios. ¹⁸ Ito bajiro ĩ yi ñaroca juariarã umua rudurure ãmi ejayijarã ĩna, ĩ ya camana. Ito ejacõri Jesús tũju sãja wacõri ĩre cũ amobojayijarã ĩna. ¹⁹ Ito bajibojarocati masa jãjarã ĩna ñajare no bajiro sãja masia mañijũ ĩnare. Ito bajija ticõri, wi tutu joejũ rudurure ãmi mũja wayijarã ĩna. ãmi mũja ejacõri Jesús rãgõro weca soje cudayijarã ĩna. Ito yicõri rudurure ĩ ya camana jidi rujiyoyijarã ĩna Jesús tu. ²⁰ Ito bajiro ĩna yija ticõri, ado bajiro tuoĩayijũ Jesús: “Yure tuorũnusacõama ĩna”, yi tuoĩayijũ Jesús. Ito bajiro tuoĩacõri:

—Mũ ñeñaro yirisere ãcabojocõa yũ, yiyijũ Jesús rudurure.

²¹ Ito bajiro ĩ yija tuocõri, fariseo gaye tuoĩarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cuni ado bajiro tuoĩayijarã ĩna: “ãni ito bajiro ĩ busija, Diore ñeñaro yigũ yami ĩ. Dios meje ñami ĩ. Dios sãgũti ñami masa ĩna ñeñaro yirisere ãcaboja masigũ”, yi tuoĩayijarã ĩna.

²² Ito bajiro ĩna tuoĩarisere ĩmasiti tuoĩa masicõyijũ Jesús. Ito bajiri ado bajiro yiyijũ ĩ ĩnare:

—¿No yija ito bajiro tuoĩati mũa? yiyijũ Jesús ĩnare. ²³ Mũa tija, ¿No bajiro rudurure yũ yija quenati? Ito yicõri, ¿disejũa ñati josasabiti mũa

tija? “Mɛ ñeñaro yirisere coecoajɛ”, ¿yɛ yija quena ñarojada? “Wɛmɛña, wasa”, ¿yɛ yija quena ñarojada, mɛa tɔɔɔaja? ¿Disejɛa ñati josasabiti, mɛa tija? ²⁴ Masa Rĩjorɛ, Dios ĩ cɔarɛ ña yɛ. Ito bajiri, “Masa ĩna ñeñaro yirise coe masiami Jesús”, mɛa yi masitoni mɛa tiro riojo añire yisiogɛ ya yɛ, yiyijɛ ĩ ñare.

Ito yicɔri rudurɛjɛare ado bajiro yiyijɛ:

—Wɛmɛña, ya yɛ mɛre. Mɛ ya cama āmiña, ito yicɔri mɛ ya wijɛ tɔdi wasa, yiyijɛ Jesús rudurɛ.

²⁵ Ito bajiro ĩ yirocati masa jājarā ĩna tiro riojo wɛmɛyijɛ rudurɛ. Ito yi, ĩ ya cama āmi, budi wayijɛ ĩ. Ito yicɔri Diore rɛcɛbɔ bɛsi wayijɛ ĩ, ĩ ya wijɛ tɔdi wacɛ. ²⁶ Ito ĩ yija ticɔri, ti ɛcayijarā masa. Ito bajiri Diore rɛcɛbɔ bɛsiyijarā ĩna. Güire rāca ado bajiro yiyijarā ĩna:

—Adi rɛmɛ tiyamani tia mani, yiyijarā ĩna.

Levíre Jesús ĩjire gaye

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Ito bajiro masare ĩ yi ĩo ñaja bero budiyijɛ Jesús mɛcana. Ito bajiro budi wacɔri ɛjarāre yiari waja seni ĩsiri masɛre tiyijɛ Jesús. ĩ ñayijɛ Leví wame cɛtigɛ. Waja ĩ seni ñarijɛ rujiyijɛ ĩ. ĩre ti bɛjacɔri:

—Yɛ rāca waya, yiyijɛ Jesús ĩre.

²⁸ Ito ĩ yija tɔcɔri, ĩ moabojarisere jidicāyijɛ Leví, Jesús rāca wa āmogɛ.

²⁹ Ito bero ĩ rāca wa, Leví ya wi ejayijarā ĩna. Itojɛ ejacɔri Jesure basa jeo bɛarocɛ basa meniijɛ Leví. Ito bajiro ĩna basa meni ñaroca jājarā ɛjarāre yiari waja seni ĩsiri masa ñayijarā ĩna. Ito yicɔri gājerā cɛni, jājarā ĩna rāca ba rujiyijarā ĩna. ³⁰ Ito bajiro

Ĩna ba rujija ticõri, judio masa rotirise riasori masa ito yicõri fariseo gaye tũoĩarã cuni, Jesús rãca riasotirãre ado bajiro busituyijarã:

—¿No yija ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa rãca, ito yicõri ñeñaro yi jairã rãca baba cuti bati mua? yi busituyijarã ĩna Jesús rãca riasotirãre.

³¹ Ito bajiro ĩna yija tũocõri, ado bajiro cudiyijũ Jesús:

—Ado bajirojũa bajia. Queno cati quenarã, cõmena uco yiri masure jimenaji. Ito yicõri buto cõrãjũa uco yiri masure jirãji. ³² Queno yirãre yiari meje wadibũ yũ. Ñeñaro yi jairãjũare yiari wadibũ yũ. Ito yicõri quenarise ĩna tũoĩa wasoatoni wadibũ yũ, yiyijũ Jesús ĩnare.

*Bamenati Diore rãcũbũore gaye
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)*

³³ Ito ĩ yija ado bajiro seniĩayijarã ĩna Jesure:

—Juan rãca riasotirã coji meje bamera riti Diore rãcũbũorã ĩre senisotiana ĩna. Ito bajiroti bajiana fariseo gaye tũoĩarã rãca riasotirã cuni. Mũ rãca riasotirãma ĩnare bajiro yibeama ĩna. Bũcũrã rotire queno cudibeama ĩna. Ito yicõri, “Diore bũsiana”, yirona bare jidicãbeama ĩna, yi tudiyijarã ĩna Jesure.

³⁴ ĩna ito yija tũocõri, ĩnare ado bajiro cudiyijũ Jesús:

—Sĩgã, ĩ ãmo siari rũmũ ĩ baba mesa ĩ rãca ĩna wanũ baroca, “Babesa”, yi masimenaji gãjerã. ³⁵ Ito bajibojarocati co rũmũ gãjerã ĩre ñiangoja ticõri, bojori bũjarã yirãji ĩ baba mesa. Ito bajiri ĩre tũoĩarã bamenaji ĩna, yiyijũ Jesús masare.

³⁶ Ito yicōri gaje ado bajiro goti masiore ocana ĩnare gotiyijũ Jesús:

—Sĩgō saya bũcũro sere wōroco mamarore tabecōji. Ito bajiro mamaro tagoja mamaro cũi ñeñacoaroja. Ito yicōri bũcũrore mamaro iso sere wōbojaja bũcũro bajiro corocō ejabetoja. ³⁷ Ʋyé ide mani menija mama bajujũ jiosārã yirãji mani. Bũcũ baju mani jiosãjama, ñigãcoaro yiroja. Ito yicōri iti baju cũi goda, Ʋyé ide cũi goda bajiro yiroja. ³⁸ Ito bajiri Ʋyé ide menicōri mama bajuri jiosārã yirãji mani. Ito yicōri iti baju cũi, Ʋyé ide cũi godabetoja. ³⁹ Mani Ʋyé ide bũcũ idiĩacōri mame idi ãmomenaji mani. “Bũcũjũa queno sũti quena”, yicōri mamere idi ãmomenaji mani. Ito bajiroti baja mame oca yũ riasoja cũi. Bũcũrã oca tũorũnrã ñacōri mame oca yũ riasoja tũo ãmobeja mũa, yiyijũ Jesús ĩnare.

6

Jesús rãca riasotirã trigo ajeri beja ãmicōri ĩna bare gaye

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Co rũmũ tujacãra rũmũ ñaroca, ĩ rãca riasotirã rãca trigo wesejũ eja wayijũ Jesús. Itojũ ejacōri itire beja ãmiyijarã ĩ rãca riasotirã. Ito yicōri wirorire sĩguẽ bategocōri bayijarã ĩna. ² Ito bajiro ĩna baja tiyijarã fariseo gaye tũoĩarã coriarã. Ito bajiro ĩna baja ticōri, ĩnare seniĩayijarã fariseo gaye tũoĩarã:

—¿No yija tujacãra rũmũ ñabojarocati moati mũa? Tujacãra rũmũ moare ma, yiyijarã ĩna.

³ ĩna ito yija tũocōri, ado bajiro cũdiyijũ Jesús:

—Co rumu David ñayoru ĩ baba mesa rāca ñiojogacōri ĩna yigore, ¿Dios oca tutijũ tibiticati muu? ⁴ Ado bajiro yiyijũ David ñayoru. Dios ya wijũ sājacōri, Diore paia naju ĩna cū ĩsirere āmicōri bayijũ David. Ito yicōri ĩ baba mesare cuni ecayijũ ĩ. Paia riti ĩna baroti ñabojayijũ iti naju. Ito bajibojarocati bũto ñiojogacōri bayijũ David ĩ baba mesa rāca. Itire ĩna baja tibojaguti, “Ñeñaro yama ĩna”, yibisijũ Dios ĩnare, yiyijũ Jesũs ĩnare.

⁵ Gaje ado bajiro gotiyijũ Jesũs ĩnare:

—Masa Rĩjoru, Dios ĩ cũru ña yũ. Ito bajiri tujacāra rumu gaye yũ rotiroti cuni cūquĩ Dios yare, yiyijũ Jesũs fariseo gaye tũoĩarāre.

*Āmo digarũre Jesũs ĩ yisioire gaye
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)*

⁶ Gaje tujacāra rumu ñaroca judio masa ĩna mini-juari wijũ sājayijũ Jesũs. Ito yicōri ĩnare riasoyijũ ĩ. Ito bajiro ĩ riaso ñaroca sīgũ ĩ ya āmo riojocadũja digaru ñayijũ. ⁷ Ito yicōri fariseo gaye tũoĩarā, judio masa rotirise riasori masa cuni ti rujijijarā ĩna. Jesure ticōri ado bajiro tũoĩa rujijijarā ĩna: “Jane tujacāra rumu ñabojarocati, ¿āni āmo digarũre yisiogu yiguĩjida Jesũs?” yi ti rujijijarā ĩna. “Ito bajiro ĩ yija, ‘Seti ña ĩre. Ñeñaro yami’, yirā yirāji mani”, yi tũoĩa rujijijarā ĩna. ⁸ Ito bajiro ĩnamasi ĩna tũoĩabojarocati tũoĩa masicōyijũ Jesũs, ĩ masirisena. Ito yicōri āmo digarũre ado bajiro yiyijũ Jesũs:

—Wumũña, waya ado yũ tujũ, yiyijũ Jesũs āmo digarũre.

ĩ ito yija āmo digaru Jesũs tujũ wacōri eja rāgũyijũ. ⁹ Ito bajiro ĩ eja rāgũroca ado bajiro yiyijũ Jesũs, ito ñarāre:

—Mũare seniĩagũ ya yũ. ¿No bajiro manire cũyijari Dios tujacãra rũmũ mani yiroti? ¿Quenarise, ñeñarise ito yicõri cõrãre mani yisoroti, gaje mani yisiobeja, disejũa quenati? yiyijũ Jesús Ìnare.

¹⁰ Ito bajiro busi tĩogũ iti wi ñarãre ti jeocõyijũ Jesús. Ito yicõri ãmo digarũre ado bajiro yiyijũ Ì:

—Mũ ya ãmo ñu joya, yiyijũ Jesús Ìre.

Ito bajiro Jesús Ì yirocati, Ì ya ãmo ñu joyijũ Ì. Ito bajiro Ì yirocati Ì ya ãmo quenacoayijũ Ìja.

¹¹ Ito bajiro Ì yija ticõri, fariseo gaye tũoĩarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa canĩ bũto ti junisiniyijarã Ìna Jesure. Ito yicõri Ìnamasiti gãmeri seniĩayijarã: “¿No bajiro yirũjati mani Jesure?” yiyijarã Ìna.

*Jũa gũbojeno apóstol mesare Jesús Ì besere gaye
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)*

¹² Iti rũmũriti tũria joejũ maja wayijũ Jesús, Diore bũsiroca. Itojũ ñacõri ñamiasaro Diore bũsotiyijũ Jesús. ¹³ Ito yicõri ùmacañi joejea maja wadiroca Ì rãca riasotirãre jiyijũ Jesús. Ito yicõri Ìna ejaroca jũa gũbojeno ñarã ùmũare beseyijũ Ì. Ito yicõri Ì oca Ìna goti ucutoni Ìnare cũyijũ Jesús. ¹⁴ Ado bajiro wame cutirã ñayijarã Ìna: Sĩgũ ñayijũ jũa wame, wame cutigũ, Simón Pedro. Ì ocabaji ñayijũ Andrés wame cutigũ. Ito yicõri gãjerã ñayijarã Santiago, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Tomás, Alfeo macũ Santiago gãji ñayijũ Simón celote gaye tũoĩagorũ. ¹⁶ Ito yicõri Santiago macũ ñayijũ Judas wame cutigũ. Gãji Judas Iscariote wame cutigũ ñayijũ. Ì ñayijũ Jesure gãjerã Ìna ñiatoni gotiroca. Ito bajiro wame cutirã ñayijarã Ìna, Jesús Ì oca Ìna goti ucutoni Ì cũana.

Jājarā masare Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Ito bajiro ĩnare bese tĩocōri ĩna rāca roja wayijũ Jesús. Roja wa, tũria jũdojũ tujayijarā ĩna. Itojũ jājarā ñayijarā Judea sita gāna, Jerusalén gāna, ito yicōri itajura tũ ñari cãtori Tiro, Sidón wame cãtiri cãtori gāna cãni ñayijarā. Iti cãtori gāna ejayijarā Jesure tũo āmorā. Ito yicōri jājarā cōrā yisio roti āmorā ejayijarā ĩna. ¹⁸ Rãmúaa sãja ecoanare cãni rãmúare budi rotiyijũ Jesús, ito bajiro ĩna ejaja ticōri. ¹⁹ Cōrãre cãni ĩ masirisena rẽtoyijũ Jesús. Ito bajiro masare ĩ rẽtoja ticōri, masa jeyaro ĩre moaĩa āmoyijarā, ĩna cōrise rẽtatoni.

Mani wanũ quenaroca yiroti gaye
(Mt 5.1-12)

²⁰ Ito ĩna yi ñaroca, ĩ rāca riasotirãre busi āmogũ ĩnare tiyijũ Jesús:

—Adocãta bojoro bũjarā ña mũa maji. Bojoro bũjarā ñabojarãti, ija Dios ĩ rotirojũ ejacōri, ĩ rãcorise bũjarā yirãji mũa. Ito yicōri wanũ quenarã yirãji mũa.

²¹ 'Adocãta ñiojogarã ña mũa maji. Ñiojogarã ñabojarãti ija queno yaji quenaro wanũ ñarã yirãji mũa.

'Adocãta bojori bũja, oti ñarã ya mũa. Ito bajibojarocati ija queno wanũcōri aja quenarã ñarã yirãji mũa.

²² 'Yũ Masa Rĩjorũre, mũa queno cãdija ticōri, gãjerã mũare ti tudirã yirãji ĩna. Ito yicōri mũare cōa āmorã yirãji ĩna. “Ñeñaro yirã ñama”, yirã yirãji mũare busiturã. Ito bajiro mũare ĩna busitubojarocati, ija wanũ quenarã yirãji mũa.

²³ Jane mejeju cuni ñna ñicusabatiaju cuni ito bajiroti Diore goti ñsiri masare ñeñaro yiyijarã ñna. Ito bajiro mware ñna ñeñaro yibojarocati queno wanu quenaña mwa. Ija ñmacãju ejacõri Dios tãju quenarise bñjarã yirãji mwa. Ñre tuorãnu jidicãbitiana mwa ñajare, ito bajiro yigu yiguñji Dios mware.

²⁴ 'Mwa gajeoni jairã, ado mwa ñajama queno wanu quena ñaboja mwa. Diore tuorãnumena ñari ija bojoro bñjarã yirãji mwa.

²⁵ 'Mwa queno yaji quenarã, ñaja wanu quenare rãca ñaboja mwa. Diore tuorãnumena ñari ija ñiojogarã yirãji mwa.

'Mwa ajare jairã, adocãta mwa ajaja queno wanu quenaboja mwa. Diore tuorãnumena ñari ija buto tuoña bojori bñjacõri, otirã yirãji mwa.

²⁶ Adocãta "Queno yirã ña mwa", yi masa mware ñna rãcubwoja tuocõri, queno wanu quenaboja mwa. Ito bajiroti jane mejeju cuni rmore oca riasori masare queno rãcubwo bñsibojayijarã ñna. Diore tuorãnumena ñari ija buto tuoña bojori bñjarã yirãji mwa, yiyiju Jesús ñnare.

Mani wajanare cuni ti maija quena, yi Jesús ñ riasore gaye

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ Ito yicõri mwcana ñnare bñsi remoyiju Jesús:

—Mwa yure tuorãnurãreama, ado bajiro gotia yu: Mwa wajanare queno ti maiña. Ito yicõri mware ti tudirãre queno yiya. ²⁸ Mware bñsiturãre cuni, quenaro bñsiya mwa. Ito yicõri mware ñeñaro yirãre yiari Diore seni ñsisotiya. ²⁹ Sīgũ riojocaduja wayugaju ñ jaja, mwcana gaje daja ñ ja ñmoja rẽobeja. Ito yicõri gãji camisa jwaro mwa sãñaroca, joegadore ñ

ruaja, ito roca gadore ï rua ãmoja, cuni rëobeja. Ï seniro rëto b̄saro ïsija quena. ³⁰ Ito yicõri no m̄a r̄corise ïna senija, ïna seniro bajiroti ïsima. Ito yicõri s̄gũ m̄a r̄corise ï ãmaja, “Itire judacõaña”, yi josabeja. ³¹ Gãjerã m̄are queno yire m̄a ãmoja, ito bajiroti ïnare queno yiba m̄a cuni.

³² Manire mairãre riti mani maija, mani rãca queno wan̄biquĩji Dios. Ñeñaro yirã cuni ito bajiroti ïnare mairãre mairãji. Manire maimena ñabobarocati maniamã ïnare maija quena. ³³ Manire queno yirãre riti mani queno yija, mani rãca queno wan̄biquĩji Dios. Ñeñaro yirã cuni ito bajiroti ïnare queno yirãre queno yirã yirãji. Manire queno yimena ñabobarocati maniamã ïnare queno yija quena. ³⁴ Gãjire wasoagũ, “Ija m̄cana jai b̄saro bujagũ yigũja yũ”, mani yi t̄oĩaja, mani rãca queno wan̄biquĩji Dios. Ñeñaro yirã cuni ito bajiro t̄oĩacõri wasoarã yirãji. Manire wasoamena ñabobarocati maniamã ïnare wasoaja quena. ³⁵ Ito bajibobarocati m̄ama, m̄a wajanare mairũja. Ito yicõri ïnare queno yiya. Ito yicõri gãjire wasoagũ, “Ija jai b̄saro bujagũ yigũja yũ”, yi t̄oĩabicati wasoaja quena. Ito bajiro m̄a queno yija, Dios t̄jũ m̄a ejaroca m̄are queno waja yigũ yiguĩji. Ito bajiro m̄a queno yirã ñaja, Dios rĩa ña m̄a. Dios cuni masa jeyarore queno yigũ ñami. “Queno ya m̄”, yimenare cuni, ñeñaro yi jairãre cuni queno yigũ ñami Dios. ³⁶ Mani Jacũ masare ï ti mairo bajiroti m̄a cuni masare ti maija quena, yiyijũ Jesús ï rãca riasotirãre.

*Gãjerãre seti yibesa, yi Jesús ï riasore gaye
(Mt 7.1-5)*

³⁷ Gaje ado bajiro gotiyijũ Jesús ñare:

—Gãjerãre, “Ĩna ñama ñeñarise yi jairã”, mũa yibeja mũare cuni, “Ĩna ñama ñeñarise yi jairã”, yibiquĩji Dios mũare. Ito yicõri gãjerãre, “Ĩnare seti ña. Ito bajiri ñare ruyuriogũ yiguĩji Dios”, mũa yibeja mũare cuni, “Ĩnare seti ña. ĩnare ruyuriocũja yũ”, yibiquĩji Dios mũare. Gãjerã ñeñaro yirise mũa ãcabojoja, mũa ñeñaro yirisere cuni ãcabojoju yiguĩji Dios. ³⁸ Gãjerãre mũa ĩsija, mũare cuni queno ĩsigũ yiguĩji Dios. Gãjerãre mũa ĩsiro bajiroti, mũare cuni ĩsigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri gãjerãre mũa ĩsiro bajiroti rëto bũsaro mũa boca ãmi masirocõ ĩsigũ yiguĩji Dios, yiyijũ Jesús ñare.

³⁹ Ito yicõri ado bajiro goti masiore ocana gotiyijũ Jesús:

—¿Īsigũ cajea macũre ito yicõri gãji cajea macũ mũcana, cajea macũre tũa wa masiguĩjida? Meje, ito bajirojũa meje baja. Cajea tibicũ ñari ĩre tũa wabojagũ rãcati gojejũ quedi sãjacõarãji ĩna. Dios oca riojo ñasarisere mani tũo sũyabeja cajea mana robo bajiro bajirãji mani, yiyijũ Jesús ñare.

⁴⁰ ĩnare riasori masũ rëto bũsaro masirã meje ñama ĩ riasorã. Ito bajibojarocati ĩna queno riasoti jeocõja, ĩnare riasori masũ bajiroti masirãji ĩna cuni, yiyijũ Jesús.

⁴¹ Iti oca goti tĩocõri mũcana ado bajiro gaje oca gotiyijũ Jesús:

—Mũa babare cajeajũ sũjuriacã iti ñaja, ti bũja masia mũa. Ito bajibojarocati mũa ya cajeajũ sita jaje iti sãña biaja ti bũja masibea mũa. ⁴² Ado bajiro mũa babare yiboja mũa: “Yũ baba mũ ya cajeajũ sita aje ña. Yũ iti ajere ãmicãcũja yũ”,

yibojarāti m̄ua ya cajeaj̄u sita jaje iti sãñajama, ãmicã masibea m̄ua. “Queno yirã ña ḡuama”, yirã ñabojarāti, ñeñaro yirã ña m̄ua c̄uni. M̄ua ya cajeaj̄u sãñarisere ãmicãña. Itire ãmicãc̄ori queno ti masirã yirãji m̄ua. Ito yic̄ori m̄ua babare cajeaj̄u sita ajere ãmicã masirã yirãji m̄ua, yiyij̄u Jesús.

’Iti yireoni ña, mani baba ñ ñeñaro yija ti masibojarāti, manimasiti ñeñaro yirisereama ti masibea mani, yiyij̄u Jesús.

Ricana s̄ori yuc̄uḡure ti masia mani, yi Jesús ñ riasore gaye

(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Ito yic̄ori m̄ucana ñnare goti masiore ocana gotiyij̄u Jesús:

—Yuc̄ugu queno wan̄uricu, ñeñarise rica c̄utibetoja. Ito yic̄ori yuc̄ugu ñeñaricu, quenarise rica c̄utibetoja. ⁴⁴ Iti yuc̄u ricare tic̄ori, “Itigu rica ña adi”, yi ti masia mani. Jotaḡuj̄u higos rica mani ãmaja b̄ujamenaji mani. Ito yic̄ori yusiḡure uyé mani ãmabojaja, b̄ujamenaji mani. ⁴⁵ Ito bajiro queno usi c̄utiḡu, ḡãjerãre c̄uni queno yiguñi ñ. Ito yic̄ori ñeñaro usi c̄utiḡu, ḡãjerãre c̄uni ñeñaro yiguñi ñ. Mani ya usij̄u mani t̄uõiaro bajiroti b̄usibua mani, yiyij̄u Jesús ñnare.

Yure queno t̄uor̄ãnarã sita b̄utiroj̄u wi menirã bajiro bajirã ñama, yi Jesús ñ riasore gaye

(Mt 7.24-27)

⁴⁶ Gaje ado bajiro yiyij̄u Jesús ñ rãca riasotirãre: —“Ḡua ũj̄u ña m̄u”, yibojarāti, yu rotirisere c̄udibea m̄ua. ⁴⁷⁻⁴⁸ No yu t̄uj̄u ejarã yu rotirisere ñna c̄udija, s̄iḡu queno b̄utiroj̄u wi meniḡu bajiro bajirã ñama ñna. Tite. S̄iḡu b̄utiroj̄u jubej̄u ñ botari juja, jue iti

buto sēoro ejaja jujabetoja iti wi. Ito bajiro bajirã ñama yure queno cãdirã. Gãjerã ñnare ñeñaro yi josabojarocati yure tãorãñu jidicãmenaji ñna. ⁴⁹ Ito bajibojarocati, no yu rotirise queno cãdimena, ñnare bajiro bajibeama ñna. Sīgũ sita jidirojũ wi menigũ bajiro bajirã ñama ñnama. Tite. Sīgũ sita jidirojũ ã botari juja, jue iti buto sēoro ejaja iti wi jujacoaro yiroja. Ito bajiri tãdi ruyubetoja ã ya wi ãja. Ito bajiro bajirã ñama yure queno cãdimena. Gãjerã ñnare ñeñaro yija ticõri, yure jidicãrã yirãji, yiyijũ Jesũs ã rãca riasotirãre.

7

Surara ujũ ya moari masũre Jesũs ã yisioire gaye (Mt 8.5-13)

¹ Masare ã riaso ãmorise riaso tĩocõri Capernaumjũ wayijũ Jesũs. ² Iti cuto ñayijũ surara ujũ. Ñre moa ãsiri masũ buto cõyijũ. Ito bajiri usi jedi waruti ñayijũ ã. Ito ã bajija ticõri, buto ãre ti maiyijũ surara ujũ. ³ Ito bajiri Jesũs cõrãre ã yisioire gaye tãocõri, judio masa bũcũrãre, Jesure ji rotiyijũ ã. ã ya moari masũre Jesũs ã yisioire ãmoyijũ ã. ⁴ Ito ã yija tãocõri, Jesure jirã wayijarã ñna. Jesũs tujũ ejacõri ado bajiro ãre seniãa josayijarã:

—“Ñre jitẽña”, guare yi ñucagũ, queno yigũ ñami ã. Ito bajiri ãre ejabũarũja mũ. ⁵ Romano masũ ñabojaguti mani ñarãre queno rãcũbuoami ã. Ito yicõri minijuara wi guã meni masitoni guare niyeru ãsiquĩ ã. Ito bajiri ãre ejabũarũja mũ, yi josayijarã ñna Jesure.

⁶ Ñna ito yija tãocõri, ñna rãca sũya wayijũ Jesũs. Ito wi ejarã wana ñna yiroca surara ujũ ã baba mesare

Jesure oca goti boca rotiyijũ. “Ado bajiro Jesure gotiba”, yi roticõayijũ ì:

—Yũ Ʋjũ mũre usirioro yi remo ãmobeã yũ. Rẽtoro quenagũ ñã mũ. Yũjũã quenagũ meje ñã. Ito bajiri, yũ ñeñaro yirisere bojogũ, “Yũ ya wijũ sãja wayã, yi masibeã yũ mũre”, yi gotiba ìre, yi roticõayijũ surara Ʋjũ.

⁷ Gaje ado bajiro yi roticõayijũ ì:

—Ñeñaro yigũ ñari, mũ tũjũ wa masibeã yũ. Mũ masirisena mũ yisio ñucaja, yũ ya moari masũ caticoagũ yiguĩji mũcana. ⁸ Gãji Ʋjũ bero gagũ ñã yũ. Ito yicõri yũ berojũã ñama gãjerã surara. Ìnare roti masia yũ. Ito bajiri sīgũre, “Wasa”, yũ yija, wami. Ito yicõri gãjire, “Wayã”, yũ yija, wadiami. Ito yicõri yũre moã ìsiri masũre yũ moã rotija, moami. Ito bajiri rẽtoro queno roti masigũ mũ ñajare, “Mũ yisio ñucaja, yũ ya moari masũ tujacoagũ yiguĩji mũcana”, yi tũoĩa yũ, yi gotiba Jesure, yi roticõayijũ surara Ʋjũ.

⁹ Ito ì yi ñucare tũocõri, tũo Ʋcayijũ Jesús. Ito yicõri jũda rũgũcõri ìre sũyarãre ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Ì surara Ʋjũ yũre queno tũorũnũñi. Mani masa wato ìre bajiro tũorũnrã mama, yi gotiyijũ Jesús ìnare.

¹⁰ Ito ì yija tũocõri, tũdi wasũoyijarã oca goti bocari masa. Tũdi ejacõri ìna tija ñarise cõbojarũ tujarũ ñayijũ ì ìja.

Wajeago macũre Jesús ì masore gaye

¹¹ Ito bajiro ì yija bero Naín wame cõtiri cõtõjũ wayijũ Jesús, ì rãca riasotirã rãca. Ito yicõri masa jãjarã wayijarã ì rãca. ¹² Iti cõtõjũ ìna ejaroca sīgũ godarũre ìna yujerã waja tiyijũ Jesús. Wajeago

macu ñayiju ï, ñna yujerocu. Ito yicõri ï sīgãti ñabojayiju iso macu. Jãjarã iti cuto gãna ñre yujerona wayijarã ñna. ¹³ Wajeago iso bojori bujaja ticõri, buto ti maiyiju Jesús isore. Ito bajiro ti maicõri ado bajiro yiyiju Jesús isore:

—Otibesa, yiyiju ï.

¹⁴ Ito bajiro ï yija bero ï ya masari cumaju moaïayiju Jesús. Ito bajiro ï yija ticõri, ñre yujerã wabojarã tuja rügãcoayijarã ñna ñja. Ito bajiro ñna tuja rügãroca godarure ado bajiro yiyiju Jesús:

—Wumãña mamu mu, yiyiju Jesús godarure.

¹⁵ Ito bajiro ï yirocati, jãja rújuyiju godaru ñabojaguti. Ito bajiro bajiru ñabojaguti busiyiju mucana. Ito ï bajija ticõri, ado bajiro yiyiju Jesús ï jacore: “Ïmo, ñni ñami mu macu”, yiyiju Jesús isore.

¹⁶ Ito bajiro ï yi masoja ticõri, ti güiyijarã ñna, ito ñarã. Ito yicõri ado bajiro Diore rucubuo busiyijarã ñna:

—Sīgã Diore goti ñsiri masu mani taju ejami ñja, yiyijarã ñna.

Gaje ado bajiro busiyijarã ñna:

—Dios ñarã mani ñajare manire ejaburocu ejami adoju, yi wanurã rucubuooyijarã ñna Diore.

¹⁷ Ito yicõri Jesús godarure ï masore gaye tuo jedicoayijarã Judea sita gãna. Ito yicõri iti sita tu gãna cuni tuo jedicoayijarã ñna.

“Jesure titẽña”, Juan idé guri masu ñyi ñucare gaye (Mt 11.2-19)

¹⁸ Juan rãca riasotiri masa, Jesús ï yigore ticõri goti jeocõyijarã ñna Juanre. ñna ito yija tuocõri, jëarãre jiyiju Juan. ¹⁹ Ito bajiri ñna jëarãre, “Ado bajiro Jesure seniñama mu”, yi ñucayiju Juan ñnare:

“¿Riti Dios ï cõarũ, Cristo ñati mũ? Ï meje mũ ñajama, ¿gãjire bocatirã yirãjida gũa maji? yiba”, yi roti ñucayijũ Juan ñna jũarãre. ²⁰ Ito ï yija tũocõri, wayijarã ñna. Jesũs tũjũ ejacõri ado bajiro ñre yi gotiyijarã ñna:

—Juan, masare idé guri masũ, gũare seniña roti ñucami mũre. ¿Riti, Dios ï cõarũ, Cristo ñati mũ? Ï meje mũ ñajama, ¿gãjire bocatirã yirãjida gũa maji? yiyijarã ñna Jesure.

²¹ Ito bajiro ñna seniña ñaroca, jãjarã masa cõrãre yisioyijũ Jesũs. Ito yicõri ñna ya usijũ rãmũa sãja ecoana, cajea mana, ito yicõri gãjerã jeyaro ñarise cõrãre cãni masoyijũ Jesũs. Ito bajiro ï yija Juan oca ï seniña roti ñucana cãni tiyijarã ñna. ²² Ito yicõri ado bajiro Juan ï cõanare gotiyijũ Jesũs:

—Wasa. Mũa tirise ito yicõri mũa tũogorise cãni Juanre gotiba. Cajea mana ñna tiroca yũ yirise, ruduana ñna waroca yũ yirise, wiroti joganare yũ yisiorise gaye, gãmo goje tũomena ñna tũoroca yũ yirise, godana ñabojarocati ñna catiroca yũ yirise, ito yicõri bojoro bũjarãre Dios ï masoroti oca yũ goti masiorisere cãni, gotiba Juanre. ²³ Ito yicõri, no yure tũorãnũsotigũti, queno wanũgũ yiguũji ï, yiyijũ Jesũs, Juan ï oca seniña roti ñucanare.

²⁴ Ito ï yija tũocõri, tũdi wayijarã ñna. Ito bajiro ñna tũdi waja bero, Juan ï bajigore gaye masare gotiyijũ Jesũs:

—¿Yucũ manojũ warã, ñimũre tũoĩa wacati mũa? ¿Sĩgũ ãmũgũ mino iti waja, ãe rãgõgãre tũoĩa wacatite mũa? yi seniñayijũ Jesũs masare. Yucũgũ cogũ mino wẽaja wãrericũ bajiro meje ñami Juan. Queno

tuoĩagũ ñami ĩ. ²⁵ ¿İre mũa ti bujaja yutabuju quenarise sãñagũ ñacati ĩ? Yutabuju quenarise sãñarã bajiro bajigũ meje ñami ĩ. Yutabuju quenarise sãñarã ujarã ya wijũ ñarãona ñarãji ĩna. ĩna robo bajigũ meje ñaguĩji Juan. ²⁶ Yucũ manojũ warã, ¿Diore goti ĩsiri masũre tirã wasotiri mũa? Itojũ ejacõri, “Diore goti ĩsiri masũ ñami”, yi masiyija mũa. Riti ña, gãjerã Diore goti ĩsiri masa rëtoro ñasagũ ñami Juan. ²⁷ Jane mejeju Juanre ado bajiro yi goti yucãyijũ Dios oca:

Mũ waroto riojũ sīgũ masũ cõa yũ. Masa mũre bocati ñaroca, yirocũre cõa yũ, yi gotia Dios oca tuti, yiyijũ Jesús.

²⁸ ‘Sīgũ adi tutijũ, Juan masare idé guri masũ rëtoro ñasagũ mami. Ito bajibojarocati Dios ĩ rotiroju ñarã Juan ĩ ñasado bajiro rëto busaro ñasarã yirãji ĩna, yiyijũ Jesús ĩnare.

²⁹ Juan Dios oca ĩ gotija tuoģoana, “Riti, Dios rotirise quenarise ña. Itire cãdi ãmoa gũa”, yicõri, Juanre idé gu rotiyijarã ĩna. Ito yicõri ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa cãni, ito bajiroti yiyijarã ĩna. ³⁰ Ito bajibojarocati fariseo gaye tuoĩarãma ito yicõri judio masa rotirise riasori masama, Dios rotirisere te ñayijarã. Ito bajiri Juanre idé gu rotibisijarã ĩna.

³¹⁻³² Gaje ado bajiro gotiyijũ Jesús:

—Adi rãmũri gãna Juanre teama, ito yicõri yũre cãni teama ĩna. Rĩaca minijuacõri ĩna awasã aje cũñaro bajiro bajirã ñama ĩnaõna. Tite. Ado bajiro awasã ajeama rĩaca: “Gũa seru juti ajeroca, mũama juti ãmobijũ. Ito yicõri masa godaroca ĩna otirise gũa oti queso aje ãmoja, mũama gũa rãca

oti queso aje ãmobijũ”, yi awasã ajeama rĩaca. Ito bajiro bajiamã Juanre terã ito yicõri yũre terã canĩ. Tite. ³³ Babicuti Diore rãcũbuogũ seniquĩ Juan. Ito yicõri uyé ide idibitiquĩ ĩ. Ito bajiro ĩ yija ticõri, “Rãmú sãja ecorũ ñami”, yicũ mũa ĩre. ³⁴ ĩ bero yũ, Masa Rĩjorũ, ejacũ. Ba, idi yigũ ña yũama. Yũ ito bajiro yija ticõri, ado bajiro ya mũa yũre: “Jairo bagũ ña mũ. Idire cugũ ña mũ. Ñẽñaro yi jairã rãca baba cutigũ ña mũ. Ito yicõri ujarãre yĩari waja seni ĩsiri masa rãca baba cutigũ ña mũ”, ya mũa yũre. ³⁵ Sĩgũ Dios robo bajiro queno tũoĩare cutigũ ĩ ñaja, jeyaro ĩ yirisere ticõri, “ĩ ñami Dios robo bajiro tũoĩare cutigũ”, yi tũoĩa mani. Ito bajiri yũ yirise ticõri, “Dios robo bajiro tũoĩare cutigũ ñami”, yi masi ñarã yirãji mũa yũre, yiyijũ Jesũs ĩnare.

Simón fariseo gaye tũoĩagũ ya wijũ Jesũs ĩ ñare gaye

³⁶ Ito ĩ yija bero sĩgũ fariseo gaye tũoĩagũ Jesure jiyijũ ĩ ya wijũ, bagũ watoni. Ito ĩ yija tũocõri, ĩ ya wijũ wayijũ Jesũs. Iti wijũ sãjacõri bara mesa tũju eja rũjũyijũ Jesũs. ³⁷ Ito bajiro ĩ bagũ waja tũocõri, iti cuto gago sĩgõ wedi maso ĩ tũju wayijo iso. Itoju waco queno sutirise úye, coga dajaro ãmi wayijo iso. Itiga ñayijũ gũta alabastro wame cutirisena ĩna meniraga. ³⁸ Ito Jesũs tũju sãja ejacõri ĩ ya gũbo tũju eja rũjũyijo iso. Ito yicõri iso ya yago idena Jesũs ya gũbore coesũoyijo iso. ĩ ya gũbore coe tũocõri iso ya joanati Jesũs ya gũbore weja caroyijo iso. Ito yicõri ĩre wanugõ ĩ ya gũbore usuyijo iso. Gajanoa ito bero úye queno sutirise ĩ ya gũboju tuyijo iso. ³⁹ Iso ito yija ticõri, Jesure jigorũ fariseo gaye tũoĩagũ ado bajiro tũoĩayijũ: “Riti Diore goti ĩsiri masũ ĩ ñajama,

adio ĩ ya gũbo coegore ti masiborũ. Ito yicõri, ‘Wedi maso ñamo’, yi masiborũ ĩ”, yi tũoĩayijũ fariseo gaye tũoĩagũ Jesure jirũ. ⁴⁰ Fariseo gaye tũoĩagũ ĩ tũoĩarisere tũo masicõri, ado bajiro yiyijũ Jesús ĩre:

—Simón, mũre jabeto goti ãmoa yũ, yiyijũ Jesús ĩre.

—Baũ, gotiya yũre riasogu mũ, yiyijũ Simón Jesure.

⁴¹ Ito ĩ yija tũocõri, ado bajiro goti masiore ocana gotiyijũ Jesús ĩre:

—Jũarã ãmũa ñayijarã, niyeru wasoari masũre waja ruyuriorã. Sĩgũ quinientos niyeru kujiri waja ruyurioyijũ. Ito yicõri gãji cincuenta niyeru kujiri waja ruyurioyijũ. ⁴² Ito bajibojarocati ĩna waja ruyuriogũre waja yi masibisijarã ĩna. Ito bajiro ĩna waja ruyuriobjarocati ĩnare niyeru wasoagorũ tũdi seni ãyabisijũ ĩja, yi gotiyijũ Jesús Simónre.

Gaje ado bajiro Simónre seniĩayijũ Jesús:

—¿Nijũa bũto bũsa ĩnare niyeru wasoagorũre mairãjida ĩna? yi seniĩayijũ Jesús Simónre.

⁴³ Ito bajiro ĩ seniĩaja, tũocõri:

—Yũ tija, jai bũsaro waja ruyuriogũjũa ĩre bũto maiguĩji, yiyijũ Simón.

Ito ĩ yija tũocõri:

—Riti ya mũ, yiyijũ Jesús ĩre.

⁴⁴ Ito yicõri ĩre gũbo coegojũare ticõri, bũsiyijũ Jesús Simónre:

—Adiore tiya. Mũ ya wijũ yũ sãjaroca yũre ide ĩsibijũ mũ, yũ ya gũbo coeroti. Ito bajibojarocati adiojũama iso ya yago idenati yũ ya gũbore coemo iso. Ito yicõri iso ya joanati yũre weja caromo iso.

45 Yure wanugũ, yure usubijũ mũ. Ito bajibojarocati adioama, yure wanugõ queno gũbojũ usumo iso.

46 Ito yicõri yũ ya rijogajũ úye tubijũ mũ. Ito bajibojarocati adioama úye queno sutirise yũ ya gũbojũ tumo iso. 47 Ito bajiri ado bajiro mũre gotia Simón yũ: Ñeñaro yi jaigo ñabojarocati, yure bũto iso maija ticõri, iso ñeñaro yirisere ãcabojoa yũ. Sígũ jabetacã bũsa ñeñaro yigure, ìre yũ ãcaboja, jabetacã bũsa yure maigũ yiguĩji ì. Ito yicõri bũto ñeñaro yigure yũ ì ñeñaro yirisere ãcaboja bũto bũsa yure ti maigũ yiguĩji ì. Iti tũo masiña, yiyijũ Jesús Simónre.

48 Ito yicõri romiore ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Mũ ñeñaro yirisere ãcabojaõa yũ, yiyijũ Jesús isore.

49 Ito ì yija tũocõri, gãjerã iti wijũ ìna rãca bari masa, ìnamasiti gãmeri seniñayijarã ìna:

—¿Ñimũ ñati ãni, masa ìna ñeñaro yirisere ãcaboja? yi gãmeri seniñayijarã ìna.

50 Ito bajiro ìna yiroca, romiore ado bajiro gotiyijũ Jesús:

—Yure queno tũorũnũa mũ. Ito bajiri mũre masorocũ mũ ñeñaro yirisere ãcabojaõa yũ. Usirioro yibecoti wasa mũ, yiyijũ Jesús isore.

8

Jesure romia ìna ejabũare gaye

1 Ito yija bero gaje cãtorijũ Dios oca goti ucugũ wayijũ Jesús. “Ìre tũorũnũrãre ì rotirojũ miojugũ yiguĩji Dios”, yire gaye goti ucugũ wayijũ ì. Ito yicõri ì rãca riasotirã, jũa gũbojeno ñarã rãca wayijũ

ĩ. ² Romia cuni ñna rãca wayijarã. Ñna ñayijarã ñna ya usijũ rãmúa sãja ecoanare Jesús ĩ bucõagoana. Ito yicõri ñarise cõana ĩ masogoana cuni wayijarã ñna rãca. Sīgõ María Magdalena wame cutigo ñna rãca wayijo. Iso ñayijo jua ãmojeno rãmúa ñarãre Jesús ĩ bucõagoro. ³ Ito yicõri gajeo Juana wame cutigo ñayijo. Iso ñayijo Cuza manajo. Herodes ya moari masa ujũ ñayijũ Cuza. Ito yicõri gajeo Susana wame cutigo ñayijo. Ito yicõri gãjerã cuni jãjarã Jesús rãca romia wayijarã ñna. Ñna ejabua masiro bajiro ejabuayijarã ñna.

*Oteri masũ gaye Jesús ĩ goti masiore oca
(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)*

⁴ Ito bajiro Jesús ĩ wa ucuroca co cuto gãna meje ĩ tũ minijuayijarã, ĩre ti ãmorã. Ito bajiro ñna ejaja ticõri, goti masiore ocana gotiyijũ Jesús ñnare:

⁵ —Sīgũ weseca ĩ ya ote ajeri otegu wayijũ ĩ. Wesecajũ ejacõri, iti ajerire ĩ wẽjabateroca gaje ajeri majũ quedi queayijũ. Ito bajiro quedi quearisere gãjerã itire cudabia rojocõyijarã. Ito yicõri minia cuni bayijarã, iti ajerire. ⁶ Gaje ajeri gũta watojũ quedi queayijũ. Iti gũta wato quedi queara ajeri nocõ mejeti judibojayijũ. Ito bajibojarocati yoari mejeti siniacoayijũ sita iti ide manijare. ⁷ Gaje ajeri jota watojũ quedi sãja wayijũ. Ito quedi sãjacõri, iti judi mũja waroca jota mari dũrea sãcõyijũ itire. ⁸ Ito yicõri gaje ajeri sita quenarise joejũ quedi queayijũ. Ito bajiri iti ajeri judi bucũacõri quenarise rica cutiyijũ. Ito yicõri coria sarari cien ñari ajeri rica cutiyijũ, yiyijũ Jesús ñnare.

Ito bajiro iti goti t̄iocōri m̄ucana ado bajiro yiyij̄u
Jesús ĩnare:

—No ḡamo goje cutir̄a t̄uoya, yiyij̄u Jesús oca
s̄eoro ĩnare.

*¿No yija goti masiore ocana riasoati m̄u? ĩna yi
senĩtare gaye*

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Ito ĩ yija t̄uocōri, ado bajiro ĩre senĩtayijar̄a ĩ r̄aca
riasotiri masa:

—¿Ñe yireoni ñati iti goti masiore oca? yiyijar̄a
ĩna.

¹⁰ ĩna ito yija:

—“No ĩre t̄uor̄ũnar̄a ĩ rotiroj̄u miojuḡu yiguĩji
Dios”, yi ḡajer̄a ĩna t̄uo masibiti gaye m̄ua t̄uo
masiroca yami Dios m̄uareama. Ḡajer̄ama iti oca
t̄uobojar̄ati queno t̄uo masimenaji ĩna. Ito ba-
jiroti yi gotiyijar̄a Diore goti ĩsiri masa. Tite m̄ua.
“T̄uobojar̄ati, t̄uo masimenaji ĩna. Ito yicōri ti-
bojar̄ati, ti masimenaji ĩna”, yi gotic̄ayijar̄a jane
mejej̄u, yiyij̄u Jesús ĩnare.

*Ado bajiro bajia oteri mas̄u ye, yi Jesús ĩ goti
quenore gaye*

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Ito yicōri m̄ucana t̄udi riasoyij̄u Jesús ĩnare:

—“Oteri mas̄u s̄iḡũ ado bajiro bajiyij̄u”, yiroc̄u
m̄uare gotib̄u ȳu. Ito bajiri adoc̄ata m̄uare goti
r̄etobuḡu ya ȳu, m̄ua queno t̄uo masitoni. Oteri
mas̄u, Dios oca goti ucuri mas̄u robo bajiḡu ñami
ĩ. Ito yicōri ĩ oteri ajerioniti ña Dios oca mani
t̄uorise. Tite m̄ua. Ado bajiroj̄u bajia iti oca.

¹² Coriar̄a masa Dios ocare t̄uor̄aji t̄uorea. Ito
bajibojarocati ĩna ãcabojaroca yiḡu yiguĩji r̄am̄á.

Ito bajiri Diore tʉorũnũmenaji ãna. Ito bajiri ãre ãna tʉorũnũbejare ãnare masobiquĩji Dios. Dios ocare ãna ãcabojaja, majũ ote ajeri quedi queado bajiro bajirã yirãji ãnaõna. ¹³ Gãjerãma Dios ocare tʉocõri queno wanũ quenare rãca boca ãmirãji ãna. Ito bajibojarocati ãnare oca ñaja, ito yicõri gãjerã ãnare ti teja, Diore tʉorũnũmenaji ãna. Ito yicõri nocõ mejeti ã oca ãna tʉobojare jidicãrã yirãji ãna. Ito bajiro ãna yija, gãta wato quedi queara ajeri bajiro queno ñe mari mana robo bajirã yirãji ãnaõna. ¹⁴ Gãjerãma Dios ocare tʉobojarãti adi macãrucãro gayere bato tʉoĩarã yirãji ãna. Ito bajiro tʉoĩacõri adi macãrucãro ñeñarise gajeonire cãni jidicã ãmomenaji ãna. Ito bajiro ãna jidicã ãmobeja jota mari wato ote ajeri quedi queado bajiro bajirã yirãji ãnaõna. ãna ñama Diore queno moa ãsimena. ¹⁵ Gãjerãma Dios oca tʉocõri, ãre queno tʉorũnrã yirãji ãna. Ito bajiro ãre queno tʉorũnrã ñari ãre jidicãmenaji ãna. Ito yicõri ã ãmoro bajiro yirã yirãji ãna. Ito bajiro ãna yija sita quenarise joejũ ote ajeri quedi queado bajiro bajirã yirãji ãnaõna. ãna ñama Diore queno moa ãsirã, yiyijũ Jesũs ãnare.

Ado bajiro bajia sãabusuoraga, yi Jesũs ã riasore gaye

(Mr 4.21-25)

¹⁶ Mũcana tũdi goti masiore ocana gotiyijũ Jesũs: —Mujura jãi sãacõri riri sotũ rocajũ mucũmenaji mani. Ito yicõri gaje mujura jãi sãacõri canira casabo rocajũare sãa cũmenaji mani. Ado bajirojũa yirãji mani. Mujura jãi sãasuara tutujũ sãasuarã yirãji mani. Ito bajiro mani sãasuaja, masa sãja wadirã ti masirã yirãji ãna. ¹⁷ Ado bajirojũa bajia iti yireoni.

Masa ñna tɔo masibitire ija tɔo masicoarã yirãji ñna. Ito yicõri yeyoro masa ñna tɔo ñabojarisere masa jeyaro masicõrã yirãji ñna, yiyijɛ Jesús.

¹⁸ 'Queno tɔoya mɛa, yɛ gotirisere. Sígũ Diore queno tɔorũnɛgũre bɛto bɛsa Dios oca ñ tɔo masiroca yigɛ yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati gãjiama Diore queno tɔorũnɛbicɛ ñ ñajare Dios oca ñ masibojarisere ñ ñabojaroca yigɛ yiguĩji Dios, yiyijɛ Jesús ñ rãca riasotirãre.

Jesús ñ ñarã ado bajiro bajiama, yire gaye
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Ito ñ yija bero ñ jaco, ñ ocabajirã ñre ti ãmorã ejabojayijarã ñna. Jãjarã masa ñna ñajare ñ tɛjɛ eja masia mañijɛ ñnare. ²⁰ Ito bajiro ñna bajija ticõri, sígũ ado bajiro Jesure gotiyijɛ:

—Mɛ jaco, mɛ ocabajirã mɛre tirã wadiana macũjɛ ñnama, yi gotiyijɛ ñ Jesure.

²¹ Ito ñ yija tɔocõri, ado bajiro ñre cɛdiyijɛ Jesús:

—No Dios oca tɔorãti, ito yicõri itire cɛdirãti, ñna ñnama yɛ jaco robo, yɛ ocabajirã robo bajiro bajirã, yiyijɛ Jesús.

Minore, jacũrisere cɛni Jesús ñ rẽtore gaye
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Co rɛmɛ Jesús ñ rãca riasotirã rãca cumajɛ sãjayijɛ. Ito yicõri ado bajiro yiyijɛ:

—Ita, sidɛjajɛ wea jẽa wato, yiyijɛ Jesús ñ rãca riasotirãre.

Ito ñ yija tɔocõri, gaje dɛjajɛ jẽa wayijarã ñna.

²³ Ito bajiro jẽa wacɛjɛ, canicoayijɛ Jesús. ñ canigoja bero bɛto mino wẽayijɛ. Ito yicõri itira itajura bɛto jacũyijɛ. Iti jacũrise cumajɛ jairo ruja sãjayijɛ. Ito bajiri jabeto rɛyabojayijɛ cuma iti

rujaroto. ²⁴ Ito bajija ticōri, bato güiyijarã ï rãca riasotiri masa. Ito bajiri Jesure yujioyijarã ïna. Ado bajiro yi yujioyijarã ïna Jesure:

—Jesús, gware riasogũ, yujiya mũ. Canibesa. Rujarã ya mani, yiyijarã ïna Jesure.

Ïna ito yija tãocōri, yujiyijũ Jesús. Ito yicōri jacūrisere ado bajiro yiyijũ Jesús: “Itocōti jacūña. Mino cuni itocōti wēaña”, ï yirocati, rētacoayijũ ïja. ²⁵ Mino iti rētaja bero ado bajiro ïnare seniñayijũ ï ïja:

—¿Ñe rētati, yare tãorũnubeati mũa? yiyijũ Jesús ïnare.

Ito bajiro iti rētaja, mano ti ucayijarã ïna, ï rãca riasotiri masa. Ito yicōri ïnamasiti ado bajiro gãmeri busiyijarã ïna:

—¿Ñimũõcũ ñati ãni? Ï busirocati mino cuni rētacoajũ. Jacūrise cuni tãjacoajũ, yi gãmeri busiyijarã ïna.

*Gerasa gagũ rãmú sãñagũ oca
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)*

²⁶ Gaje dũja Galilea wame cõtiri dũjajũ ñana jēa wa, Gerasa wame cõtiri sitajũ ejayijarã ïna.

²⁷⁻²⁹ Cumana jēa warũ jēa ejacōri maja wayijũ Jesús. Ito bajiro waroca sīgũ iti cãto gagũ rãmúa sãja ecorũ bocayijũ Jesure. Ï ãmũgũ yoari yutabuju sãñare mejeti ña ucuyijũ ï. Ito yicōri wijũ ña masibisijũ ï. Ito bajiri gãta gojerijũ ñayijũ ï ñaro. Iti gãta gojeri ñayijũ masa ïna yujerise. Itojũ ñasotiyijũ rãmúa sãja ecorũ, ï ñaro.

Ito ï ñaroca coji meje rãmúa sãjayijarã ïre. Ito yicōri gãjerã ito gãna coji meje ï ya ãmori ï ya gũbori cuni come mana ïre siasotibojayijarã ïna. Ito bajiro ïna siabojarocati, bato tunu ruacõsotiyijũ

ĩ. Ito yicõri ĩ ya ʘsijũ ñarã rãmúaa yucũ manojũ wa rotiyijarã ĩre. Ito bajiro yucũ manojũ waca yigũjũ Jesure bocayijũ ĩ. ĩre bocacõri Jesús riojo ñini rũjũyijũ rãmúaa sãja ecorũ. Ito yicõri bũto awasãyijũ ĩ. Ito bajiro ĩ yija ticõri, ĩ ya ʘsijũ ñarã rãmúare budi rotiyijũ Jesús. ĩ budi rotija tũocõri, ado bajiro Jesure seniĩayijarã ĩna rãmúaa:

—¿Mũ ũmacũjũ gagũ Dios Macũ, gũare no bajiro yigũ yigũjada mũ? Bũto ñeñaro gũa tõbũjaroca yibesa, yiyijarã rãmúaa Jesure.

³⁰ ĩna ito bajiro josaja tũocõri, ado bajiro seniĩayijũ Jesús ĩnare:

—¿Ñimũ wame cutiati mũ? yiyijũ Jesús.

Ito bajiro ĩ seniĩaja tũocõri:

—Legiõn wame cutigũ ña yũ, yiyijũ rãmú.

Jãjarã yireoni ña Legiõn. Ito bajiri ito bajiro wame cutiyijũ ĩ rãmú. Jãjarã rãmúaa ñayijarã ĩ ũmagũre.

³¹ ĩna rãmúaa Jesure ado bajiro yi seniyijarã:

—“Sõjũ wasa”, yibesa gũare, yiyijarã rãmúaa Jesure.

³² Ito yiroca tũria joejũ jãjarã ecana yesea ba rãgõ ucuyijarã. Ito bajiro bajija ticõri, Jesure bũto seni josayijarã ĩna:

—Yeseare gũa sãjatoni gũare sãja rotiya mũ, yiyijarã rãmúaa Jesure.

Ĩna ito yija tũocõri:

—Baũ, yeseare sãjaña mũaa, yiyijũ Jesús ĩnare.

³³ Ito ĩ yija tũocõri, masũ ya ʘsijũ sãñabojana budi jedicoayijarã, yeseare sãjarona. Ito yicõri yesea rãmúaa sãja ecocõri bũto sẽoro ũmaquedi wayijarã ĩna. Ito bajiro bũto ũmaquedi jati wacõri, tũria

joejuna bubu jati waca yirãjũ, itajurajũ quedi roa goda jedicoayijarã yesea.

³⁴ Iti ito bajiro rêtaja ticõri, yeseare coderi masa ãmaquedi wayijarã cãtorijũ goti ucurona. Iti ito bajiro rêtakorere jaibiti cãto cãni, jaja cãto cãni goti ucuyijarã ãna. ³⁵ Ito bajiro ãna gotija tãocõri, “Ita mani cãni. Tito”, yiyijarã gãjerã. Ito yicõri Jesús tãjũ ejacõri rãmúã sãja ecogorare ti bũjayijarã ãna. Queno usi cãtigũ rujiyijũ ã ãja, Jesús tãjũ. Ito yicõri yutabuju sãñarũ ñayijũ ã ãja. Ito bajiro ã bajija ticõri, ti ucacoayijarã ãna. ³⁶ ã ito bajija ticõri:

—Rãmúã sãja ecorũ ñabojarũ rãmúãre budi rotiñi Jesús, yiyijarã ãna. ³⁷ Itire tãocõri Gerasa gãna, ito yicõri ito tũ gãna cãni bato gãicõri Jesure wa rotiyijarã ãna. ãna ito yija tãocõri, cumajũ sãjayijũ Jesús. ³⁸ Ito bajiro cumajũ ã sãjaroca rãmúã ã bucõagorũ, ado bajiro seni josayijũ Jesure:

—Yũ cãni mũ rãca wa ãmoa yũ, yi seniyijũ ã. Ito bajiro ã yija tãocõri:

³⁹ —Mũ ya wijũ tãdi wasa. Ito yicõri ado bajiro yi gotiba, “Jesús yũ ya usijũ rãmúã sãñabojanare bucõacõquĩ”, yi gotiba mũ, yiyijũ Jesús rãmúã ã bucõagorũ.

Ito ã yija tãocõri, cãtorijũ wayijũ rãmúã budigorũ. Ito yicõri jeyaro ãre rêtakorere goti ucuyijũ, Jesús ã rotiado bajiroti.

Jairo macore Jesús ã yisiore gaye

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Ito bajiro ã yi ucuja bero, tãdi jẽa wayijũ Jesús mũcana. Ito bajiro ã jẽa ejaroca wanũ quenare rãca ãre boca ãmiyijarã masa. ⁴¹⁻⁴² Ito bajiro ã jẽa ejaroca, ãna masa jãjarã wato sãgũ judio masa

Īna minijuari wi ɯja Jairo wame cɯtigɯ wadiyijɯ. Wadicōri Jesús riojo rijomunigāna ĩini rūjūyijɯ Ī. Ī maco jɯa gɯbojeno rodori tɯjago ñayijo iso. Sīgōti ñayijo Ī maco, ito yicōri bɯto cōyijo iso. Goda waroti ñayijo iso. Ito bajija ticōri, Jesure Ī ya wijɯ Ī watoni ĩre jigɯ ejayijɯ Jairo. Ito bajiro ĩ senija tɯocōri, Jairo ya wijɯ wayijɯ Jesús.

Ito Jairo ya wi Ī waroca masa jājarā ñayijarā. Ito bajiri masa jājarā gāni bia wayijarā ĩre.

⁴³ Ito yicōri ĩna masa rāca sīgō romia ñarise cōgō ñayijo. Jɯa gɯbojeno rodori cō tɯjayijo iso. Ito yicōri isore ɯco yigoanare iso rɯcorise ñarocōti waja yi jeocōyijo iso. Īna ito bajiro ɯco yibojarocati rēta masibisijɯ isore. ⁴⁴ Ito bajiro masa jājarā wato Jesús ya yutabuju gaja moaĭayijo iso. Iso ito bajiro Ī ya yutabujure moaĭarocati iso ñarise cɯtibojarise rētacoayijɯ isore ĩja. ⁴⁵ Ito bajiro ĩ ya yutabujure iso moaĭaja tɯo masicōri ado bajiro seniĭayijɯ Jesús:

—¿Noa yɯ ya yutabujure moaĭari? yi seniĭayijɯ Ī.

Ito bajiro ĩ seniĭaja tɯocōri: “Moaĭabijɯ gɯa cɯni”, yiyijarā ĩna ñarocōti Jesure. Ito bajiro ĩnare ĩ seniĭaja bero, ado bajiro cɯdiyijɯ Pedro:

—Gɯare riasogɯ, mɯ tɯjɯ masa jājarā ñama. Jājarā mɯre gāni bia wama. Ito yicōri jājarā mɯ ya yutabujure cɯoama. No yigɯ ito yiri mɯ, “¿Ñimo yɯ ya yutabujure moaĭari?” yibɯ mɯ, yiyijɯ Pedro Jesure.

⁴⁶ Ito yija Jesús ado bajiro yiyijɯ ĩnare:

—Sīgō yɯre moaĭamo. Ito bajiro iso moaĭaja, yɯ masirise rāca isore ñarise rētomɯ yɯ, yiyijɯ Jesús.

⁴⁷ ĩre yutabuju moaĭare ĩ masija tɯocōri, bɯto gūiyijo iso. Ito yicōri iso ya rujɯ nɯrɯogōti Jesús

riojo iso ya rijomunigãna ñini rŭjũyijo iso. Ito yicõri masa jãjarã ñna t̃oroca Jesure iso moaĩagore gotiyijo iso: “ Ĭ ya yutabujure ỹ moaĩajama, ỹ cõrise r̃etacoaro yiroja’, yi t̃oĩacõri, m̃ ya yutabujure moaĩam̃ ỹ. Ito yicõri ỹ moaĩarocati ỹ ruju ñarise r̃etacoaj̃ ĩja”, yi gotiyijo iso, masa ñna t̃oro riojo. ⁴⁸ Iso ito yija t̃ocõri:

—Maco, t̃oya m̃. Ỹre m̃ t̃or̃añrise m̃re yisicõa. Ito bajiri wañ quenagõ, cati quenagõ wasa m̃, yiyij̃ Jesús isore.

⁴⁹ Ito bajiro isore ĩ goti ñaroca Jairo ya wi ñarã ejayijarã Jairore gotirã:

—M̃ maco godacoamo. Ito bajiri m̃cana t̃adi ̃sirioro yibesa ãni riasog̃re, yiyijarã ñna Jairore.

⁵⁰ Ñna ito yija t̃ocõri, Jairore ado bajiro yiyij̃ Jesús:

—Gũibesa. Diore m̃ r̃c̃b̃oja, m̃ maco m̃cana tujacoago yigõji iso, yiyij̃ Jesús ĩre. Ito yicõri Jairo ya wij̃ wayijarã ñna.

⁵¹ Ĭ ya wij̃ ejacõri Pedro, Santiago ito yicõri Juanre c̃ni sãja rotiyij̃ Jesús. Ito yicõri cõgõ jac̃sabatiate c̃ni sãja rotiyij̃ ĩ. Gãjerãre sãja rotibisij̃ Jesús. ⁵² Iti wi ñarã masa, macoacã iso godaja ticõri, b̃to otijarã ñna. Ñna ito bajiro otija ticõri, ado bajiro yiyij̃ Jesús ñnare:

—Otibesa, Adio macoacã cõgõ meje yamo iso. Canigõ yamo, yiyij̃ Jesús.

⁵³ Ito ĩ yija, ito oti ñarã b̃to ĩre aja tudiyijarã ñna. “Godasacoamo iso”, yi t̃oĩayijarã ñna. ⁵⁴ Ito bajiro ñna yibojarocati godaro iso ñari s̃animuj̃ sãjacõri iso ya ãmore ñiyij̃ Jesús. Ito yicõri ado bajiro yiyij̃ Jesús isore:

—Macoacã, wamũ rãgãña, yiyijũ Jesús isore.

⁵⁵ Ito ï yirocati cojisiti tujacoayijo iso, godaro ñabojagoti. Ito yicõri godaro ñabojagoti wamũ rãgãyijo iso. Ito iso bajija ticõri, “Bare ecaya isore”, yiyijũ Jesús. ⁵⁶ Ito bajiro iso tujaja ticõri, ti mcacoayijarã iso jacmsabatia. Ito bajibojarocati iso jacmsabatiare oca goti bato rotibisijũ Jesús, iso tujarise gayere.

9

Dios oca ñna goti ucutoni ï rãca riasotirãre Jesús ï cõare gaye

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Co rãmũ ï rãca riasotirã, jũa gũbojeno ñarãre miojuyijũ Jesús. Ito bajiro ñna minijuaja ticõri, ï masirise ïsiyijũ Jesús ñnare, rãmúa sãja ecoanare rãmũare ñna bucõa masitoni. Ito yicõri cõrãre cuni ñna maso masitoni, ï masirise ïsiyijũ Jesús ñnare. ² Ito yicõri, “Ïre tũorũnarãre ï rotirojũ miojugũ yiguñi Dios”, yire oca goti ucu rotiyijũ Jesús ñnare. Ito yicõri, “Cõrãre cuni yisiorã yirãji mũa”, yi roti ñucayijũ Jesús ñnare. ³ Gaje ado bajiro ñnare gotiyijũ Jesús:

—Iti mũa oca goti ucurã waja gajeoni amimenati waja. Ito yicõri mũa ya turigũ cuni ami wabeja. Ito yicõri tura baju, naju, niyeru cuni ami wabeja. Ito yicõri yutabuju mũa sãñarise rãca riti waja. Wasoa sãñado amimenati waja, yiyijũ Jesús. ⁴ Ito yicõri cuto mũa ejaja mũa sãja ejari witi ñacõama. Iti wi ñarãti mcana gaje cutojũ warã yirãji mũa. ⁵ Gaje cutojũ mũa ejaroca iti cuto gãna mũare ñna boca amibeja riojoti rãtacoaja. Ito yicõri iti cuto rãta

warāti m̄ua ya ḡuboj̄u sita w̄arisere ja bateba. Ito bajiro m̄ua yija ticōri, “Īnare queno boca āmibij̄u mani”, yi t̄uoīarā yirāji iti c̄uto ḡāna, yiyij̄u Jesús Īnare.

⁶ Ito bajiro ĩ yija t̄uocōri, jeyaro c̄utorij̄u Dios oca goti ucurā wayijarā ĩna. Ito yicōri cōrāre c̄uni maso ucurā wayijarā ĩna.

Herodes ĩ t̄uoīa oca jaire gaye

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Ito bajiro ĩna yi ucuroca, Herodes Galilea sita ūj̄u, jeyaro Jesús ĩ yigore t̄uoyij̄u ĩ. Gājerā Herodesre ado bajiro yi gotiyijarā ĩna: “Godar̄u ñabojaguti m̄ucana catiami Juan”, yiyijarā gājerā ĩre. ĩna ito yija t̄uocōri, no bajiro yi t̄uoīa masibisij̄u Herodes. ⁸ Gājerāma, Herodesre ado bajiro yiyijarā ĩna: “El̄as goaīor̄u”, yiyijarā gājerā. Ito yicōri gājerāma, “Jane mejēj̄u Diore goti ĩsiri masu godacōri m̄ucana catir̄u”, yiyijarā ĩna. ⁹ ĩna ito bajiro gotirise t̄uocōri, ado bajiro yiyij̄u Herodes:

—Yumasiti Juanre ĩna rijoga jatatoni roti ñucacu yu. ¿Ñim̄uōcū ñati ito bajiro jaje oca ruyugu? yiyij̄u Herodes.

Ito bajiro iti b̄uto oca ruyuja t̄uocōri, b̄uto ti āmoyij̄u Herodes Jesure.

Cinco mil ñarāre Jesús ĩ ecare gaye

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Jesús ĩ oca ĩna goti ucutoni ĩ cūana t̄adi ejarā ĩnare r̄etagore Jesure goti jeocōyijarā ĩna. Ito bajiro ĩna gotija bero ricati b̄usa Betsaida wame c̄utiri c̄uto t̄uj̄u ĩnare āmi wayij̄u Jesús. ¹¹ Ito bajibojaro-cati “Ito warāji ĩna”, yi masicōri ĩnare s̄uya wayijarā masa jājarā. Ito bajiro ĩna s̄uya ejaja ticōri,

wanure rāca ĩnare boca āmiyijũ Jesús. Ito yicōri, “Īre t̄or̄un̄r̄are ĩ rotirojũ miojugũ yiguĩji Dios”, yire oca gotiyijũ Jesús ĩnare. Ito yicōri cōr̄are c̄ni masoyijũ ĩ.

¹² Rāiocūro ña wadiroca ĩ oca goti ucutoni ĩ cūana ĩ t̄jũ minijuacōri ado bajiro yiyijarā ĩna ĩre:

—Buto c̄to meje ña ado. Ito bajiri queno bare b̄ja masiña ma ado. Ito bajiri masare c̄tojũ wa rotiya, bare ĩna b̄ja masitoni, ito yicōri ĩna cani masitoni, yiyijarā ĩna Jesure.

¹³ Ito ĩna bajiro yibojarocati:

—M̄ati ĩnare bare ecaya, yiyijũ Jesús.

Ito ĩ yija t̄ocōri, ado bajiro yiyijarā ĩna Jesure:

—Najuro co d̄jamocō, ito yicōri wai j̄arāti ñama ḡare. ¿ĩna ñarocōti masa ĩna barotire ḡa waja yirā ware āmoati m̄? yiyijarā ĩna Jesure.

¹⁴ Cinco milcō ñayijarā ĩna ũm̄a. Romia ito yicōri r̄aca c̄ni ñayijarā ĩna wato. Ito bajiro j̄jarā ĩna ñaja ticōri, ĩ r̄aca riasotir̄are ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Rujariaburi ruji rotiya masare. Cobu rujir̄are j̄arā masacō ḡaji ye j̄a d̄jamocō ruji rotiya, yiyijũ Jesús ĩ r̄aca riasotir̄are.

¹⁵ Ito bajiro ĩ yija t̄ocōri, ito bajiro masare ruji rotiyijarā ĩna. ¹⁶ Ito bajiro ĩna rujija ticōri, co d̄jamocō naju ñarisere, wai j̄ar̄are c̄ni āmi r̄coyijũ ĩ ya āmona. Ito yicōri mac̄r̄c̄rojũ ti m̄ocōri Diore, “Queno ya m̄”, yiyijũ Jesús. Ito yicōri iti najurore igata batoyijũ, waire c̄ni. Ito yicōri ĩ r̄aca riasotir̄are ĩsiyijũ, masare ĩna batotoni. ¹⁷ Ito bajiro ĩna batoja boca āmicōri masa ñarocōti jediyijarā ĩna. Ito yicōri yaji quenaro ñayijarā ĩna.

Ito bero ñna yaji rētagore jua gubojeno jiburi miosã dajoyijarã ñna.

Cristore “Dios ñ cōaru ña m”, yi Pedro ñ goti quenore gaye

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Co ruma Diore busirocu gajeju busa wayiju Jesús. Ito ñ Jacure busi ñaroca, ñ rāca riasotirã ejay-ijarã ñna. ñna ejaja ticōri, ado bajiro ñnare seniñayiju Jesús:

—¿No bajiro yi busiri masa yure? yiyiju Jesús.

¹⁹ Ito ñ yija ado bajiro cadiyijarã ñna:

—Gājerãma mure, “Masare idé guri masu, Juanti ñami”, yama ñna mure. Gājerãma, “Elías ñami”, yama ñna mure. Ito yicōri gājerãma, “Jane mejeju Diore goti ñsiri masu godacōri macana catiru ñami”, yama ñna mure, yiyijarã ñna Jesure.

²⁰ ñna ito yija tucōri, ado bajiro seniñayiju Jesús:

—Mama, “Ñim ñaguñi”, ¿yi tucōlati yure? yiyiju Jesús.

Ito ñ yija ado bajiro cadiyiju Pedro:

—Cristo Dios ñ cōaru ña m, ya yu mure, yiyiju Pedro Jesure.

Yure sñarã yirãji, Jesús ñ yire gaye

(Mt 16.20-28; Mr 8.30–9.1)

²¹ Ito ñ yija tucōri, gājerãre goti bato yibesa, yiyiju Jesús Pedrora. ²² Ito yicōri ñnare ado bajiro yiyiju Jesús:

—Yu Masa Rñjora ñeñaro tōbujagu yiguja yu. Ito bajiri judio masa bucãrã, paia ujarã, ito yicōri judio masa rotirise riasori masa cuni yure ti tudirã yirãji ñna. Ito bajiri yure sñarã yirãji masa. Ito bajiro yure ñna yibojarocati yu godaja bero, udia ruma bero

mucana tãdi yu catiroca yigu yiguñji Dios, yiyiju Jesús ñnare.

²³ Ito bero ñna ñajedirore ado bajiro gotiyiju Jesús:

—Sìgũ yure ì sũya ãmoja, ì ye ñaroti tuoñabiticõri yujuare tuo mai suyagu yiguñji. Yucatẽo gajagu robo bajiro tũbujabojaguti yure riti suyagu yiguñji ì. ²⁴ No ì catirise maibojaguti godagu yiguñji. Ito bajibojarocati yure tuorũnugũ, yu oca ì gotija tuo junisinicõri ñna sãagũama catitĩñare gaye bujagu yiguñji. ²⁵ Sìgũ adi macãrucãro gaye gajeoni jeyaro ì bujibojarocati ì godari rũmũ, catitĩñare ì bujabeja, ito yicõri Dios ñre ruyurioja ñejua waja mano yiroja ñre. ²⁶ Yu Masa Rĩjoru uju ñacõri tãdi ejagu yiguja yu mucana. Rẽtoro ñnarisise yu Jacu yure ì ñsijare ito yicõri ángel mesa ñna ñsaro bajiro yure ì jidicãjare, co rũmũ ñsari masu uju tãdi ejagu yiguja yu. No yure masigũ ñabojaguti, yure ì bojoja ito yicõri yu oca masibojaguti ì bojoja yu tãdi ejari rũmũ ito bajiroti ñre bojogu yiguja yu cuni. ²⁷ Riti ya yu mũare. Mũa wato coriarã, ado ñnarã ñna godaroto riojua, “Ñre tuorũnrãre miojusũogũ yami Dios”, yi ti masirã yirãji ñna, yiyiju Jesús ñnare.

Ñna tiro riojo Jesús ì godo wedire gaye

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Ito bajiro ì yija bero, udia ãmojeno rũmũri berocõ, gãtagũju mũja wayiju Jesús ì Jacu Diore busiroca. Ito yicõri Pedro, Santiago, Juanre cuni ãmi wayiju ì. ²⁹ Gãtagũ joeju ejacõri Diore busiyiju Jesús. Ito bajiro Diore ì busiroca ì ya rio gajero bajiro godo wediyiju. Ito yicõri ì ya yutabuju cuni bũto boticõri yoro ñayiju. ³⁰ Ito ì yi ñaroca, ãmũa jũarã ì rãca busirã goañoiyjarã. Ñna jũarã

ñayijarã Elías, Moisés ñayoana. ³¹ Ito bajicõri Dios ï yorise watojũ ñayijarã ñna. Ito bajiro Jesure busirã, Jerusalénjũ ñeñaro tõbujacõri ï godaroti gayere ïre busiyijarã ñna. ³² Ito bajiro ñna yiroca, Pedro mesa bũto canibojarãti, ito bajijare yuyijarã. Yujicõri Jesús ï yorise, ito yicõri ï rãca ñarã yorisere tiyijarã ñna. ³³ Ñna jũarã Jesús rãca busiana, ñna ïre wagoja ticõri, ado bajiro yiyijũ Pedro:

—Guare riasogu, iti rëtaroca gua ti ñaja quena ña guare. Mũare yiari udiã wi meni ïsirujã gua. Mũre co wi, Moisésre gaje wi, ito yicõri Elíasre gaje wi, yiyijũ Pedro Jesure.

Ito bajiro busibojaguti, ï busirisere tũo masibisijũ Pedro. ³⁴ Ito bajiro ï busiroca, ide bueri ruji wadiyijũ. Ide bueri ñnare quedi jea biajare güiyijarã ñna. ³⁵ Ito yicõri ide bueri wato ado bajiro oca ruyuyijũ ñnare:

—Ñni ñami yũ Macũ yũ maigũ. ïre queno tũorãnuña mũa, yi ruyuyijũ oca ñnare.

³⁶ Ito bajiro oca ñna tũoja bero Jesús sīgũti ï ñaja tiyijarã ñna. Iti rëtajã ticõri, ito bajia yibisijarã ñna. Ito yicõri gãjerãre cuni goti bato yibisijarã.

*Rãmú sãñagũre rãmũre Jesús ï bucõare gaye
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)*

³⁷ Ito bajiri gaje rumũ gũtagũ joejũ ñana ruji wayijarã ñna. Ñna ruji ejaja ticõri, masa jãjarã Jesure bocatiyijarã. ³⁸ Masa jãjarã wato sīgũ oca seoro Jesure busiyijũ:

—Yũre riasogu mũre josa yũ, yũ macũre mũ ti maitoni. ï sīgũti ñami yũ macũ. ³⁹ Biyaro rãmú ïre sãjacõri, ï uși jediroca yami. ï awasãroca ito yicõri ï ya rise somo budiroca yami. Ito bajiro

ñeñaro ñre yicōri ñre budigo ãmobeami rãmú. ⁴⁰ Mũ rãca riasotirãre rãmú bucōa rotibojacũ yũ. Ito yũ yibojarocati, rãmúre bucōa masibiticã ñna, yiyijũ ñ Jesure.

⁴¹ Ito ñ yija tũocōri, Jesús ado bajiro cãdiyijũ:

—Ba, ya yũa. Queno yũre tũorãñũrã meje ña mũa. Ito yicōri yũre rãcũbũorã meje ña mũa. Yoari mũare yũ riasobojarocati yũre tũorãñũbea mũa maji, yiyijũ Jesús ñnare.

Ito yi tũocōri rãmú sãja ecorũ jacũre:

—Adojũa mũ macũre ãmi wadite maji mũ, yiyijũ ñ.

⁴² Ito bajiro macũacãre ñ ãmi waroca mũcana tũdi rãmú quedi sãjayijũ ñre. Ito yicōri jacajũ ñ quedi quearoca yicōri ñ usi jediroca yiyijũ rãmú ñre. Ito bajiro ñ yija ticōri, rãmúre budi rotiyijũ Jesús. Rãmúre Jesús ñ bucōaja bero queno cati quenayijũ macũacã mũcana. Ito yicōri macũacãre ñ jacũre jũdacōayijũ Jesús mũcana. ⁴³ Dios ñ masirisena ito bajiro Jesús ñ yija ticōri, ito ñana ti ucayijarã masa.

Yũre sãrã yirãji, yi mũcana Jesús ñ tũdi gotire gaye (Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Ito bajiro ñ yirise masa ñna ti wanũroca, ado bajiro yiyijũ Jesús ñ rãca riasotirãre:

⁴⁴ —Ado yũ gotirise queno tũoya mũa. Ito yicōri ãcabojabeja. Yũ ña Masa Rĩjorũ Dios ñ cōarũ. Yũre ñnacōri gãjerãre ñsirã yirãji ñna, yũre ñna sãtoni, yiyijũ Jesús ñ rãca riasotirãre.

⁴⁵ Ito bajiro ñ yibojarocati, ñnare tũo masi rotibisijũ Dios maji. Ito bajiro ñ yijare Jesús ñ gotirisere tũo masibisijarã ñna. “Mũ gotirisere mũcana gũare goti quenoña”, yi gũi ñayijarã ñna.

*¿Ñimũ ñati ñasagũ ñarocũ? Ìna yi seniũare gaye
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)*

⁴⁶ Ito bajiro Ìna baji ñaroca:

—¿Ñimũjua ñagũ yiguĩjida ñasagũ? yi gãmeri busiyijarã Ìna Jesús rãca riasotiri masa.

⁴⁷ Ito bajiro Ìna gãmeri busirisere, tũo masicõyijũ Jesús. Ito yicõri sīgũ macuacãre Ì tũ tũami rügõyijũ Jesús.

⁴⁸ Ito yicõri Ì rãca riasotirãre ado bajiro yiyijũ Jesús:

—No yũre rũcũbuocõri ãni macuacãre boca ãmiro bajiro, yũre cũni boca ãmigũ ñami Ìocũ. Ito yicõri yũre boca ãmigũ, yũre cõarũre boca ãmigũ ñami Ì. No mũa rãca gagũ, “Gãjerã rẽto busaro tũoĩagũ ña yũ”, yibicũ Ì ñagũ yiguĩji ñasagũ, yiyijũ Jesús Ìnare.

Manire tũo tudibicũ Ì ñaguĩji mani baba, Jesús Ì yire gaye

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Ito Ì yija bero ado bajiro yiyijũ Juan Ìre:

—Gũare riasogũ, sīgũ mũ wamena rũmũare bucõagũ ticũ gũa. Gũa rãca gagũ meje Ì ñajare rẽocũ gũa Ìre, yiyijũ Juan Jesure.

⁵⁰ Ito Ì yija tũocõri:

—Rẽobeja mũa. No manire tũo tudibicũ Ì ñaguĩji mani baba, yiyijũ Jesús Ìnare.

Santiago, Juanre cũni Jesús Ì goti quenore gaye

⁵¹ Ìmacũjũ Jesús Ì waroto iti cõñajare, “Yũre Ìna sĩa ãmobarocati Jerusalénjua wasagũ yigũja yũ”, yi oca sẽoyijũ Jesús. ⁵² Ito bajiro tũoĩacõri Ì riojua queno yuronare cõayijũ Jesús. Samaria sita cutojũ canirajũri ãmarã wayijarã Ìna. ⁵³ Jerusalénjua warã yama yi ti masicõri, boca ãmi ãmobisijarã Samaria

sita gãna ñnare. ⁵⁴ Ito bajiro ñna yija ticõri, Jesús rãca riasotirã Santiago, Juan ado bajiro yiyijarã Jesure:

—¿Gua ñnare ruyuriorona Diore jea queo rotire ãmoati mu? yiyijarã ñna Jesure.

⁵⁵ Ñna ito yija tãocõri, oca sãoro ñnare ticõri ado bajiro ñnare tudiyijũ Jesús:

—Ito bajiro mua tãoĩaja, rũmũ bajiro tãoĩarã ña mua. ⁵⁶ Yũ ña Masa Rĩjoru. Masare ruyuriorocu meje wadicũ yũ. Ñnare masorocu wadicũ yũ, yiyijũ Jesús ñnare.

Í ito yija bero gaje cutojũ wayijarã ñna mucana.

Jesure tão suyã ãmorã

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Ito ma ñna waroca sĩgũ ãmugũ ado bajiro yiyijũ Jesure:

—Yũ Ujũ, no mu waroti mu rãca wa ãmoa yũ, yiyijũ í Jesure. ⁵⁸ Ito bajiro í yija tãocõri, ado bajiro cãdiyijũ Jesús ñre:

—Buyairo mesa totijũ canicã ñna. Ito yicõri minia ñna ya jiburijũ canicã ñna. Ito bajibojarocati yũ Masa Rĩjoru, dijũ yũ canirijũ ma yũre. Ito bajiri yũre mu suyaja josari ñaroja mũre, yiyijũ Jesús ñre.

⁵⁹ Ito yicõri gãjire ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Yũ rãca waya, yiyijũ Jesús.

Ito í yijare:

—Yũ Ujũ, yũ jacũ rãca ñagũ ya maji. Í godaja bero mu rãca wacũja yũ, yiyijũ í Jesure.

⁶⁰ Ito bajiro í yija tãocõri, ado bajiro cãdiyijũ Jesús:

—Yũre masimena moajaro itirea. Muãma, “Ñre tãorãnurãre miojugũ yiguĩji Dios”, yire oca goti ucuya muãma, yiyijũ Jesús ñre.

61 Ito yija ado bajiro yiyijũ gãji Jesure:

—Yũ Ʋjũ, mũ rãcati wa âmoa yũ. Cajero maji yũ ya wi gãnare ware gotigũ wacũ ya yũ maji, yiyijũ ĩ Jesure.

62 Ito ĩ yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ Jesũs:

—Sĩgũ yũ rãca wasũogũ, iti rũmũjũ ĩ yigore mũcana tũdi ĩ tũoĩaja, Dios masa jeyaro mũjare queno moa ĩsi masibeami ĩocũ, yiyijũ Jesũs ĩre.

10

Setenta y dos ñarãre Jesũs ĩ cõare gaye

¹ Ito ĩ yija bero setenta y dos ñarã beseyijũ mũcana. Ito yicõri ĩ waroti cũtoricõti jũarã, jũarã, jũarã ĩ riojũ wa yu rotiyijũ.

² ĩnare wa yu rotigũ ado bajiro yiyijũ ĩ ĩnare:

—Riti ya yũ. Ote jaje iti bũcũabojarocati moari masajũ jaibeamã. Ito bajiri ote mũjare ĩ ya moari masare ote âmĩ rotija quena. Riti ya yũ. Jãjarã ñama yũ oca masimena. Ito bajibojarocati coriarã ñama yũ oca ĩnare goti ucurona. Ito bajiri Diore seniña ĩ oca goti ucuronare ĩ cõatoni. ³ Wasa mũa. Guijorojũ mũare cõa yũ. Ito bajiri queno tũoĩañã. Oveja yaia tũ ĩna ejarã waro bajiro mũare cõa yũ.

⁴ Gajeoni sãra buju âmĩ wabeja. Niyeru sãra buju cũni âmibesa. Ito yicõri gaje gũboco mũa wasoaroti âmĩ wabeja. Ma masa mũa boca ja yoari busi rũgõ yibeja mũa. ⁵ Cũto ejacõri co wi mũa sãjaja, iti wi gãnare ado bajiro yiba: “Dios queno yijaro mũare

ito yicõri queno ñañã mũa”, yiba mũa. ⁶ ĩna mũare queno ĩna cũdija, quena ñaro yiroja ĩnare. Ito bajibojarocati queno mũare ĩna cũdibeja quenabeto yiroja ĩnare. ⁷ ĩna cũdija ticõri, iti wi tujacõri, ĩna

ecaro bajiroti baba m̄ua. Diore moa ĩsirã m̄ua ñajare m̄ua riasorãj̄ua m̄uare bare ecarã yirãji ĩna. Gaje wi, gaje wi, sãja ucu yibeja m̄ua. ⁸ Cuto m̄ua ejaja ĩna m̄uare boca ãmija ĩna ecaro bajiroti baba. ⁹ Ito gãna cõrã ĩna ñaja, ĩnare yisioba. Ito yicõri ado bajiro ĩnare gotiba: “Yoari mejeti ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroj̄u miojuḡu yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩre mani tuorũn̄uja quena”, yi gotiba. ¹⁰ Gaje cuto m̄uare ĩna boca ãmibeja, maj̄u wija rũgũcõri ado bajiro ĩnare gotiba: ¹¹ “M̄u ya cuto gaye sita ḡua ya guboco wãrisere jacãcõa ḡua m̄ua ḡuare boca ãmibejare. Masiña m̄ua. ‘ĩre tuorũnurãre miojuḡu yiguĩji Dios’, yire gaye m̄uare gotirona ejaboja ḡua”, yiba ĩnare, yiyij̄u Jesús.

¹² ‘Gaje ado bajiro m̄uare gotia ȳu. Iti cuto gãna m̄uare boca ãmimena, Sodoma cuto gãna r̄eto busaro ñeñaro tõbujarã, yirãji ĩna, Dios ĩ waja seniri r̄um̄u, yiyij̄u Jesús ĩ rãca riasotirãre.

*Cutori gãna riojo cudimena oca
(Mt 11.20-24)*

¹³ Gaje ado bajiro gotiyij̄u Jesús ĩnare:

—Bujato bajia ĩnare. Buto ñeñaro tõbujarã yirãji Corazín gãna, ito yicõri Betsaida gãna can̄i. Ito bajiroti tõbujarã yirãji. Jaje tiyamani ĩnare ĩbojacu ȳu. Ito ȳu yibojarocati ĩna ñeñaro yirise jidicã ãmobicã ĩna. ĩnare ȳu ĩcato bajiroti Sidón, ito yicõri Tiro gãna ȳu ĩoja, ĩna ñeñaro yirise iti r̄um̄uj̄u jidicãboana. Ito yicõri ĩna ñeñaro yirise tuoĩa bojori bujarã, saya wan̄ure gaye meje sãñaboana ĩna. Ito yicõri “Buto bojori buja ḡua”, yirona õja tuboana ĩna ya rioj̄u. ¹⁴ Dios ĩ waja seniri r̄um̄u Tiro, Sidón gãna r̄etoro ñeñaro tõbujarã yirãji Betsaida gãna, Corazín gãna

cuni. ¹⁵ Ito yicōri, “Ũmacũju Dios tũju ejarã yirãji mani”, yi tũoĩabojarãji Capernaum gãna. Ito bajiro tũoĩabojarãti jeame ãjuroju warã yirãji ãna, yiyiju Jesũs ĩ rãca riasotirãre.

¹⁶ ’No mũare tũoguti, yũre cuni tũogu ñami. No mũare ãmobeã yirã, yũre cuni ãmorã meje ñama ãna. No yũre ãmobeã yigu, yũre cõarure cuni ãmogũ meje ñami ĩocũ, yiyiju Jesũs ĩ rãca riasotirãre.

Setenta y dos ñarã ãna tũdi ejare gaye

¹⁷ Mũcana ĩ tũ tũdi ejarã bũto wanũ tũdi ejayijarã Jesũs ĩ cũana setenta y dos ñarã. Ito yicōri Jesure ado bajiro yiyijarã ãna:

—Gũa Ũju, rũmũã sãja ecoana rũmũare gũã budi rotija, ñaro bajiroti gũare cũdicã ãna, yiyijarã ãna Jesure.

¹⁸ ãna ito yija tũocōri, ado bajiro yiyiju Jesũs ãnare:

—Rũmũã ãju Satanás rẽtoro masigũ ña yũ. Ũmacũju bũjo ĩ jarise robo bajiro Satanás ĩ quedi wadija ticũ yũ. ¹⁹ Cotiwãja, ãñare cuni cũdabojarãti mũã cuni ecobe yirocũ, yũ masirise mũare jidicãcũ yũ. Ito yicōri mũã wajacũre rẽtocũma yirocũ, cũcũ yũ mũare. Yũ masirise mũare yũ jidicãjare ñejũã mũare junibetoja. ²⁰ “Rũmũre gũã budi rotija ñaro bajiroti cũdiquĩ gũare”, yi masibojarãti bũto wanũ quenasaroti meje ña itiamã. “Ũmacũju yũ warotoju yũ wame wõre ñacãroja”, mũã yi masija, iti ña bũto wanũ quenare gaye, yiyiju Jesũs ãnare.

Jesũs ĩ wanũre gaye
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

21 Ito ñ yirocati Jesús ñ wanu quenaroca yiyijũ Espiritu Santo. Ito bajiri ado bajiro yiyijũ Jesús Diore:

—Cuna mure buto rucubuoá yu. Mu ña adi tuti gagũ Uju, macãrucũro jeyaro Uju. Ado gãna buto riasotiana, ito yicõri buto masirã, mu oca ñna tuo masibitire oca, ñasari masa mejejuare mu oca ñna tuo masiroca yicu mu. Mu ãmoro bajiroti bajicu. Iti ya yu Cuna mure, yiyijũ Jesús Diore.

22 'Jeyaro uju yu ñatoni yure cũquĩ yu Jacu. Yu Jacu sãgũti queno yure masiguĩji. Ito yicõri yu sãgũti yu Jacure queno masia. Gãjerã cuni yu Jacure masiroca, yu yi ãmoja, yu jacure masirã yirãji ñna cuni, yiyijũ Jesús masare.

23 Ito yicõri ñ rãca riasotirãre riti ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Yu ñorise ticõri buto wanu quenare ña mure.

24 Ado bajiro mure ya yu. Jane meje gãna Dios oca goti ñsiri masa, ito yicõri ujarã masa cuni adocãta mua tirise buto ti ãmobjayijarã ñna. Ito bajibojarãti itire ti bujabisijarã ñna. Ito yicõri adocãta mua tuorise buto tuo ãmobjayijarã. Ito bajibojarãti itire tuobisijarã ñna, yiyijũ Jesús ñ rãca riasotirãre.

Samaria sita gagũ gãjire ñ queno yire gaye

25 Ito bajiro yi ñaroca sãgũ judio masa rotirise riasori masu, wadiyijũ Jesús rãca busirocu: “Riti masiati Jesús”, yi tuoĩacõri seniĩagũ ejayijũ ñ. Ado bajiro ñre seniĩayijũ:

—¿Yu Uju, catifñare gaye yu buja ãmoja no bajiro yigujada yu? yiyijũ ñ Jesure.

26 Ito ñ yija tuocõri:

—¿No bajiro wãñati ucare, Dios ï rotire gaye? Ito yicõri, ¿itire m̃ tija no bajiro t̃oĩati m̃? yiyij̃m̃ Jesús ïre.

²⁷ Ito bajiro ï yija t̃ocõri, ado bajiro c̃diyij̃m̃ judio masa rotirise riasori mas̃:

—“Mani ʘ̃m̃ Diore b̃uto maija quena. Mani t̃oĩa oca s̃eorisena, ito yicõri mani ya ʘ̃sina c̃ni b̃uto Diore mani maija quena. Ito yicõri manimasi mani mairo bajiroti mani ñarãre c̃ni mani maija quena”, yi gotia Dios oca, yiyij̃m̃ ï Jesure.

²⁸ Ito ï yija t̃ocõri:

—Ñaro bajiroti c̃dia m̃. Ito bajiroti ya Dios oca. Ito bajiro m̃ yija, catit̃ñag̃ yig̃ja m̃, yiyij̃m̃ Jesús judio masa rotirise riasori mas̃re.

²⁹ —“Ỹm̃ ñarãre queno yig̃ meje ña ỹm̃”, yi t̃o masicõri, “¿Noaj̃m̃ ñati ỹm̃ ñarã?” yi senĩayij̃m̃ ï Jesure.

³⁰ Ito bajiro ï yija t̃ocõri, ado bajiro gotiyij̃m̃ Jesús ïre:

—S̃ig̃ Jerusaléñm̃ ñag̃ Jericó̃m̃ roja wayij̃m̃. Ma ï waroca riniri masa ïre ñiacõri jeyaro ï gajeoni c̃tirise ïre ẽmayij̃arã. ï ya yutabujuri c̃ni ïre ẽma jeocõyij̃arã ïna. Ito yicõri ïre b̃uto janugã c̃cõri, ïre wagoyij̃arã ïna. ³¹ Ito ï baji c̃ñaroca pai c̃ni iti mati wayij̃m̃. ïre ti b̃ujabojaguti riojoti r̃etacoayij̃m̃ ï. ³² ï bero g̃aji Levita mas̃ ejayij̃m̃ ï t̃. ïre ti b̃uja wac̃ti riojo r̃etacoayij̃m̃ ï c̃ni. ³³ Ito bajiro ïre ïna ti r̃etaja bero s̃ig̃ Samaria sita gag̃m̃ iti ma wac̃m̃ ti b̃ujayij̃m̃ ïre. Ito yicõri ïre ti maiyij̃m̃. ³⁴ Ito bajiri ï t̃ ejacõri ïre cami ʘ̃co yiyij̃m̃ ï. Iti cami ʘ̃co yig̃ ʘ̃yena ito yicõri ʘ̃yé idena ʘ̃co yiyij̃m̃ ïre. Ito yicõri ï ya camire wõbiayij̃m̃. Ito bajiro ïre

yicōri ã ya burro joeju ãre m̃ojeoyiju. Ito yi t̃ogũ, canira wiju ãre ãmi wacōri ñamiasaro ãre tir̃ñuyiju. ³⁵ Samaria sita gagu busuri wacu canira wi ujure juati niyeruti ãsiyiju. Iti ãsi wacu ado bajiro yiyiju ã ãre: “Ãni cõgũre tir̃ñuãã. Jairo waja m̃ure iti godaja, t̃udi ejagu m̃ure wa yicaja yu m̃ucana”, yiyiju ã canira wi ujure, yi oca gotiyiju Jesũs judio masa rotirise riasori masure. Iti oca goti t̃ogũ ado bajiro ãre seniãayiju m̃ucana Jesũs: ³⁶ “¿ãna udiarã wato ñimajuã ñaruda riniri masa ãna jasã cũrure, ti mairu?” Yi seniãayiju Jesũs judio masa rotirise riasori masure.

³⁷ Ito ã yija t̃ocōri:

—Samaria sita gagu ãre ti mairu. ã ñaru ã yagu, yiyiju ã Jesure.

Ito bajiro ã yija ado bajiro yiyiju Jesũs ãre:

—Wasa, ã yiado bajiro ti yiba m̃u cuni, yiyiju Jesũs ãre.

Marta mesa ya wiju Jesũs ã ejare gaye

³⁸ Ito ma wacaju cuto ejayiju Jesũs. Iti cuto ejacōri Marta wame cutigo, ya wi wayiju ã. ã ejaja ticōri, queno boca ãmiyijo iso ãre. ³⁹ Iso ocabajio Marãa wame cutigo ñayijo. Iso Jesũs ya gubo tu rujicōri, ã gotirisere t̃o rujiyijo. ⁴⁰ Martama iso moarise gaye t̃oãgõ usirioro t̃õbujayijo. Ito bajiri Jesũs tu eja r̃ugũcōri, ado bajiro busiyijo iso:

—¿Yu Uju, no yibeati m̃ure yu ocabajio yure ejabuabecoti m̃u tu iso rujija? “M̃u r̃jorore ejabuya maji”, yiya isore, yiyijo Marta Jesure.

⁴¹ Ito bajiro Marta iso yibojarocati ado bajiro cadiyiju Jesũs isore:

—Marta m_u moare c_utirise _usirioro baja m_ure. Ito bajiri _usirioro t_ob_uja m_u. ⁴² B_uto ñasarise gaye cojiti ña. Y_u b_usirise t_uoc_ori, m_u ocabajio María, ñasarisere b_ujamo. Nij_ua iso t_uo _amis_arise isore _amic_abiqu_li yiyij_u Jesús Martare.

11

Diore mani seniroti Jesús ï riasore gaye

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Co r_um_u Diore b_usiyij_u Jesús. Ì b_usi t_oroca ï r_aca riasotig_u s_ig_u ado bajiro b_usiyij_u:

—Y_u _uñ_u, Juan r_aca riasotiana ï riasoado bajiro g_uare c_uni riasoya, Diore g_ua b_usi masitoni, yiyij_u ï Jesure.

² Ito ï yija t_uoc_ori:

—Diore m_u b_usija ado bajiro yiba:

G_ua Jac_u, _umac_uj_u gag_u ña m_u. M_u wame ma-sic_ori masa jeyaro r_uc_ub_uojaro ñna. Masa jeyaro _uñ_u m_u ñaroti r_um_u ejare _amoa g_ua. _umac_uj_uga tuti c_uni m_u _amoru bajiroti ñayija. Ito bajiri adi sitaj_u c_uni m_u _amoru bajiro riti ñare _amoa g_ua.

³ Co r_um_u r_uyabeto g_ua barotic_oti g_uare naju ïsiña.

⁴ G_ua ñeñaro yirisere _acabojoa. G_ua c_uni g_uare ñeñaro yir_are _acabojoa. “¿No bajiro y_ure c_udir_a yir_ajida ñna?” y_i t_uo_labesa g_uare. G_ua ñeñaro yibititoni g_uare ejab_uaya. Itoc_o ña. Amén, yiba. Ito bajiro Diore m_ua b_usija quena, yiyij_u Jesús ï r_aca riasotir_are.

⁵⁻⁷ Gaje ado bajiro ñnare gotiyij_u Jesús:

—S_ig_u m_ua baba ñami g_udareco m_ua ya wi ejac_ori ado bajiro ï yija, “Y_u baba, g_aji y_u baba wa

ucuri masu yu ya wiju ejami. Ñe ecare ma yure. Ito bajiri yure naju wasoaya mu”, i yija, muu wi toti ado bajiro cudirã yirãji muu: “Usirioro yibesa yure. Soje cuni biado ña. Ito yicõri yu rãa rãca canigũ ya yu. Ito bajiri ñejua Ìsirocũ wagãdo ma yu”, yi cudirã yirãji muu. ⁸ Ito bajiro muu babare muu Ìsi ãmobitibojaja cuni, Ìre Ìsirã yirãji muu, mucana Ì usirioro seni uyabe yirona. Ito yicõri Ì ãmorocõ Ìsirã yirãji muu, ya yu muare. ⁹ Ado bajiroti yire ña Diore mani senija. Mani Diore senija manire Ìsigũ yiguĩji. Ìre mani ãmaja bujarã yirãji mani. “Mure busi ãmoa yu”, mani yija, busi rotigu yiguĩji manire. ¹⁰ No senigũti boca ãmiguĩji. No ãmagũti bujagu yiguĩji. “Busi ãmoa yu”, yigureti busi rotigu yiguĩji Dios.

¹¹ Adocãta muu rãa ña naju senija, ¿Gũtagã Ìsire ñarojada muuca? Ito yicõri wai ña senija, ¿Ãña Ìsire ñarojada muuca? ¹² Ito yicõri cara ria ña senija, ¿cotiwãja Ìsire ñarojada muuca? Ìsimenaji muu, yi tuoia yu. ¹³ Ñeñaro yirã ñabojarãti, muu rãa ña senija quenarise yirã yirãji muu. Mani rãare quenarise riti mani Ìsija, Dioama mani Jacu ãmacũju gagu, Ìre mani senija, yiro bajiroti Espiritu Santo manire queo sãguĩji, yiyiju Jesús Ì rãca riasotirãre.

Rãmúa uju rotirise boca ãmicõri yami Jesús, ña yire gaye

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Sīgũre rãmú quedi sãjacõri, Ì busibeto yiyiju. Ito Ì baji ñaroca rãmúre bucõayiju Jesús. Rãmúre Ì bucõaja beroti busicoayiju Ì busibicu ñabojaru. Ito bajiro iti rõtaja ticõri, ucayijarã masa. ¹⁵ Ito bajibojarocati coriarã ado bajiro tuoayijarã:

—Āni ūmagū rŭmúare ĩ bucōarise, rŭmúa ɯju Beelzebú wame cutigɯ masirisenati bucōami, yi tŭoĭayijarã coriarã.

¹⁶ Gãjerãma, “Dios cōaru ñami ĩ”, gɯa yi tŭoĭatoni, ūmacūju gaye tiyamani gɯare ĩogū yiguĭji ĩ, yi tŭoĭayijarã ĩna. ¹⁷ Ito bajiro ĩna tŭoĭarisere masicōyiju Jesús. Ito bajiri ado bajiro gotiyiju ĩ ĩnare:

—Co sita gãna ñabojarãti ricati riti ĩna tŭoĭaja, ito yicōri ĩna gãmeri jaja, queno ña masimenaji ĩna. Co wi gãna ñabojarãti ricati riti ĩna tŭoĭaja queno corocō ña masimenaji ĩna. ¹⁸ Ito bajiroti rŭmúa ɯju Satanás, ĩ ñarãre ricati riti tŭoĭaroca ĩ yija, ĩna ɯju queno ña masibiquĭji. Ado bajiro mɯare gotia yɯ. “Rŭmúa ɯju Beelzebú ĩ masirisena rŭmúare bucōami”, yiboja mɯa yɯre. ¹⁹ Rŭmúa ɯju masirisena yɯ rŭmúare bucōaja, ¿mɯa rãca gãnama ñimɯ masirisena rŭmúare bucōati ĩna? “Gɯa rãca gãnama rŭmú masirise gayena meje rŭmúare bucōama ĩna”, yi tŭoĭa mɯa. Ito bajiri itire ti masicōri, “Rŭmú masirisena meje rŭmúare bucōami ĩ cãni”, yi tŭoĭa masia mɯa yɯre cãni. ²⁰ Ado robojɯa bajia. Dios ĩ masirisena rŭmúare bucōa yɯ. Ito bajiro yɯ yija ticōri, “Mani wato ñacãguĭji Dios. ĩre tŭorãnrãre miojusɯogɯ yami Dios”, yi masirɯja mɯare.

²¹ Ūmagū sēogū, ito yicōri queno bisu cutigɯ, ĩ ya wijɯ ĩ tirũnɯja, iti wijɯ gaye quenoti ñacōaroja. ²² Ito yibojarocati gãji ĩ rēto busaro sēcōri rētocūgū yiguĭji ĩre. “Adi yɯ bisu cutija ñimɯjɯa yɯre rētocūbiquĭji”, yi ĩ tŭoĭabojarocati ĩre rētocūgū yiguĭji. Ito yicōri ĩ gajeoni cutibojarise ĩre ēmagū yiguĭji. Rŭmúa ɯju rētoro masigū ña yɯ. Ito bajiri rŭmúare bucōa masia yɯ, yi oca gotiyiju Jesús ĩnare.

²³ 'No yu rãcajua ñabicu, yu rãca gagu meje ñami ïocũ. No yure ejabucabicu, gãjerãre Diore masiroca yu yi ãmobojarocati yure ñeñaro yi codegu ñami ï, yiyiju Jesús ñare.

Masure budigocõri mucana tãdi rãmá ï sãjare gaye

(Mt 12.43-45)

²⁴ 'Sĩgũ masure rãmá ï budigoja, yucu manojũ wa ucuguĩji tujaraju ãma ucugu. Ï bujabeja ado bajiro tũoĩagũ yiguĩji ï: "Yu budigore mucana tãdi sãjacuja yu", yi tũoĩagũ yiguĩji ï. ²⁵ Mucana tãdi ejagu ï budigore quenora wi, ñeri mani wi robo bajiro, ti ejagu yiguĩji ï. ²⁶ Ito bajiro ti ejacõri gãjerã rãmúa jua ãmojeno ñarã ï rẽtoro ñeña busarã jigũ yiguĩji ï, ï rãca ñatoni. Ito yicõri ña ñarocõti ï ãmugũre sãjarã yirãji. Ito bajicõri ï ãmugũ, cajero ï bajiado rẽto busaro bajigũ yiguĩji. Ito bajiri, rãmá mucana tãdi sãjame yirocu, Diore ï tũorãnu sayaja quena, yiyiju Jesús ñare.

Dios oca mani tũorãñaja wanũ quenarã yirãji mani, Jesús ï yire gaye

²⁷ Ito bajiro Jesús ï busiro toto ïre tũorã wato sĩgõ oca sẽoro ado bajiro busiyijo:

—Mu jaco mure rucocõri, mure ãjugõ bũto wanuyijo iso, yiyijo iso Jesure.

²⁸ Ito bajiro iso yija tũocõri, ado bajiro yiyiju Jesús isore:

—Yu jaco rẽtoro wanurã yirãji, Dios rotirise tũocõri ña cudija, yiyiju Jesús isore.

Tiyamani mu ïore ãmoa gũa, yi ña senire gaye
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

29 Ito bajiro Jesús ï busiroca jājarã busa masa ï tã minijua wayijarã. Ito yicõri ado bajiro ïnare gotiyijã ï:

—Adi rumuri gãna ñeñaro yi jairã ña mua. Ado bajiro ya mua yure: “Tiyamani mua ïoja ticõri, ‘Dios ï cõaruti ñami ãni’, yiana gua”, ya mua yure. Ito mua yibojarocati tãdi muare ïobicuja ya. Diore goti ïsiri masu, Jonás ñayoru, ïre rētagore riti muare goticuja ya. ³⁰ Jonásre rētare ticõri, “Ñani ñami Dios ï cõaru”, yiyijarã Nínive cuto gãna. Yure cuni ito bajiroti yirã yirãji mua. Yu ña Masa Rïjoru. Yure rētare masicõri, “Ï ñami Dios ï cõaru”, yirã yirãji mua cuni yure. ³¹ Dios masare ñeñaro ïna yirise waja ï waja seniri rumu ado bajiro rētaro yiroja. Sheba cuto gago ujo ñayoro, mua adi rumuri gãnare, “Muare seti ña”, yigo yigõji iso. Jane mejeju sõju wayoyijo iso, queno tũoĩagũ rãca Salomón wame cutigu rãca riasotiroco. Adocãta sīgũ mua rãca ñami Salomón ñajacu rētoro tũo masigũ. Ito ï bajibojarocati queno ïre tũorũnubea mua. ³² Nínive cuto gãna cuni ado bajiro yirã yirãji muare Dios ï waja seniri rumu: “Jaje seti ña muare”, yirã yirãji ïna. Jane mejeju Nínive cuto gãnare Dios oca gotiyoyijã Jonás ñayoru. Jonás ï gotija tũocõri, ñeñaro ïna yirise jidicãñi ïna. Ito bajiri quenarise riti tũoĩañi ïna. Adocãta sīgũ ñami mua rãca Jonás ñayoru rētoro ñasagu. Ito ï bajibojarocati queno ïre tũorũnubea mua, yiyijã Jesús ïnare.

*Mani ya cajea busurica robo bajiro baja, yi Jesús ï riasore gaye
(Mt 5.15; 6.22-23)*

³³ 'Noajua s̄ibusuoraga s̄ayocōri ruyubetoju, jaja c̄ani cūmenaji mani. Ito yicōri rujajedo totiju c̄ani cūmenaji mani. Ruyubeto cūrāonati gaje tutuju jeobusuorāji mani, ejari masa queno tijaro yirona. ³⁴ Rāitīarise iti godaroca ya busurica. Mani ya cajea c̄ani busurica robo bajiro baja. Ito bajiri cajeana s̄oriti mani ya ɥsi queno t̄o masiro yiroja. Tite m̄a. Quenarise mani tija queno t̄oīarā yirāji mani, mani ya ɥsiju. Ito bajibojarocati ñeñarise mani tija ñeñaro t̄oīarā yirāji mani, mani ya ɥsiju. Ito bajiro mani yija busuroju meje ñarā yirāji mani. Rāitīaroju ñarā bajiro ñarā yirāji mani ñeñarise mani t̄oīa ɥyaja. ³⁵ Ito bajiri quenarise riti t̄oīaraja manire, ñeñarise riti mani t̄oīa ɥyabe yirona. ³⁶ Mare s̄aticōri, “Adi majua ña quenari ma. Adi majua ña ñeñari ma”, yi ti masia mani. Ito bajiroti baja mani ya ɥsiju c̄ani. Mani ya ɥsiju quenarise riti mani t̄oīa ñaja, “Iti ña quenarise. Iti ña ñeñarise”, yi ti masia mani, yiyiju Jesús ĩ rāca riasotirāre.

M̄a fariseo gaye t̄oīarāre seti ña, Jesús ĩ yire gaye

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jesús ĩ b̄usi t̄oroca s̄igū fariseo gaye t̄oīagū, “Yu ya wiju bato mani”, yiroc̄u Jesure baba c̄utiyiju. Ito ĩ yija t̄ocōri, ĩ ya wiju s̄aja wacōri badoju eja rūjūyiju Jesús. ³⁸ ĩna baroto rioju judio masa ĩna āmo coesotiro bajiro Jesús ĩ āmo coebeja ticōri, ti ɥcayiju fariseo gaye t̄oīagū. ³⁹ ĩ ti ɥcaja ticōri, ado bajiro yiyiju mani ʘju Jesús ĩre:

—M̄a fariseo gaye t̄oīarā, joeti coeboja m̄a. Somotēro idira t̄orori c̄ani joeju riti coea m̄a.

Totijuaama ñarocōti ueri cuticōa. Mua guaja cuni, joe ruju riti coea mua. Jubejuama ñeñaro tuoia mua maji. Ito bajiri gājerā ña rucorise ti uorā ñare ruoa mua. ⁴⁰ Queno tuoīarā meje ña mua. Dios mua ya ruju rujeoru, mua ya usi cuni meniñi. ¿Itire masibea mua? ⁴¹ Mua ya usiju queno tuoīacōri bojoro bujarāre ejabuaruja muare. Ito bajiro mua yija queno usi cuti ñarā yirāji mua.

⁴² 'Bujato bujarā yirāji mua, fariseo gaye tuoīarā. Dios ñ rotiado bajiroti jeyaro mua bujarise ñre jabeto judacōa mua. Ito bajiro mua yiriseama quena ña. Ito bajiro queno yirā ñabojarāti gājerāre queno yibea mua. Ito yicōri Diore maibea. Ito bajiro yibitiruja muare.

⁴³ 'Bujato bujarā yirāji mua, fariseo gaye tuoīarā. Minijuara wiju sāja wacōri rucubhoraju riti ruji āmoboja mua. Ma warā cuni gājire mua bocaja, rucubhore rāca ñ seniñare āmoa mua. Mua ñaroti gaye riti tuoia mua.

⁴⁴ 'Bujato bujarā yirāji mua. Gājerā ña tiro riojo queno yirā ña mua. Ito bajibojarocati ña tibetoju ñeñaro yirā ña. Ito bajiro mua yija ticōri, “Queno yirā ñama ña”, yibojama gājerā. Ito bajiro ña tuoīabojarocati queno yirā meje ña mua, yiyiju Jesús ñare.

⁴⁵ Ito bajiro ñ busija tuocōri, sīgū judio masa rotirise riasori masu ado bajiro cadiyiju ñre:

—Yure riasogu, ito bajiro mu busija queno ejabea guare, yiyiju ñ Jesure.

⁴⁶ Ito ñ yija tuocōri, Jesujua ado bajiro yiyiju ñre:

—Bujato bujarā yirāji mua judio masa rotirise riasori masa cuni. Gājerāre jaje ũma rotia mua. Ñimujua mho yiado ma itire. Ito bajiro yicōri ñare

ũma ejabũa ãmobeã mũa. Jaje rotia mũa. Jaje mũa rotibojaja ñimujũa mũare cãdi masibiquĩji. Ito bajiro rotirã ñabojarãti mũa rotiro bajiroti yibea mũa cũi.

⁴⁷ 'Bujato bujarã yirãji mũa. Mũa ñicusabatia Diore goti ñsiri masare sĩañi. Ñnare bajiroti baja mũa cũi. ⁴⁸ Ito bajiro mũa bajija ti masicõri, "Ĩna ñicusabatia robo bajiro tũõarã ñnama ñna cũi", yi tũõama masa mũare.

⁴⁹ 'Ito bajiro ñna yiroto riojũa masi yucãyijũ Dios. Jane mejeju queno tũõagũ ñari, ado bajiro yiyijũ Dios mũare tũõa yugũ: "Yũre goti ñsiri masa, ito yicõri yũ oca goti ucuri masare cũi, ñna tũ yũ cõaja, coriarãre sĩañi yirãji ñna. Ito yicõri gãjerãre ñna tũbujaroca yirã yirãji ñna", yi gotiyijũ Dios jane mejeju. ⁵⁰⁻⁵¹ Jane mejeju adi macãrucũro ñ rujeoja bero ñre goti ñsiri masare sĩaũõni mũa ñicusabatia. Tite mũa. Abel ñayorũre sĩañi ñna. Ñbero gãnare cũi jãjarãre sĩañi ñna. Ito yicõri Zacarias wame cutigũre Dios ya wi gudareco rũgõgũre ñre sĩausañi mũa ñicusabatia. Ito bajiri ñna sĩare waja, waja senigũ yiguĩji Dios, ya yũ mũare adi ramũri gãnare cũi, yiyijũ Jesús.

⁵² 'Bujato bujarã yirãji mũa judio masa rotirise riasori masa. Dios oca riasotirã ñabojarãti, ñ ocare queno tũorũnũbeã mũa. Ito yicõri Dios ocare gãjerã ñna tũorũnũ ãmobjarocati rẽoa mũa ñnare, yiyijũ Jesús ñnare.

⁵³ Ito bajiro Jesús ñ bũsi waja tũocõri, judio masa rotirise riasori masa, ito yicõri fariseo gaye tũõarã bũto junisiniyijarã ñna Jesure. Ito bajiro junisinicõri ẽsirioro ñre jeyaro seniãayijarã ñna. ⁵⁴ Ito

bajiro ʉsirioro seniña codeyijarã ñna, ï queno cʉdi masibeja ticõri, “Ïre seti ñna”, yirona.

12

“Queno yirã ñna gʉa”, yibojarãti ñeñarise yija quenabea, yi Jesús ï riasore gaye

¹ Ito baji ñaroca jãjarã bʉsa masa minijuarã, bidi warã gãmeri cʉdayijarã ñna. Ito bajiro ñna baji ñaroca ï rãca riasotirãre ado bajiro gotisʉoyijʉ Jesús:

—Fariseo gaye tʉoĩarãre queno tʉoĩa masima. Mʉa tiro riojo queno yirãji ñna. Ito bajibojarãti mʉa tibetojʉ ñeñaro yirãji ñna. “Queno yirã ñna gʉa”, yirã ñabojarãti ñeñaro yama ñna. ² Jeyaro mani yeyo bʉsibojarise gayere masi jeorã yirãji masa. Ito yicõri no mani yeyojarise cʉni bʉjacõrã yirãji ñna. ³ Mʉa yeyo bʉsibojarisere masa jeyaro tʉorã yirãji ñna. Ito yicõri sojere biatucõri mʉa yeyo bʉsibojarisere cʉni masa jeyaro ñna tʉo jeditoni ùmacũjʉ oca ruyuro yiroja, yiyijʉ Jesús ï rãca riasotirãre.

*Diore mani gũija quena, Jesús ï yire gaye
(Mt 10.26-31)*

⁴ Mʉcana ado bajiro gotiyijʉ Jesús ñnare:

—Yʉ baba mesa ado bajiro mʉare gotia yʉ. Rujʉre sãarãre gũibitirũja manire. Ñna sãaja bero ñejʉa gaje ñeñaro manire yi masimenaji ñna ïja. ⁵ “¿Ñimũjʉare mani gũija quenati?” yirocʉ mʉare gotigʉ ya yʉ. Diore mani gũija quena. Dios ï sãaja bero jeame ʉjurojʉ mani ya ʉsire ï cõa ãmoja, cõagũ yiguĩji ï. Ito bajiri ïjʉare mani gũija quena.

⁶ 'Co dɔjamocõ minia mani ïsija niyeru juatiacã senirã yirãji mani. Queno waja mama ïnaõna. Queno waja mana ïna ñabojarocati sïgũ ïnare ãcaboja yibiquĩji Dios. ïnare queno tirũnugũ yiguĩji Dios. ⁷ Manire cuni queno tirũnũami Dios. Mani ya joare cuni, "Itocõ joa cõtiami ï", yi masiami manire. Ito bajiri tũoĩa oca jaibitirũja manire. Minia rẽtoro ñasarã ña mani, Dios ï tija, yiyijũ Jesús ïnare.

"Jesure masigũ ña yũ", mũa yi bojobjeja quena, Jesús ï yire gaye
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ 'Ado bajiro mũare gotia yũ: No masa riojo, "Jesure masia yũ, ito yicõri ïre rũcubũoa yũ", yigure, yũ Masa Rĩjorũ cuni, "Masia yũ ïre", yigũ yigũja yũ ángel mesa ïna tiro riojo. ⁹ No "Jesure masibeja yũ", ï yija, "Masibeja yũ cuni ïre", yigũ yigũja yũ ángel mesa tiro riojo.

¹⁰ 'No yũ Masa Rĩjorũre, bũsitugũ ñabojaguti, "Ñeñaro yũ yirise yũre ãcabojoya", ï yija tũocõri, ïre ãcabojoyũ yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati no Espiritu Santore bũsitugũreama ï ñeñaro yirisere ãcabojo masibiquĩji Dios.

¹¹ 'Minijuara wijũ mũare ãmi warã yirãji, ɔjarã riojo, "Ãnare seti ña", yirona. Ito bajiro ïna yibojarocati, "Ado bajiro cũdicũja yũ", yi tũoĩa usirio yibeja. ¹² Mũa bũsiroti iti eja waja, Espiritu Santo mũare ejabũagũ yiguĩji mũa queno bũsi masitoni, yiyijũ Jesús ïnare.

Gajeonire mani seobeja quena, Jesús ï yire gaye

¹³ Ito bajiro ïna baji ñaroca masa wato gagũ sïgũ ado bajiro yiyijũ Jesure:

—Yure riasogũ, gũa jacũ ã rucogore gudarecona jidicãjaro yũ rĩjorũ yũre, ãre gotiya yiyijũ ã Jesure.

¹⁴ Ito bajiro ã yija Jesujũama ado bajiro cãdiyijũ ãre:

—Ito bajiro yirocare meje ado yũre cũñi yũ jacũ, yiyijũ Jesús ãre.

¹⁵ Ito yicõri gaje ado bajiro gotiyijũ Jesús ãnare:

—Queno tũoĩaña mũa gãjerã ya gajeoni mũobe yirona. Gajeoni jairo mani rucõja, jabetacã mani rucõja cuni no yibea. Bũto ñasarise meje ña gajeoni, yiyijũ Jesús ãnare.

¹⁶ Ito bajiro ãnare goticõri ado bajiro ãnare oca goti masioyijũ Jesús:

—Sĩgũ gajeoni jaigũ ñayijũ. ã ñari sita gaye ote queno rica cãtiyijũ. ¹⁷ Ito bajiro ã ya ote rica cãtija ticõri, ado bajiro tũoĩayijũ ã: “¿Yũ ya ote jaje bũcũarisere no bajiro cũgũ yigũjada yũ?” yi tũoĩayijũ ã. ¹⁸ Gajereama ado bajiro tũoĩayijũ ã: “Mũtari wiri seora wiri jana batecũja yũ. Ito yicõri cãri wiri menicũja. Ito bajiro cãri wiri menicõri yũ ya ote seocũja yũ, ito yicõri yũ gajeoni cãtirise cuni. ¹⁹ Iti gajeoni yũ seorise jaje rodori ñagũ yigũja yũ itina. Ito yicõri queno ñacõagũ yigũja yũ ãja. Yũmasiti queno bacũja yũ. Idicũja yũ”, yi tũoĩayijũ ã. ²⁰ Ito bajiro yi ã tũoĩabõjarocati, ado bajiro yiyijũ Dios ãre: “Queno tũoĩabicũ ña mũ. Adi ñamiti godagũ ya mũ. Ito bajiri jeyaro mũ seobõjarise gãji ye ñaro yiroja”, yiyijũ Dios ãre, yi gotiyijũ Jesús ã rãca riasotirãre. ²¹ Ito bajiro rẽtaro yiroja sũgũ ã gajeoni cãtirise ã seomũcãtija. Ito bajiro ã yija Dios tũjũ ñe bũjabicũji ãocũ. Dios ã tija waja mami, yiyijũ Jesús ãnare.

*Ī rīa masare tirūnugū yiguīji Dios, yi Jesús ĩ ria-
sore gaye*

(Mt 6.25-34)

²² Mucana tūdi ado bajiro yiyijū Jesús ĩ rāca ria-
sotirāre:

—“¿Mani catirā baroti, no bajiro bujarāti mani?”
yi tūoīa usirio yibesa. Ito yicōri, “¿No mani sãñaroti
bujarāti mani?” yi tūoīa usiriobesa. ²³ Bare
rēto busaro ñasarise ña mani catirise. Ito yicōri
yutabujuri rēto busaro ñasarise ña mani ya ruju.
Ito bajiri manire rujeorū ñari mani ña masitoni
bare, yutabujuri cūni ĩsigū yiguīji Dios. ²⁴ Āiriare
tūoīate mūa. Weseca menicōri ote otecōri babiticā
īna. Ito yicōri ote rica bujacōri īna seoroto manoja
īnare. Ito bajibojarocati Dioama queno ecaguīji
īnare. Dios ĩ tija wūtirā rēto busaro ñasarā ña mani.
²⁵ “Yoari cati āmoa yū”, yi mani tūoīabojaja cūni,
“Itocō catigū yigūja yū”, yi masibea mani. ²⁶ “Itocō
catigū yigūja yū”, mani yi masibeja gaje gaye cūni
tūoīa usiriobiticōrūja manire, yiyijū Jesús īnare.

²⁷ ‘Gaje, go iti judi mūjarise tūoīate mūa. Judi
mujacōri moabetoja iti. Ito yicōri iti sãñaroti cūni
āmabetoja. Ito bajibojarocati uju Salomón ñayorū
seyorise ĩ sãñare rētoro seyorise ña go. ²⁸ Nocō
mejete ñacu go. Gaje rumuti ūmacañi ĩ asirisen-
ati siniacoacu. Ito bajibojarocati seyorise cūñi
Dios itire. Go rētoro ñasarā ña mani. Ito ba-
jiri ĩre queno tūorūnūrā meje ñabojarocati queno
tirūnugū ñari mūa sãñarotire mūare jidicāgū yiguīji
Dios. ²⁹ Ito bajiri, “¿Gua sãñaroti, gua baroti no
bajiro bujarūjati?” yi tūoīa usiriobiticōrūja mūare.
³⁰ Ito bajiro tūoīa usirio ñama adi macārucūro gāna.
Manireama mani jacū sīgūti ñami. “Adi ma īnare.

Adire ãmoama ãna”, yi masiguĩji ĩ. ³¹ “Dios masa jeyaro Ɔjũ ĩ rotiro bajiro yicũja yũ”, mani yija, iti ña ñasarise gaye. Ito bajiro mani yija mani ãmorise ĩsigũ yiguĩji Dios manire.

*Ũmacãjũ Dios tũ quenarise mani bũjaroti gaye
(Mt 6.19-21)*

³² ’Gũibesa yũ coderã mũa. Coriarãti ña mũa. Ito bajibojarocati ĩ rotirojũ mũa ejare bũto ãmoami ĩ mani Jacũ. ³³ Mũa rũcorise gãjerãre ĩsima. Iti waja bũjacõri bojoro bũjarãre ĩsima mũa. Ito bajiro mũa yija jai busaro Dios tũ bũjarã yirãji mũa. Itojũ mũa bũjaroti jogarise meje ñaroja. Ito yicõri itojũ mũa bũjarise ñimũjũ rinibiquĩji. Ito yicõri mũa bũjarisere butua bamenaji. ³⁴ No mani gajeoni cutirojũ iti tũ ñarona bũto tũoĩarã yirãji mani, yiyijũ Jesús ĩnare.

Quenaro ña yucãña mũa, Jesús ĩyire gaye

³⁵ ’Quenaro ña yucãña mũa, jeyaro mũa rẽtaroti gaye yiari. ³⁶ ĩna Ɔjũ ãmo siare basa ti tĩo, budi wadicõri ĩna bocati ñado robo bajiro ña yucaña mũa. Soje tũ ĩ ejaroca jana yucãdo bajiro ñacãña mũa. ³⁷ Queno ña yucõri ĩna Ɔjũ ĩ ejaja ticõri, queno wanũrã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna bajija ticõri, “Rujija mũare ecagũ ya yũ”, yigũ yiguĩji ĩ, ĩnare wanũgũ. ³⁸ Ñami gũdareco, busurijũ cũni, ĩ ejaroto riojũ ĩna ña yucãja wanũrã yirãji ĩna. ³⁹ Adi yũ gotirisere ãcabojobeja mũa. Sĩgũ wi gagũ, “Itocõ tũjaroca ejagũ yiguĩji riniri masũ”, ĩ yi masija, ña yucãborũ ĩocũ, riniri masũ sãjacõri rinime yirocũ. ⁴⁰ Itioni bajiroti queno ña yucaña mũa cũni. “Adocõ ejagũ yiguĩji

Masa Rĩjorũ”, mũa yi masibiti rũmũ ejagũ yiguĩji. Īti ña yũ Masa Rĩjorũ, yiyijũ Jesús ĩnare.

¿No bajiro bajiguĩjida queno tũoĩagũ? yi Jesús ĩ riasore gaye

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Ito ĩ yija tũocõri, Pedro ado bajiro ĩre seniĩayijũ:

—Yũ Ījũ, ¿ito bajiro oca mũ goti masiorise, gũa ye riti ñati? ¿Masa jeyaro ye ñatite? yiyijũ ĩ Jesure.

⁴²⁻⁴⁴ Ito bajiro ĩ yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ mani mũjũ ĩre:

—¿No bajigũ ñati tũo masicõri ĩ mũjũre queno moa ĩsigũ? Tite mũ. Ado bajirojũa bajiami ĩocũ. Ī mũjũ ĩre wijũ cũgũ yiguĩji ĩ codetoni, ito yicõri gãjerã ĩre moa ĩsiri masare bare ĩ ecaton. Sĩgũ moa ĩsiri masũ, ĩ rotiado bajiroti ĩ moagore ti ejacõri wanũgũ yiguĩji Ījũ ĩre. Ījũ ĩ rotiado bajiroti ĩ moaja ticõri, jeyaro tirũnũri masũ cũgũ yiguĩji ĩ ito bero.

⁴⁵ Ito bajibojarocati, “Coji ejabiquĩji yũ mũjũ maji”, yi tũoĩacõri ĩre queno moa ĩsibiquĩji. Ado bajiro yigũ yiguĩji. Gãjerã ĩ rãca moari masare sẽoro ĩnare rotigũ yiguĩji. Īmũare romiare cũni, ito bajiro yigũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri bare ba, idi mecũ yigũ yiguĩji.

⁴⁶ Ito bajiri, “Jane ejagũ yiguĩji yũ mũjũ”, ĩ yibiti rũmũ ĩre ejabiagũ yiguĩji ĩ mũjũ. Ī ito yire waja bũto waja senigũ yiguĩji ĩre. Ito yicõri queno cũdimenare ĩ moa rotiado bajiro ĩre cũni moa rotigũ yiguĩji ĩ.

⁴⁷ Ī mũjũ rotirise yiro robo yi masibojagũti ĩ ña yucãbeja, ito yicõri yiro robo ĩ yibeja ĩ mũjũ bũto bajegũ yiguĩji ĩre. ⁴⁸ “Ado bajiro ãmoami yũ mũjũ”, yi masibicũ ñari, ĩ mũjũre queno ĩ cũdi masibeja, ito yicõri yiro robo ĩ yibeja bũto bajebiquĩji ĩ mũjũ ĩre. No Diore ĩ cũdiroca yigũ bũto bũsa ĩ cũdire ãmogũ

yiguĩji Dios. No ĩre t̃orũnuroca ĩ yigu b̃uto b̃usa ĩ t̃orũnure ãmogũ yiguĩji Dios, yiyij̃a Jesús ĩ r̃aca riasotirãre.

*Ỹure m̃aa t̃orũñuja ticõri, m̃are ti junisinirã yirãji, Jesús ĩyire gaye
(Mt 10.34-36)*

⁴⁹ Masa ỹure ĩna t̃orũñutoni adi macãrucãroju wadir̃u ña ỹu. Coriarã ỹure t̃orũñurã yirãji. Gãjerã t̃orũñumena yirãji. Sīgũre bajiro t̃oĩamena ñarã yirãji ĩna. Ỹure r̃etaroti ñabojarocati iti r̃etaja quena ỹure. ⁵⁰ Jaje quenabeto t̃ob̃ujagu yiguja ỹu. Iti r̃etaroto r̃iojuã b̃uto t̃oĩa usirioa ỹu. ⁵¹ “Masa jeyaro, sīgũ r̃uyabeto oca mano ĩna ñatoni wadir̃u ñami ĩ”, yi t̃oĩaboja m̃aa ỹure. Bajibea. Ỹu oca t̃ocõri sīgũre bajiro t̃oĩamena yirãji masa. ⁵² Jane adi rum̃ana ado bajirojuã ñarã yirãji masa. Co d̃ujamocõ ñarã udiarã ỹure t̃orũñurã yirãji. Gãjerã t̃orũñumena yirãji. Yibeja, udiarã ỹure t̃orũñubiticõri j̃uarã ỹure t̃orũñurã yirãji gajea. ⁵³ Jacu ỹure ĩ t̃orũñuja, macu t̃orũñubicu yiguĩji. Macu ĩ t̃orũñuja, jaco t̃orũñubicu yiguĩji. Jaco iso t̃orũñuja, maco t̃orũñubeco yigõji. Maco iso t̃orũñuja jaco t̃orũñubeco yigõji. Mañicõ iso t̃orũñuja, j̃ejo t̃orũñubeco yigõji. J̃ejo iso t̃orũñuja, mañicõ t̃orũñubeco yigõji. Ỹu oca t̃ocõri sīgũre bajiro t̃oĩamena yirãji masa, yiyij̃a Jesús ĩ r̃aca riasotirãre.

*“Queno yirã ña g̃ua”, yibojarãti m̃aa t̃oĩaro bajiro yibea m̃aa, Jesús ĩyire gaye
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)*

⁵⁴ Gaje ado bajiro goti remoyij̃u Jesús masare:

—Ūmacañi ruji waro ide bueri iti m̄ja wadija ticōri, “Ide quediro wadia”, yi masia m̄a. M̄a yiro bajiroti quedia iti. ⁵⁵ Wesicaj̄are mino iti wēa m̄ocōaja ticōri, “Asiro wado ya”, yi masia m̄a. M̄a yiro bajiroti baja iti. ⁵⁶ Macār̄c̄aro gaye ticōri, “Ado bajiro rētarō yiroja”, yi masia m̄a. ¿No yija ito bajiro ti masirã ñabojarāti, “Ḡa ñeñaro yirise ḡa jidicābeja quenabeto tōb̄jarã yirãji ḡa”, yi masibeati m̄a? “Queno yirã ña ḡa”, yibojarāti m̄a t̄oñaro bajiro yibea m̄a, yiyij̄u Jesús ñare.

Gãji rãca m̄a oca josaja, oca quenoja quena, Jesús ñ yire gaye

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ “Ado bajiro yija quena manire”, yi t̄oñ̄a m̄a. Ito bajibojarocati “Quenarise riti yir̄ja mani”, yibea m̄a. ⁵⁸ Gãji m̄are ñ seti yija, oca quenori mas̄ t̄j̄u m̄a waroto rioj̄a oca quenoña. Oca quenori mas̄ t̄ ejamenati m̄a oca queno masibeja porecia t̄ m̄are ãmi wac̄u yiguñji. Ña poreciaj̄u m̄are tubiarã yirãji. ⁵⁹ Ñeñaro m̄a yigore m̄a waja yibea, budimena yirãji m̄a. Ito bajiroti baja. Ito bajiri Dios ñ waja seniri r̄m̄u ejaroto rioj̄a ñ rãca oca quenoña. M̄a quenobeja ñ waja seniri r̄m̄u m̄are jeame ñj̄roj̄u cōaḡu yiguñji. Ito yicōri ñ cōaja bero m̄cana t̄di budire ma, ya ȳu m̄are, yi gotiyij̄u Jesús ñare.

13

Diore mani t̄or̄ñ̄ja iti ña ñasarise, Jesús ñ yire gaye

¹ Iti r̄m̄ariti ado bajiro Jesure gotirã ejayijarã masa:

—Galilea gāna Diore r̄uc̄ub̄orona waib̄uc̄ur̄ã s̄ĩac̄ã ĩna. Ito bajiro waib̄uc̄ur̄ãre ĩna s̄ĩaja bero Pilatoj̄uama ĩnareti s̄ĩa rotiquĩ ĩ ĩja. Ito bajiro yic̄ōri waib̄uc̄ur̄ã ya r̄ĩ r̄ãca ĩna ya r̄ĩre w̄ūoquĩ ĩ ĩja, yĩ goti ejayijarã ĩna Jesure.

² ĩna ito yija t̄uoc̄ōri, ado bajiro yiyij̄u Jesús:

—¿No bajiro t̄uōĩati m̄ua? “Gãjerã Galilea gāna r̄ētoro ñeñaro yirã ñac̄ã ĩna. Ito bajiri goda jediyijarã ĩna”, ¿yire masiati m̄ua? ³ Meje ito bajiro meje bajia. Ado bajiro ya ȳu m̄uare: M̄uare c̄uñi m̄ua ñeñaro m̄ua yirise m̄ua jidic̄ãbeja, ito bajiroti godarã yirãji m̄ua c̄uñi. ⁴ “Jerusalénj̄u ũmari wi Siloé wame c̄utiri wi dieciocho ñarã ĩna juja quedi godaja, gãjerã Jerusalén gāna r̄ētoro seti ñadoja ĩnare”, ¿yĩ t̄uōĩati m̄ua? ⁵ Meje, ito bajiro meje ya ȳu. M̄ua ñeñaro yirise m̄ua jidic̄ãbeja, ito bajiro r̄ētarō yiroja m̄uare c̄uñi, yiyij̄u Jesús masare.

Higueraḡu rica maniḡũ gaye Jesús ĩ gotire

⁶ Ito bero masare goti masiore ocana ado bajiro gotiyij̄u Jesús:

—Sĩḡũ higuera wame c̄utiric̄u ĩ oteraḡu tiḡu wayij̄u, “¿Rica c̄utic̄uati?” yiroc̄u. Rica maniḡũti ti ejayij̄u ĩ itigure. ⁷ Ito bajija tic̄ōri, ĩ ya wese coderi mas̄ure ado bajiro yiyij̄u: “Tite. Ũdia rodoj̄u coji r̄uayabeto rica ãmiḡũ ejasotiboja ȳu. Rica ma itiḡu. Quēac̄ãc̄õña. Rica c̄utia yiro meje ña ajea itiḡu”, yiyij̄u ĩ, ĩ ya wese coderi mas̄ure. ⁸ Ito bajiro ĩ yija t̄uoc̄ōri: “Ȳu ūj̄u, ito ñac̄õato maji. Sita seac̄ũḡũ ya maji. Ito yic̄ōri quenarise itigure tuc̄uja ȳu. ⁹ Ito yija rica c̄utiro yiroja gajea. Iti rica manija, quēac̄õre ñaro yiroja”, yiyij̄u ĩ, ĩ ūj̄ure. Ito bajiroti bajia. Sĩḡũ, “Diore t̄uor̄ũn̄uḡũ ña ȳu”, yibojaḡuti

ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãbeja ticõri, ĩre waja senigũ yiguĩji Dios, yi gotiyijũ Jesús ĩnare.

Tujacãra rũmũ cõgõre Jesús ĩyisioire gaye

¹⁰ Co rũmũ tujacãra rũmũ judio masa ĩna mini-juasotiri wijũ riaso ñayijũ Jesús. ¹¹ Ito ĩ yiroca sĩgõ ñayijo dieciocho rodori cõ tũjago. Ito bajiri isore ruja mutĩgũ ñaroca yiyijũ rũmũ. Ito bajicõri riojo rãgõ masibisijo iso. ¹² Isore ticõri isore busiurocũ ji ñucayijũ Jesús:

—Romio mũre quenoa yũ. Mũ ñarise catirise ma mũre ĩja, yiyijũ Jesús isore.

¹³ Ito yicõri isore ãmo moa jeoyijũ Jesús. Ito ĩ yirocati riojo rãgũcoayijo iso ĩja. Ito bajiri Diore rũcũbuogo wanũre ocana ĩre busisũoyijo iso.

¹⁴ Tujacãra rũmũ Jesús isore yisioja ticõri, iti wi minijuara wi ẽjũ Jesure junisiniyijũ. Ito bajiri ado bajiro yiyijũ ĩ masare:

—Co ãmojeno rũmũri ña moaroti rũmũri. Mũa yisio roti ãmoja iti rũmũri wadija quena, tujacãra rũmũ meje, yiyijũ ĩ masare.

¹⁵ Ito bajiro ĩ yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ mani Ƴjũ ĩre:

—“Tujacãra rũmũ moare ma”, yi bojarãti moarãji mũa. Tite. Tujacãra rũmũ ñabojarocati mũa ya wecũ mũa ya burro ide iditoni õja mũa.

¹⁶ Adio ñamo mani ñicũ Abraham janerãbatia janeño. Dieciocho rodori iso cõ ñaroca yiñi rũmũa ẽjũ Satanás. ¿Tujacãra rũmũ ñabojarocati isore yũ yisioja quenabetojada? yiyijũ Jesús ĩre.

¹⁷ Ito bajiro Jesús ĩ busija tũocõri, ĩ wajana ĩre bojo tiyijarã ĩna. Masama jeyaro tiyamani Jesús ĩ ĩoja ticõri, bũto wanũ quenayijarã ĩna.

Ado bajiro baja mostaza ajeri, yi Jesús ï riasore gaye

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Ito yija m̄cana ado bajiro gotiyij̄m Jesús masare:

—Ïre t̄or̄n̄r̄re ï rotiroj̄m Dios ï miojuja, ¿no bajirojada? ¿Ñe goti masiore ocana m̄are goti r̄tobugujada ȳm? Bām, ado bajiroj̄ma m̄are goticuj̄a ȳm. ¹⁹ Mostaza ajerire t̄oĩate m̄a. S̄ḡũ ï ya weseca mostaza ajeri oteyij̄m. Gaje ote ajeri r̄toro m̄atac̄a b̄sa ña iti mostaza ajeri. Ito bajiro m̄atac̄a ñabojaroti b̄c̄ma wato gaje ote yuc̄ari r̄to b̄saro jajoc̄m ñaroja itiḡm. Jajoc̄m itiḡm ñajare itiḡm rajurij̄m minia jib̄m menir̄aji ña. Itire bajiroti Dios mani H̄j̄m ï ñaja, ḡajer̄re goti ãmor̄aji mani, j̄jar̄ã b̄sa ïre masir̄ã ña ñatoni, yiyij̄m Jesús ñare.

Ado bajiro baja naju wadarise ̄co, yi Jesús ï riasore gaye

(Mt 13.33)

²⁰ Gajereama ado bajiro yiyij̄m Jesús ñare:

—Ïre t̄or̄n̄r̄re ï rotiroj̄m Dios ï miojuja, ¿no bajirojada? Ado bajiro goti masiorena m̄are gotia ȳm. ²¹ Romio pan meniḡo waco ̄dia coac̄o pan menire gaye ãmiyijo iso. Ito yic̄ori wadarise ̄co w̄oyijo iso. Ito bajiri iso w̄oja jairo wadayij̄m iti. Itire bajiroti bajiro yiroja, “Ïre t̄or̄n̄r̄re ï rotiroj̄m miojuḡm yiguĩji Dios”, masare mani yi riaso ucuja. Ito bajiri j̄jar̄ã b̄sa ïre t̄or̄n̄m war̄ã yir̄aji ñja, yi riasoyij̄m Jesús masare.

Eyabiti soje ña Dios t̄m s̄jara soje, yi Jesús ï riasore gaye

(Mt 7.13-14,21-23)

22 Ito yija Jesús Jerusalénjũ wasũoyijũ mũcana mana. Wacũ riti cũtori ã ejaja masare riaso rãta wayijũ ã. 23 Ito bajiro ã riaso rãta waroca sãgũ ãre seniãayijũ:

—Yũ Ʋjũ, ¿coriarãreti, masogũ yiguũjida Dios? yiyijũ ã Jesure.

Ito bajiro ã yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ Jesús:

24 —Masa jeyaro meje Dios ã ñarojũ sãjarã yirãji ãna. Ito bajiri ñeñaro mũa yirise jidicãña mũa, “Dios ñarojũ sãjana gũa”, yirona. Jãjarã sãja ãmobarã yirãji ãna. Ito bajibojarocati coriarãti sãjarã yirãji. 25 Ado robojũa baja. Dios ã ñarojũ ã biaja, macũjũjũ mũa ñaja, sãja masimena yirãji mũa. “Gũa Ʋjũ, gũare soje jana ãsiña”, yibojarã yirãji mũa. “Meje yũ ñarã meje ña mũa. Mũare masibea yũ”, yigũ yiguũji Dios. 26 Ito bajiro ã yija tũocõri, ado bajiro cũdibojarã yirãji mũa: “Mũ rãca bacũ gũa. Mũ rãca ñacũ gũa. Ito yicõri gũa ya cũtorijũ masare riaso ucucũ mũ”, yibojarã yirãji mũa. 27 Ito bajiro mũa yibojarocati ado bajiro mũare cũdigũ yiguũji ã: “Mũare masibea yũ. Yũ tũ ñabesa mũa. Ñeñaro yi jairã ña mũa”, yigũ yiguũji ã, ya yũ mũare. 28 Dios ã rotirojũ sãja masimena yirãji mũa. Abraham, Isaac, Jacob, ito yicõri Diore goti ãsiri masa ñayoana ã tũ ãna ñaja tibojarã yirãji mũa. Ito bajibojarocati ãna tũjũ eja masimena yirãji mũa. Mũare cõacõgũ yiguũji Dios. Ito bajiri sãja masibiticõri ruje otirã yirãji mũa. Ito yicõri bũto tõbũjarã ñari mũa ya guji cuni canamũorã yirãji. 29 Co sita gãna ruyabeto Dios ã rotirojũ ejacõri minijua barã yirãji. ãna rãca sãja masibiticõri ti bũjatomena yirãji mũa. 30 Adojũ coriarã ñasari masa ñarã, itojũ ñasari masa meje

ñarã yirãji ñna. Ito yicõri adoju coriarã ñasari masa meje ñarã itoju ñasari masa ñarã yirãji ñna, yiyiju Jesús ñnare.

*Jerusalén gånare tũoĩa maigũ Jesús ï otire gaye
(Mt 23.37-39)*

³¹ Iti rumuti Jesure oca gotirã ejayijarã fariseo gaye tũoĩarã:

—Rudi wasa adijure. Herodes mure sĩa ãmoami, yiyijarã ñna Jesure.

³² Ñna ito bajiro yija tũocõri:

—Ï ñeñaro yi jaigure ado bajiro gotitẽña mua: “Tũoya jane, jane busuri cuni cõrãre yisiocuja yũ. Rãmú sãñarãre cuni rãmúare bucõacuja yũ. Ito yicõri, ija sõjua moa tĩogũ yiguja yũ, yimi”, yi gotitẽña mua Herodesre, yiyiju Jesús fariseo gaye tũoĩarãre. ³³ Jane, jane busuri, gaje rumu cuni Jerusalénju ware ña yure. Jerusalénju godagu yiguja, jãjarã Diore goti ñsiri masa ñna godado bajiroti, yiyiju Jesús ñnare.

³⁴ Jerusalén gånare tũoĩagũ, ado bajiro busiyiju Jesús:

—Diore goti ñsiri masare sãiyija mua. Mure oca gotitoni Dios ï cõanare cuni gũta reayija mua. Coji meje mure mioju ãmobjacu yũ. Cara iso rĩare caero rocaju iso miojuro bajiro, mure yi ãmobjacu yũ. Ito bajiro yũ yi ãmobjarocati ãmobicu mua. ³⁵ Queno tũoĩaña mua. Mua wiri wagara wiri bajiro tujaro yiroja. Ito yicõri mure jidicãgũ yiguĩji Dios. Riti ado bajiro mure gotia yũ. “Gure yiari Dios ï cõaru ña mũ. Mure queno yĩni Dios”, mua yiroto riojua mũcana juaji yure timena yirãji mua, ya yũ mure, yiyiju Jesús masare.

14

Rujari mijigüre Jesús ï yisioire gaye

¹ Co rumu tujacãra rumu fariseo gaye tuoïarã ujũ tu bagu wayijũ Jesús. Gãjerã fariseo gaye tuoïarã, “¿No bajiro yigu yiguĩjida Jesús?” yi tuoïayijarã ïna.

² Ito bajiro Jesús ï baji ñaroca, sīgũ rujari mijigũ ejayijũ ï tu. ³ ï ejaja ticõri, judio masa rotirise riasori masa, ito yicõri fariseo gaye tuoïarãre ado bajiro seniïayijũ Jesús ïnare:

—¿Cõgũre tujacãra rumu ñaroca mani yisioja quenati? yiyijũ Jesús ïnare.

⁴ ïnama cudibisijarã. ïna cudibeja ticõri, cõgũre moaïacõri ïre yisioyijũ. Ito yicõri, “Wasa mu”, yiyijũ ï ïre. ⁵ Ito yicõri fariseo gaye tuoïarãre, ado bajiro yiyijũ Jesús:

—“Tujacãra rumu moare ma”, yibojarãti moarãji mu. Tite. Sīgũ mu macu, ito yicõri ecaru wecu ide gojeju ï quedi sãjaja, yoari mejeti amimorãji mu ïre, tujacãra rumu ñabobarocati, yiyijũ Jesús ïnare.

⁶ Ito ï yija tuocõri, no bajiro cudi masibisijarã ïna.

Ado bajiro bajiamã ãmo siare basa tiri masa, yi Jesús ï riasore gaye

⁷ Barã ejari masa cumurori rucuboraju riti ïna ruji ãmoja ticõri, ado bajiro goti masioyijũ Jesús ïnare:

⁸⁻⁹ —Sīgũ ãmo siare basa titoni ï jija, buto rucuboraju meje rujiba mu. Buto rucuboraju mu rujija, gãji mu bero ñasari masu ï ejaja ticõri, muare oca cõari masu, ado bajiro yigu yiguĩji: “Bau wumũña, añijua ñami ñasari masu, ïjua mu godo rujijaro”, yigu yiguĩji. Ito bajiro ï yija tuocõri, masa tiro riojo bojo bujarã yirãji mu, ï ito yija. Ito yicõri

susari cumurojɔm r̄ucubɔorajɔm meje masa tɔ rujirã yirãji mɔa. ¹⁰ Ado bajirojɔm mɔa yija quena. Gãji mɔare oca cõaja bɔto r̄ucubɔorajɔm meje rujiba. Ito bajiro mɔa yija mɔare oca cõari masɔ, ado bajiro yigɔ yiguĩji: “Yɔ baba r̄ucubɔorajɔm bɔsa rujiya mɔ”, yigɔ yiguĩji ã mɔare. Ito bajiro mɔare ã yija, mɔa rãca gãna ti r̄ucubɔorã yirãji ãna mɔare. ¹¹ “Masa r̄etoro ñasagu ña yɔ”, yigɔ, ñasari masɔ meje ã ñaroca yigɔ yiguĩji Dios ãre. Gãjiama, “Gãjerã r̄etoro ñasagu ña yɔ”, yibicɔ, ã ñasari masɔ ñaroca yigɔ yiguĩji Dios ãre. Ito bajiri, “Gãjerã r̄etoro ñasagu ña yɔ”, yi tɔoĩabitirɔja manire, yiyijɔ Jesús ãnare.

¹² Ito yicõri ado bajiro yiyijɔ Jesús ãre oca cõarɔre:

—Gãjerãre mɔ ba roti ãmoja, mɔ baba mesa, mɔ ocabajirã, mɔ tɔ gãna, ito yicõri gajeoni jairãre, “Barã waya”, yibeja. ãnare riti mɔ jija, “Yɔre cɔni bare eca gãmejaro ãna”, yigɔ bajiro ya mɔ. ¹³ Ito bajiri ito bajiro tɔoĩabesa ãtire. Ado bajirojɔm mɔ yija quena. Gãjerãre, “Barã waya mɔa”, mɔ yi ãmoja bojoro bɔjarãjɔm mɔ jija quena. Ruduana, queno wa masimena, ito yicõri cajea timenare cɔni mɔ jija quena. ¹⁴ Ito bajiro ãnare yicõri queno wanɔ quenagũ yigɔja mɔ, “Yɔre waja yiado mama ãna”, yirocɔ. “Diojɔm yɔre waja yigɔ yiguĩji ãre tɔorãnrã tɔdi catiroca ã yiri rɔmɔ”, yi tɔoĩacõri wanɔgũ yigɔja mɔ, yiyijɔ Jesús ãre.

*Basa bɔcɔ gaye Jesús ã riasore gaye
(Mt 22.1-10)*

¹⁵ Iti tɔocõri sīgũ Jesús rãca ba rujigɔ, ado bajiro yiyijɔ:

—No Dios rotirojɔm ba ejagu, wanɔ quenagũ yiguĩji, yiyijɔ ã Jesure.

16 Mucana gaje goti masiore ocana ado bajiro gotiyijꝯ Jesús ĩnare:

—Co rꝯmꝯ sĭgũ basa bucꝯ menigũ jãjarã masare, ji ñucayijꝯ. 17 Basa ñasꝯoroꝯa ĩre moa ĩsiri masꝯre, “Masare jitẽña. Itocõ ña wajꝯ ĩja”, yiyijꝯ ĩ, ĩ ya moari masꝯre. 18 ĩnare ĩ gotibojarocati, “Bujato bajia no masia ma gꝯare. Wado ma gꝯare, moare jaje ña”, yiyijarã ĩna. Sĭgũ ado bajiro yiyijꝯ: “Canati sita cojꝯ waja yibꝯ yꝯ. Ito bajiri itire tigꝯ wacꝯ ya yꝯ”, yiyijꝯ sĭgũ ĩre. 19 Gãji ado bajiro yiyijꝯ: “Co ðujamocõ babari weꝯna waja yibꝯ yꝯ. Ito bajiri ĩnana moařasꝯogꝯ wacꝯ ya yꝯ. Ito bajiri josabesa yꝯre. Wado ma yꝯ”, yiyijꝯ ĩ. 20 Gãjiama ado bajiro yiyijꝯ: “Canati manajo bujabꝯ yꝯ. Ito bajiri wa masia ma yꝯre”, yiyijꝯ ĩ, ĩnare jigꝯ ejabojarꝯre. 21 Ito bajiro ĩna yija tꝯo tꝯdi wacõri, ĩ uꝯre ñarocõti gotiyijꝯ ĩ. Ito ĩ yija tꝯocõri, ĩ uꝯ junisiniyijꝯ. Ito bajiri gãjerãjꝯre ji roti ñucayijꝯ ĩ mucana ĩre. “Coji wasa cꝯtoꝯ, cꝯri mari mutari mari cꝯni warã mꝯ ti bujaro bajiroti ãmi wadiba. Bojoro bujarã, ruduana, cajea mana, wa masimenare cꝯni ãmi wadiba mꝯ”, yiyijꝯ ĩ ĩre moa ĩsiri masꝯre. 22 ĩ uꝯ rotiro bajiroti yiyijꝯ ĩ. Ito yĭ, ĩnare ãmi tꝯdi ejacõri ĩ uꝯre gotiyijꝯ: “Yꝯ uꝯ mꝯ rotiado bajiroti ya yꝯ. Ito bajibojarocati mꝯ ya wi masa dajabea maji”, yiyijꝯ ĩ, ĩ uꝯre. 23 Ito yija ĩ uꝯ ado bajiro gotiyijꝯ ĩre: “Cꝯto tꝯnima gãnare, masa mꝯ bocaꝯa buꝯto adoꝯu wadi rotiba, yꝯ ya wi iti dajatonĭ. 24 Cajero yꝯ oca cõabojana, yꝯ ya wi sãjacõri bamena yĭrãji ĩna, ya yꝯ mꝯre”, yiyijꝯ ĩ ya moari masꝯre. Ito bajiri Dios ñarojꝯ mꝯa eja ãmoja, mꝯa ñaroti gaye riti tꝯořabiticõri Diore riti mꝯa tꝯorũnꝯ sꝯyaja quena,

yi oca goti masioyijũ Jesús ñnare.

*Yũre m̃na t̃uorũnũ s̃nya ãmoja josari ñaro yiroja
m̃nare, Jesús ñyire gaye
(Mt 10.37-38)*

²⁵ Co r̃m̃ñ jãjarã masa Jesure s̃na wayijarã. Ito bajiro ñna baji ñnaroca ñnare jũda ticõri, ado bajiro yiyijũ ñnare:

²⁶ —Sĩgũ yũ rãca ñ riasoti ãmoja, ñ jac̃sabatia, ñ manojõ, ñ ria, ñ ñarã r̃eto b̃usaro maigũ yiguĩji yũre. Ñ queno catija, ñ cõja c̃ni yũre maigũ yiguĩji ñ. ²⁷ Ñeñaro t̃õbujagũ yũre ñ t̃uorũnũbeja yũ rãca riasotigũ ñnabiquĩji ñ. ²⁸ Ado bajirojũna bajia. Ñmari wi m̃na meni ãmoja, m̃na menirotõ riojũna, “¿Waja t̃ijac̃uri seyoati?” yirona cõñarã yirãji m̃na. ²⁹ Ito bajiro m̃na yibeja menis̃uobõjarãti m̃na t̃õbeja, gãjerã m̃nare ticõri ajarã yirãji. ³⁰ Ado bajiro yi ajarã yirãji ñna m̃nare: “Ñni ãm̃gũ ñmari wi menis̃uobõjag̃uti t̃õ masibeami”, yi ajarã yirãji ñna m̃nare. ³¹ Sĩgũ sita ñjũ, gaje sita gagũ rãca ñ gãmeri s̃ia ãmoja, ñna gãmeri cana m̃uoroto riojũna, ado bajiro t̃uõĩagũ yiguĩji ñ: “¿Yũ ya surara diez mil ñnarã, ñ ñarã veinte mil ñnarãre r̃etocũrã yirãjida ñna?” yi t̃uõĩagũ yiguĩji. ³² “Ñnare r̃etocũado ma yũ”, ñ yija, gaje sita gagũ s̃õjũ ñ t̃ujarõca oca quenõri masa cõagũ yiguĩji ñ. ³³ Iti bajiroti, m̃na r̃ucõrise maicõri m̃na jidicã ãmõbeja yũ rãca riasoti masimenaji m̃na. Ito bajiri yũre m̃na s̃nyaroto riojũna m̃na queno t̃uõĩaja quena, yiyijũ Jesús ñnare.

*Mõa iti ocabeja ñe waja ma, yire gaye
(Mt 5.13; Mr 9.50)*

34 'Moa iti ocaja quenarise ña. Iti ocabeja ñe waja manoja iti. 35 Ocabitireama ñe yiya manoja. Ito bajiri itire cōacōrã yirãji masa, iti ocabejare. Ñe waja manoja itioni. M̄ua gãmo goje cutirã t̄uo masiña. Ȳu sīgũre m̄ua t̄uorũnubeja moa ocabiti waja mani robo bajiro ñarã yirãji m̄ua. Ito bajiri ȳure m̄ua s̄uya ãmoja ȳure riti t̄uorũnuba quena, yiyij̄u Jesús ñnare.

15

Oveja wisarure ãmagũ yiguĩji coderi masu, yi Jesús ñ riasore gaye
(Mt 18.10-14)

1 Jãjarã ãjarãre yiari waja seni ñsiri masa, ito yicōri ñeñaro yi jairã c̄uni, Jesús t̄u minijua wayijarã ñ b̄usija t̄uorona. 2 Ñna rãca Jesús ñ baba cutija ticōri, fariseo gaye t̄uõiarã, ito yicōri judio masa rotirise riasori masa c̄uni Jesure b̄usituyijarã ñna:

—Ñni Jesús ñeñaro yirãre boca ãmiami. Ito yicōri ñna rãca bami ñ, yi b̄usituyijarã ñna ñre.

3 Ñna ito yija t̄uocōri, ado bajiro oca goti masioyij̄u Jesús: 4—M̄ua wato sīgũ cien oveja r̄ucogu, sīgũ ñ wisaja, gãjerã noventa y nueve ñarãre wago c̄ugũ yiguĩji ñ, gãji wisarure ãmagũ wacu. Ñre ãma b̄ujacōriju s̄usagu yiguĩji ñ. 5 Ñre b̄ujacōri wanugũ, gãcojoeju gajagu yiguĩji ñre. 6 Ñre b̄uja t̄udi ejacōri ñ baba mesare jicōri, ado bajiro yigu yiguĩji ñ ñnare: “Ȳu rãca wanũña m̄ua. Oveja godarure b̄ujacōm̄u ȳu”, yigu yiguĩji ñ ñnare. 7 Sīgũ ñ ñeñaro yirise ñ jidicãja ticōri, b̄uto busa wanurã yirãji ángel mesa. Jãjarã queno yirãre wanurã ñnabojarãti sīgũ ñ ñeñaro yirise

ĩ jidicãja ticõri, bũto bũsa wanũrã yirãji ãna, yiyijũ Jesũs ãnare.

Romio niyeru cuji ruyuriocõri tũdi iso bũjare gaye

⁸ Gaje ado bajiro ãnare goti masioyijũ Jesũs:

—Sĩgõ jũa dũjamocõ niyeru tiri rũcocõri coti iso ruyurioja, sũabusuoragũ sũagõ yigõji. Roariti iso ya wi tucãgõ yigõji. Iti cuji bũjacõrijũ ãmasũsago yigõji iso. ⁹ Iti cuji bũjacõri iso baba mesare jigo yigõji iso. Ito yicõri ado bajiro yigo yigõji: “Yũ rãca wanũña. Niyeruti godarati bũjacõmũ yũ”, yigo yigõji iso ãnare. ¹⁰ Ito bajiroti ángel mesa cũni bũto wanũrã yirãji, sũgũ ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãja ticõri, yiyijũ Jesũs ãnare.

Ĩ macũ tũdi ejaja ticõri, ĩ ñeñaro yigore jacũ ĩ ãcabojare gaye

¹¹ Mũcana ado bajiro ãnare goti masioyijũ Jesũs:

—Sĩgũ ñayijũ jũarã rĩa cũtigũ. ¹² ĩ macũ, bero gagũ ado bajiro yiyijũ ĩ jacũre: “Cũna ija yũ rũcoroti gaye adocãtati ĩsiña yũre”, yiyijũ ĩ. Ito ĩ yija tũocõri, ĩ rĩare, ãna rũcorotire ãnare batoyijũ ĩ. ¹³ ĩ batoja bero co rũmũ ĩ macũ, bero gagũ ĩ ya gajeoni miojuyijũ. Ito yicõri sõjũ gaje sitajũ wayijũ. Itojũ ejacõri ñeñaro yicõri ĩ ya niyerure jeoyijũ ĩ. ¹⁴ Ito ĩ baji ñaroca iti sitajũ bare queno mañijũ. Ito bajijare ruje ñiocõsotiyijũ ĩ. ¹⁵ Ito bajiri sũgũ iti sita gagũ tũ moare ãmagũ wayijũ. Moare ĩ bũjaja bero, iti sita gagũ ĩ ya yeseare code rotiyijũ. ¹⁶ Ñiocõ wacũ ãna cõareti yesea ãna bariseti ba ãmobjayijũ. Ito ĩ bajibojarocati sũgũjũama ecabisijarã ĩre. ¹⁷ Ito baji ñagũjũ tũoĩayijũ ĩ ĩja: “Yũ jacũ ya moari masa jãjarã

ñabojarocati ñna ba ruarise ruvaroja ñnare. Ito ñna bajiroca yujumama adoju ñiojoga godagu ya yu. ¹⁸ Yu jacu tuju tudi wacu yiguja yu. I tu ejacõri, ado bajiro ñre yicuja yu: ‘Cuna ñeñaro mare yicu yu. Ito yicõri Dios ñ tiro riojo cuni ñeñaro yicu yu. ¹⁹ Ito bajiri, “yu macu”, mu yigudõcũ meje ña yu. Mare moa ñsiri masu bajiroti ñacuja yu’, yigu yiguja yu, yu jacure”, yi tuoñayiju ñ. ²⁰ Ito bajiro tuoñacõri ñ jacu tu tudi wasuoyiju ñ.

‘Sõju ñ tujaroca ñ jacu ñre ti bujacõri ñre ti maiyiju. Ito bajiri ñmaquedi wacõri ñre jababayiju ñ. Ito yicõri ñre wanugũ usuyiju. ²¹ Ito yijare ñ macu ado bajiro yiyiju ñre: “Cuna ñeñaro mare yicu yu. Ito yicõri Dios ñ tiro riojo cuni ñeñaro yicu yu. Mu macu bajiro meje baja yu ñja”, yiyiju ñ, ñ jacure. ²² Ito ñ yibojarocati ñre moa ñsiri masare ji ñucacõri ado bajiro yiyiju ñ: “Yutabuju quenarise ñmi wadicõri, sãña mu ñre. Ito yicõri ñmo sãñara bedo, sãña. Ito yicõri guboco cuni ñre sãña. ²³ Wecu macu ri jaigure sãña mu. ñre bacõri basa meni, wanu quena yiana mani. ²⁴ ñni yu macure ‘Godacoaguñi’, yibojacu yu. Catiñi maji. ‘Wisa godacoañi’, yibojacu mani. ñre bujacõa mani”, yiyiju ñ ñre moa ñsiri masare. Ito bajiro ñ rotija tuo wanucõri, basa gaye menisuoyijarã ñna.

²⁵ Ito bajiro iti baji ñaroca wesecaju moagũ yiyiju ñ macu ñasugũ. Tudi wacu wi tu ñna basaja tuoñiju ñ. ²⁶ Ito bajiro ñna basa ñaja tuocõri, sigũ moa ñsiri masare ji ñucayiju, “¿No bajiatu?” yirocu. ²⁷ Ito seniñajare ado bajiro gotiyiju ñ: “Mu ocabaji tudi ejacoami queno cati quenagũ. I tudi ejajare wecu macu ri jaigure sã rotimi mu jacu”, yiyiju ñ ñre. ²⁸ Ito

bajiro ï gotija tɔocõri, junisiniyijũ ï. Ï sãja ãmobeja ticõri, “Sãjaña mũ”, yirocũ ïre jigũ budi wayijũ jacũ. ²⁹ Ito bajiro jacũ ï josaja ticõri, ado bajiro yiyijũ ï, ï jacũre: “Mũ masia co rodo meje queno cãdicõri moa ïsibojacũ yũ. Ito yũ yibojarocati sīgũ cabra macũ yũre ïsibiticũ mũ, yũ baba mesa rãca basa yũ menitoni. ³⁰ ãni mũ macũ romia rãca niyeru aje baterũreama ï ejaja ticõri, wescũ macũ jaigũ sïayija mũ”, yiyijũ ï, ï jacũre.

³¹ Ito ï yija tɔocõri, ï jacũ ado bajiro yiyijũ: “Yũ macũ, yũ rãca riti ñacũ mũ. Ito bajiri yũ rũcorise jeyaro mũ ye riti ña. ³² Adi rũmũri mũ ocabaji ï tũdi ejaja ticõri, basa menirũja manire. Ito yicõri wanũrũja manire. ‘Godacoañi’, yi tũoïbojacũ yũ. Ito yũ yibojarocati catiñi ï. Ito yicõri, ‘Wisa godacoañi’, yi tũoïbojacũ mani. Ito mani yibojarũreti bũjacõa mani”, yiyijũ ï, ï macũ ñasũorũre. Ito bajiroti manire cãni boca ãmigũ yiguĩji Dios. Sīgũ ï ñeñaro yirise jidicãja ticõri, bũto wanũre rãca ïre boca ãmigũ yiguĩji Dios, yiyijũ Jesús ï rãca riasotirãre.

16

Ëjũre roti ïsiri masũ ïrotiado bajiro ïyibitire gaye

¹ Mũcana ï rãca riasotirãre ado bajiro yiyijũ Jesús: —Sīgũ ñayijũ niyeru jaigũ. Ito bajiri sīgũre ï ya niyeru, ito yicõri ï ya moari masare cãni tirũnũ rotiyijũ. Co rũmũ, “Mũ ya niyeru mũ tirũnũ rotibojarũ mũ ya niyeru aje bategũ yami”, yire gaye oca ejayijũ ï ãjũre. ² Ito bajiri, “¿Riti bajiatu iti oca?” yirocũ, ji ñucayijũ ï ãjũ ïre. Ï ejaja ticõri, ado bajiro yiyijũ ïre: “Mũ moagore, ‘Ado bajiro moacũ yũ’,

yiari gotiya m̄a ȳare. Ito bero ȳa r̄āca moabic̄u yiḡaja m̄a ĩja. Ito bajiri ȳa r̄ucorisere tir̄an̄abic̄u yiḡaja m̄a ĩja”, yiyij̄u ĩ ̄ju ĩre. ³ Ito ĩ yija t̄uoc̄ōri, ado bajiro t̄uōĭayij̄u ĩ, ĩre roti ĩsiri mas̄u: “Ȳu ̄ju ȳare ĩ buc̄ōaja, ĩno yic̄aja ȳa? Weseri moare queno s̄eobeja ȳa. Ḡājer̄āre bare ȳa seni ruji ucurotire bojo ña ȳa”, yi t̄uōĭayij̄u ĩ. ⁴ “Ȳu ̄ju ȳare ĩ buc̄ōaja, ado bajiro ȳa yijare āmir̄ā yir̄āji ḡājer̄ā ȳare”, yi t̄uōĭayij̄u ĩ. ⁵ Ito bajiro t̄uōĭac̄ōri ĩ ̄j̄ure waja ruyurior̄āre jiyij̄u ĩ. ĩna ejaja tic̄ōri, ĩnare seniĭayij̄u: “ĩNoc̄ō ȳa ̄j̄ure waja ruyurioati m̄a?” yiyij̄u ĩ. ⁶ “Cien ̄yegari roa bare gaye waja ruyurioa ȳa ĩre”, yi c̄adiyij̄u s̄iḡā. Ito ĩ yija t̄uoc̄ōri, ĩna ̄j̄ure roti ĩsiri mas̄ure ado bajiro yiyij̄u: “Adoc̄āta yoari mejeti cincuenta ̄yegari m̄are waja yiḡu ya ȳa”, yi w̄ōña m̄a, yi rotiyij̄u ĩ ĩre. ⁷ Ḡāji ĩ ̄j̄ure waja ruyurioḡure, “ĩNoc̄ō waja ruyurioati m̄a?” yi seniĭayij̄u. “Cien jib̄uri trigo ajeri ĩre waja ruyurioa ȳa”, yiyij̄u ĩ. “Yoari mejeti ochenta jib̄uri m̄are waja yic̄aja ȳa”, yi w̄ōña, yi rotiyij̄u ĩ ĩre. ⁸ Ito bajiro ĩ yija t̄uoc̄ōri, “Queno yiḡu meje ñabojaḡuti t̄uōĭa masiḡā ñami ĩ”, yi t̄uōĭayij̄u ĩ ̄ju ĩre, yi oca gotiyij̄u Jesús ĩ r̄āca riasotir̄āre. Ito bajiro t̄uōĭama adi mac̄ar̄uc̄āro gaye b̄uto t̄uōĭar̄ā. Adi mac̄ar̄uc̄āro gaye b̄uto t̄uōĭar̄ā, masare r̄uc̄ōri waja b̄uja masiama ĩnaōna. Ȳare t̄uor̄un̄r̄āma ito bajiro yibeama ĩna. “Waja b̄uja masiana mani”, yi t̄uōĭac̄ōri b̄uto r̄uo masir̄ā ñama adi mac̄ar̄uc̄āro gaye t̄uōĭar̄ā, yiyij̄u Jesús ĩ r̄āca riasotir̄āre.

⁹ 'Ado bajiroj̄ma m̄a yija quena ȳa tija. Adi mac̄ar̄uc̄āro gaye m̄a r̄ucorisena ḡājer̄āre ejab̄uaya, queno m̄are ĩna baba c̄titoni. Ito bajiro ĩnare m̄a yija, ũmac̄j̄u catit̄ĩñadoj̄u m̄a

ejaroca mware boca amirã yirãji ãna, yiyijũ Jesús ãnare.

¹⁰ 'No jabetacã rucogũ yiro robo ã yija, jairo ã rucobojaja cuni ito bajiroti queno yigũ ñatĩñagũ yiguĩji ãocũ. No jabetacã rucogũ yiro robo yibicũ, ã jairo rucobojaja cuni, yiro robo yigũ meje ñagũ yiguĩji ãocũama. ¹¹ Adi macãrucãro gaye gajeoni jaje rucobojarãti yiro robo mwa yibeja, umacũju gaye quenarise Dios ã cõarise cuni boca amimena yirãji mwa. ¹² Gãjerã ye gajeoni queno mwa tirũnubeja mwa ye ñarotire cuni queno tirũnamena yirãji mwa. Ito bajiri queno mware ãsibicũ yiguĩji Dios, yiyijũ Jesús ãnare.

¹³ Cocati mani ujarã jũarãre cudi masibea mani. Jũarã ãna ñaja sãgũre queno ti maicõri, gãjire ti tudirã yirãji mani. Sãgũre queno cãdirã yirãji mani. Gãjire queno cãdimena yirãji mani. Ito robo bajiroti Diore mani cãdija, niyerujware bũto tũoĩamenaji mani. Niyerure riti mani bũto tũoĩaja Diore queno cãdisabea mani, yiyijũ Jesús ã rãca riasotirãre.

¹⁴ Ito bajiro Jesús ã busija, fariseo gaye tũoĩarã tũo rujiyijarã. ãna ñayijarã niyerure bũto mairã. Ito bajiri Jesure aja tudiyijarã ãna. ¹⁵ Ito bajiro ãna aja tudi rujija ticõri, ado bajiro yiyijũ Jesús ãnare:

—Masa ãna tiro riojo riti, “Queno yirã ña gwa”, yiboja mwa. Ito bajiro mwa tũoĩabojarise masicõguĩji Diojwama. “Ñasarise ña”, masa ãna yi tũoĩabojarise, ñasarise meje ña, Dios ã tija, yiyijũ Jesús ãnare.

Dios ã rotirise ñatĩñaroti ña, Jesús ã yire gaye

¹⁶ Juan masare ã riasoroto riojwa, Dios ã rotirise, ito yicõri ãre goti ãsiri masa ãna ucare gaye riti ñayijũ

maji masa ñna t̄oroti. Ito bero adi rum̄riama, “No ñre t̄or̄ñnar̄reti ñ rotiroj̄u miojuḡu yiguñji Dios”, yi riasore gaye ña ñja. J̄jar̄a ado bajiro t̄oñabojar̄aji m̄a: “Ȳrioti ado bajiro ȳu yija Dios ñ rotiroj̄u ejaḡu yiḡuja ȳu”, yi t̄oñabojar̄a j̄jar̄a ñama, yiyij̄u Jesús ñnare.

¹⁷ Adi tuti adi mac̄ar̄uc̄uro c̄ni coji jedibetoja. Ito yic̄ori Dios ñ rotirise c̄ni jedibeto yiroja. Ñat̄ñaroti ña Dios ñ rotirise, yiyij̄u Jesús ñnare.

*Manojore jidic̄are ma, yi Jesús ñ riasore gaye
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)*

¹⁸ S̄iḡu ñ manoj̄o ñnas̄ogo r̄ca isore jidic̄c̄ori gajeo r̄ca ñ manoj̄o c̄t̄ibojaja isore ajeḡu yiguñji ñoc̄u. Ito yic̄ori ñ c̄barore ḡaji ñ manoj̄o c̄t̄ija, iso r̄ca ajeḡu yiguñji ñoc̄u c̄ni, yiyij̄u Jesús ñ r̄ca riasotir̄are.

*Niyeru jaiḡu ñabojar̄u jeame ñj̄ar̄oj̄u ññaro ñ
t̄ob̄j̄are gaye*

¹⁹ M̄cana gaje ado bajiro gotiyij̄u Jesús ñnare:

—S̄iḡu niyeru jaiḡu quenarise yutabujuri s̄añaḡu ñayij̄u. Co rum̄u r̄yabeto ñ ãmoro bajiro ñ ya niyerure aje batesotiyij̄u ñ. ²⁰ Ito ñ baji ñaroca s̄iḡu Lázaro wame c̄tiḡu ñayij̄u bojoro b̄j̄aḡu. B̄to ruj̄ari cam̄i c̄tiḡu ñayij̄u ñ. Ito bajic̄ori niyeru jaiḡu ya, soje t̄u mac̄j̄u ruj̄iyij̄u. ²¹ Niyeru jaiḡu ñ bagorise baroc̄u, ito ruj̄ibojayij̄u Lázaro. Ito ñ ruj̄iroca yaia ejac̄ori, ñ ya camire weroyijar̄a.

²² Co rum̄u bojoro b̄j̄aḡu godayij̄u. ñ godarocati, ángel mesa ãmi wayijar̄a ñre Abraham t̄u Diore t̄or̄ñnar̄a ñna ñaroj̄u. Ito bero niyeru jaiḡu c̄ni godacoayij̄u ñja. Ito bajiri ñre yujeyijar̄a masa.

²³ Diore t̄or̄ñnar̄abic̄u ñari ññaro yigoana ñna ñaroj̄u

ejacōri bato tōbujayijū niyeru jaigū ñabojaru. Ito bajiro tōbujā ñagū sōjū Abraham ñayorure ti bujayijū ĩ. Ito bajiri Lázaro ĩ rācajū ĩ ñaja ti bujayijū. ²⁴ Ito bajiri ado bajiro oca sēoro busibojayijū ĩ: “Ñicu Abraham yure ti maiña mū. Adojū jeame ũjurojū ñeñaro tōbujā yū. Ito bajiri Lázarore cōaña, ĩ ya āmo wāsoa ide yicōri yū ya ñemero ide weogu wadijaro. Ito yija jabeto tujari seyoa yū”, yibojayijū ĩ Abrahamre. ²⁵ Ito ĩ yibojarocati ado bajiro cūdiyijū Abraham ĩre: “Tūoya yū janami mū. Catigu queno ñacācū mūáma. Lázaroreama ĩ catibojaja queno ejabiticū. Ito bajiri adoju queno ñagū yami ĩ. Mūáma ñeñaro tōbujagu ya mū itojū. ²⁶ Mani watojoe ũmari goje eyari goje ña. Ito bajiri no yi masia ma manire”, yiyijū ĩ, niyeru jaigū ñabojarure. ²⁷ Ito bajiro ĩ yija tūocōri, ado bajiro cūdiyijū ĩ: “Tūoya yū ñicu mū. Lázaro ado ĩ eja masibeja, cūna tujū wajaro. ²⁸ Itojū ñarāji yū ñarā, yū ocabaji mesa. Co dūjamocō ñarāji ĩna. ĩnare gotigu wajaro ĩ, ado ñeñaro tōbujarajū ĩna ejabe yirocū”, yiyijū ĩ Abrahamre. ²⁹ Ito ĩ yija tūocōri, ado bajiro yiyijū Abraham: “Moisés ñayorū ĩ ucayore, ito yicōri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare ñacā ĩnare. Itijūa tūorūnūruja ĩnare”, yiyijū Abraham ĩre. ³⁰ “Meje ñicu, sīgū godana wato gagū wacōri ĩ gotija tūocōri, ñeñaro ĩna yirise jidicārā yirāji ĩna”, yiyijū ĩ. ³¹ Ito ĩ yija tūocōri: “Moisés ñayorū ĩ gotire gaye ito yicōri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare gaye ĩna tūorūnūbeja, godarā wato ñagū mūcana caticōri ĩ gotibojaja, tūorūnūmena yirāji ĩna ĩre cūni”, yiyijū Abraham niyeru jaigū ñabojarure. Ito bajiri Dios ñaro mūa eja āmoja catirāti ñeñaro mūa yirise jidicācōri Diore

tʰorãnuña, yi gotiyijũ Jesús ã rãca riasotirãre.

17

Ñeñaro mũa yi yaja guijorise ña, yi Jesús ã riasore gaye

(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

¹ Mũcana tũdi bũsigũ ado bajiro yiyijũ Jesús ã rãca riasotirãre:

—Co rũmũ ruyabeto mani ñeñaro yitoni ʰsirioro yi codeami rãmú. Mani ñeñaro yitoni ʰsirioro yigũ ñeñaro tũbũjagũ yiguĩji. ² Jane yũre tʰorãnuũorã ñeñaro ãna yiroca yigũ, ñeñaro tũbũjagũ yiguĩji ã. Ito bajiri ã ya ãmũmajũ gũtagã rãcuricã sia yocõri riacã jajosajũ rucõjaja quena ãre. ³ Itire queno tʰoĩa masiña mũa.

¹ Sĩgũ mũa yagũ ñeñaro ã yija, “Dios tiro riojo queno yibea mũ”, yiba ãre. Ito bajiro mũa yija tʰocõri, ã ñeñaro yirise ã jidicãja, “Mũ ñeñaro yirisere ãcabojoa gũa”, yiba ãre. ⁴ Co rũmũre jũa ãmojenocõ mũare ñeñaro sĩgũ ã yija, “Mũare ñeñaro yibũ yũ”, ã yija tʰocõri, “Mũ ñeñaro yirisere ãcabojoa gũa”, yiba ãre, yiyijũ Jesús.

Yũre mũa tʰorãnuja mũa ãmoro bajiro rẽtaro yiroja, yi Jesús ã riasore gaye

⁵ Co rãmũ ado bajiro yiyijarã Jesús rãca riasotirã ãre:

—Mũre tʰorãnuja gũa. Ito bajibojarocati bũto bũsa gũa mũre tʰorãnuroca yiya, yiyijarã ãna Jesure.

⁶ ãna ito yija:

—Jabetacã yũre mũa tʰorãnuja, jaibiti aje mostaza aje robo bajiro yũre mũa tʰorãnuja, mũa rotiro bajiroti bajiroja. Ito bajiri, yucũgũ

Sicómoro wame cutiricare ado bajiro roti masirãji mña: “Mumasiti rudu wacõri itajura gũdarecojũ rũgõña”, yi rotirãji mña. Ito bajiro mña rotiro bajiroti yiroja itigũ yucũgũ, yũre mña tũorũnũja, yiyijũ Jesús ñare.

Ĩ ỹjũ rotiro bajiroti moari masũ ã cũdija quena, Jesús ã yire gaye

7-9 Gaje ado bajiro gotiyijũ Jesús ñare:

—Sĩgũ mũare moa ãsiri masũ ovejare tirũnũcõri ã tũdi ejaja, mña riojũajũ basũobiquĩji. Ado bajiro ãre rotirã yirãji mña: “Bare meni ãsiña gũare. Ito yicõri gũa ba rujiroca gũare codeya mũ. Gũa ba tũoja berojũa mũ baja quena”, yi rotirã yirãji mña. “Iti ña yũ ya moare”, yi tũoĩacõri mña rotiro bajiroti yigũ yiguĩji. Ito bajibojarocati biyaro goroama, “Queno ya mũ”, yimena yirãji mña ãre. ¹⁰ Ito bajiroti mña cũni Dios ã rotirisere cũdibojarãti, “Ñasarã meje ña mani. Mani ỹjũ ã ñaja cũdirũja manire. Ititi ña, mani ya moare”, yirũja mña, yiyijũ Jesús ñare.

Jũa dũjamocõ rujũ camĩ jogarãre Jesús ã yisiorẽ gaye

¹¹ Jerusalénjũ wacũ Galilea sita rẽtacõri, Samaria sitajũ ejayijũ Jesús. ¹² Iti sita, cũto ã ejaroca jũa dũjamocõ ãmña wadicõri sõ bũsajũ tujayijarã. Rujũ camĩ jogarã ñayijarã ãna. ¹³ Ado bajiro yi awasãyijarã ãna Jesure:

—Jesús gũa Ʋjũ, gũare ti maiña, yi awasãyijarã ãna.

¹⁴ Ñare ticõri ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Wasa paiare, mña ya rujũri ãotẽña, yiyijũ ã ñare.

Ito ï yijare wayijarã ïna. ïna wasuorocati ïna ya camì yaticoayijũ. ¹⁵ Sīgũ ïna rãca gagũ ï ya camì yatija ticõri: “Yũre queno yami Dios. Rẽtoro masigũ ñami Dios”, yì tũdi wayijũ ï Jesús tũjũare. ¹⁶ Jesús tũ ejacõri rijomunigãna ñini rũjũyijũ ï. Ito yicõri ï ya rio sitajũ muquea ruji wayijũ, “Queno ya mũ”, yirocũ. Judio masũ meje ñayijũ ï. Samaria sita gagũjũ ñayijũ. ¹⁷ ï ejaja ticõri, ado bajiro yiyijũ Jesús ïre:

—Jũa dũjamocõ camì cõtirãre yisiobũ yũ. ¿Nojũ ñati gãjerã mũ rãca gãna? ¹⁸ ¿Mũ Samaria sita gagũ sīgũti, “Queno yami Dios”, yirocũ gotigũ wadiri mũ? yiyijũ Jesús ïre.

¹⁹ Ito yicõri gaje ado bajiro yiyijũ ï:

—Wũmũña, wasa. “Jesús yũre yisiogũ yiguũji”, yì mũ tũoĩajare, mũ ya camì yaticoajũ, yiyijũ Jesús ïre.

¿Nocãta masare Dios ï miojuri rũmũ ejaro yirojada? yì Jesure ïna senĩare gaye

(Mt 24.23-28,36-41)

²⁰ Co rũmũ fariseo gaye tũoĩarã, ado bajiro yì senĩayijarã Jesure:

—Ïre tũorũnrãre ï rotirojũ Dios ï miojuri rũmũ, ¿nocãta ejaro yirojada? yì senĩayijarã ïna Jesure.

Ïna ito yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ Jesús:

—Ïre tũorũnrãre Dios ï miojuja, masa jeyaro recoti manì tiriseoni meje ñaroja. ²¹ Diore tũorũnrã mũa ñaja, mũa ya usijũ ñacãguũji ïja. Ito bajiri, “Recoti ado ña. Őjũ ña ï rotiro”, yì masiña ma, manì ya usijũ ï ñajare, yiyijũ Jesús fariseo gaye tũoĩarãre.

²² Ïnare ï busija bero ï rãca riasotirãre, ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Y_u ña Dios Mac_u, Masa Rįjor_u. Co r_um_u y_ure ti _uamobojar_u yir_uji m_ua. Ito bajibojar_uti y_ure ti bujamena yir_uji m_ua. ²³ “Ado ñami Jesús”, ña yija, “Ō ñaguįji gajea Jesús”, yibojar_u yir_uji masa m_uare. Ito bajiro ña yija ña r_uca s_uya wabeja. Mac_u yig_uja y_u itoj_u. ²⁴ Ūmac_uįj_u gaye bujo borea yirise iti busu bataja masa jeyaro tir_u yir_uji. Ito bajiroti bajiro yiroja Masa Rįjor_u ñacōri, y_u t_udi ejari r_um_u. Masa jeyaro tir_u yir_uji ña, y_u ito bajija. ²⁵ Iti rioj_ua adoj_u ñag_u, b_uto ñeñaro tōb_ujag_u yig_uja y_u. Iti r_um_uri masa tir_u yir_uji y_ure. ²⁶ Noé ñayor_u ĩ catiroca masa Diore r_uc_ub_uobitiyoñi. Ito bajiro bajir_u yir_uji masa, y_u Masa Rįjor_u y_u t_udi ejari r_um_u. ²⁷ Noé ñayor_u ĩ ñaroca masa idir_utibe, bar_utibe, manoj_u c_utir_utibe ito yicōri ña r_u romiare man_uj_u bosar_utibe yi ñayijar_u ña. “Manire ruyuriobiquįji Dios”, yi t_uoĩa ñayijar_u ña. Ito bajiro ña baji ñabojaroca riti, cumaj_u s_ujayij_u Noé ñayor_u. Cumaj_u ĩ s_ujaja bero rujayij_u. Ito bajiri ñarocōti goda jedicoayijar_u ña. ²⁸ Ito bajiroti r_utayij_u Lot ñayor_u ĩ ñaroca c_uni. ĩ ñajac_u ĩ ñaroca ado bajiro bajiijar_u ña. Bar_u, idir_u, waja g_umer_u, g_ujer_ure ĩsir_u, ito yicōri wiri meni ñacōayijar_u ña. “Manire ruyuriobiquįji Dios”, yi t_uoĩa ñayijar_u ña. ²⁹ Ito bajiro ña baji ñaroca ña ñari c_uto Sodoma wame c_utiri c_uto**re** budigoyij_u Lot. Lot iti c_uto ĩ budigoja bero ũmac_uįj_u gaye jea azufre wame c_utirise queoyij_u Dios. Ito yicōri g_uta _uj_urise c_uni queoyij_u. Ito bajiri ñarocōti _ua jedicoayijar_u ña ĩja. ³⁰ Ito bajiroti bajiro yiroja, y_u Masa Rįjor_u y_u goaōri r_um_u c_uni. Ito bajiro y_u goaōri r_um_u Diore r_uc_ub_uor_u meje ñar_u yir_uji masa, yiyij_u Jesús ñare.

³¹ 'Yu t̃adi ejari r̃um̃u s̃īgũ wi rijogodo ï bua ñaja, ï ya gajeoni ãmigũ ruji wabitir̃ujaguĩji ï. Ito yicõri s̃īgũ ï ya weseca ï moaroca yu t̃adi ejaja, ï ya gajeoni ãmigũ wacu t̃adi wabitir̃ujaguĩji ï cuni. ³² Lot manojo ñayorore bajire gaye t̃uoñaña muu. Iso ya gajeonire t̃uoña jidicã ãmobisijo iso. Ito bajiri godayijo iso. ³³ No ï catirise maibojaguti godagu yiguĩji. Ito bajibojarocati yure t̃uor̃uñugũ, yu oca ï gotija t̃uo junisinicõri, ñna s̃lagũama catit̃ĩñare gaye bujagu yiguĩji.

³⁴ 'Co r̃um̃u yu ejari r̃um̃u jũarã ñna caniroca ejagu yigũja yu. Jũarã ñna canibojarocati s̃īgũre ãmigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri gãjire ruacõgũ yiguĩji. ³⁵ Romia jũarã coro tu oe rujirã yirãji. Ñna ito bajibojarocati s̃īgõre ãmigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri gajeore ruacõgũ yiguĩji. ³⁶ Jũarã ãmuu wesecaju moa ñarã yirãji. Ito bajibojarocati s̃īgũre ãmigũ yiguĩji Dios. Gãjire ruacõgũ yiguĩji, yiyiju Jesús ï rãca riasotirãre.

³⁷ Ito bajiro ï yija t̃uocõri, ado bajiro ïre seniñayijarã ñna:

—¿Noju r̃etaro yirojada iti? yi seniñayijarã ñna mani Ujure.

Ado bajiro goti masiore ocana cudiyiju Jesús ñnare:

—Ruju jogarise iti ñaro itoju minijuarã yirãji yuca. No masa ñna ñeñaro yiroju, ito bajiro r̃etaro yiroja, yiyiju Jesús ñnare.

18

Oca quenori masu tu wajeago iso ejasotire gaye

¹ Diore b_usi jidicāmenati b_uto b_usa oca sēojaro yiroc_u, ado bajiro goti masiore ocana gotiyij_u Jesús ĩnare:

² —C_utoju_u ñayij_u sĭg_u oca quenori mas_u. Diore g_uibisij_u, ito yic_ori masare c_uni r_uc_ub_uobisij_u ĩ. ³ Iti c_utoju_u sĭg_o ñayijo man_uju_u godagoro. Coji meje oca quenori mas_u t_u ejasotibojayijo iso, “M_u r_uca oca c_utig_uju_uare seti ñ_u”, ĩ yitoni. ⁴⁻⁵ Biyaro iso ejasotibojarocati, isore boca āmibisij_u oca quenori mas_u. Biyaro iso ejaja tic_ori, ado bajiro t_uoĭayij_u ĩ. “Y_u isore tir_un_ubeja biyaro ejasotigo yig_oji iso. Ito yic_ori bogag_u yig_uja y_u. Ito bajiri Diore g_uibitibojag_uti, masare c_uni r_uc_ub_uobitibojag_uti isore ejab_uac_uja y_u, y_ure iso _usirioro yi r_eto_ume yiroc_u”, yi t_uoĭayij_u oca quenori mas_u, yi oca gotiyij_u Jesús ĩ r_uca riasotir_ure.

⁶ Ito yic_ori m_ucana mani _Uju_u ado bajiro gotiyij_u:

—Ñ_eñaro yig_u ñabojag_uti isore bogag_u ejab_uayij_u oca quenori mas_u. ⁷ ¿Dios ñar_ure _um_ua, ñami c_uni ĩna josaja, ĩnare tir_un_ubiquĭjida? ¿Ito yic_ori yoari ĩnare ejab_uabiquĭjida? ⁸ Ado bajiroju_u m_uare ya y_u. Yoari mejeti ĩnare ejab_uag_u yiguĭji. Y_u Masa Rĭjor_u adi sitaj_u t_udi ejag_u yig_uja m_ucana. ¿Adoju_u y_u t_udi ejaroca y_ure t_uo_un_ur_uã ñar_u yir_ujida maji? yiyij_u Jesús ĩnare.

“Ñasar_u ña g_ua”, yibojar_ure ñasamena ĩna ñaroca yig_u yiguĭji Dios, Jesús ĩyire gaye

⁹ “G_ujer_u r_etoro queno yir_u ña g_ua”, yi t_uoĭac_ori, g_ujer_ure ti tudir_ure ado bajiro oca goti masioyij_u Jesús ĩnare:

¹⁰ —Co r_um_u _um_ua j_uar_u Dios ya wij_u Diore b_usir_u wayijar_u. Sĭg_u ĩ r_uca gag_u fariseo gaye

tuoĩagũ ñayijũ. Gãji ɯjarãre yiari waja seni ĩsotiri masũ ñayijũ. ¹¹ Fariseo gaye tuoĩagũ rũgõcõri, ado bajiro Diore bũsiyijũ: “Gãjerã bajiro bajigũ meje ña yũ. Riniri masũ meje ña yũ. Ñeñaro yiri masũ meje ña yũ. Gãji manojo rãca ajegũ meje ña yũ. Ito yicõri ãni bajiro bajigũ meje ña yũ. Ĩ ñami ɯjarãre yiari waja seni ĩsiri masũ. Ĩre bajiro bajigũ meje ñacõri, ‘Queno ya Dios mũ’, ya yũ. ¹² Co semana ruyabeto jũa rũmũ mũre rũcũbũogũ babicũ riti bũsisotia yũ mũre. Ito yicõri jeyaro yũ bũjarise jabeto mũre ĩsisotia yũ”, yi bũsiyijũ ĩ Diore. ¹³ Ito bajiro ĩ yiroca ɯjarãre yiari waja seni ĩsiri masũama bojori bũjagũ jacajũa riti ti wa rũgũcoayijũ. Bũto bojori bũjacõri soje tũjũ tujayijũ ĩ. Diore ado bajiro bũsiyijũ ĩ: “Dios yũre ti maiña. Ñeñaro yi jaigũ ña yũ”, yiyijũ ĩ, yi gotiyijũ Jesũs ĩnare.

¹⁴ Ado bajiro mũare gotia yũ. ɯjarãre yiari waja seni ĩsiri masũ, ito bajiro Diore ĩ bũsija, ñeñaro ĩ yirisere ãcabojoyijũ Dios. Ito bajibojarocati fariseo gaye tuoĩagũreama ĩ ñeñaro yirise ãcabobisijũ Dios. No, “Gãjerã rẽtoro ñasarã ña gũa”, yibojarãre ĩna ñasamena ñaroca yigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri, “Ñasarã meje ña gũa”, yirãreama, ñasarã ĩna ñaroca yigũ yiguĩji Dios, yiyijũ Jesũs ĩnare.

*Rĩacare queno yijaro Dios, Jesũs ĩ yire gaye
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)*

¹⁵ ĩna rĩare Jesũs ĩ moaĩatoni ãmi ejayijarã masa ĩ tũjũ. Ito bajiro rĩacare ĩna ãmi ejaja ticõri, “Ãmi wadibesa”, yiyijarã Jesũs rãca riasotirã. ¹⁶ Ito bajiro ĩna yija tuoicõri, ado bajiro yiyijũ Jesũs:

—Rĩacare rēobesa, yu tu wadijaro ñna. Rĩaca ñama yure queno t̄or̄ñur̄ã. Ñna robo yure queno t̄or̄ñur̄ãre riti ĩ rotiroj̄u miojuḡu yigũji Dios. ¹⁷ Riti m̄are gotia yu. Rĩaca queno c̄adi ãmoama Dios ĩ rotirisere. No rĩaca ñna c̄adiro bajiro c̄adi ãmobic̄uti Dios ĩ rotiroj̄u ejabiqūji, yiyij̄u Jesús ñnare.

Gajeonire b̄uto maisabeja quena, Jesús ĩ yire gaye

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Sīgũ judio masa ɛj̄u Jesure ado bajiro seniñayij̄u:

—Yu Ɔj̄u queno yiḡu, ¿no bajiro yic̄ori catitĩñare gayere b̄ujaḡu yiḡujada yu? yiyij̄u ĩ Jesure.

¹⁹ Ito bajiro ĩ yija t̄oc̄ori:

—¿No yija queno yiḡu yati m̄u yure? Sīgũ ñami queno yiḡu. Ĩti ñami Dios. ²⁰ Dios ĩ rotirise masigũ ña m̄u: “Ḡaji manajo r̄aca ajebitir̄uja m̄u. Ḡajire s̄ibitir̄uja m̄u, rinibitir̄uja, ḡajer̄ãre ruo gotibitir̄uja, ito yic̄ori m̄u jac̄usabatiare r̄ac̄ub̄or̄uja m̄u”, yiyij̄u Jesús ĩre.

²¹ Ito bajiro ĩ yija ado bajiro c̄adiyij̄u ĩ Jesure:

—Ñaroc̄oti itire mac̄ac̄ã ñaḡuj̄u c̄adis̄oc̄u yu, yiyij̄u ĩ Jesure.

²² Ito ĩ yija ado bajiro c̄adiyij̄u Jesús:

—Jabeto ruaya maji queno Diore m̄u c̄adi jeoroti. Ñaroc̄oti m̄u c̄adi jeo ãmoja, ado bajiro yiya. Jeyaro m̄u ruacorise ḡajer̄ãre ĩsi jeoc̄õña. Ito yic̄ori iti waja b̄ujac̄ori bojoro b̄ujar̄ãre ĩsiña. Ito bajiro m̄u yija, ãmac̄uj̄u queno b̄ujaḡu yiḡuja m̄u. Ito bajiri yu gotirise c̄adiya. Ito yic̄ori yu r̄aca waya, yiyij̄u Jesús ĩre.

23 Ito bajiro Jesús busija tucōri, buto bojori bujayijū ī. Gajeoni jaigū ñacōri itire buto maiyijū. Ito bajiri Jesús busire tucōri bojori bujaguti wayijū ī. 24 Ī bojori bujaja ticōri, ado bajiro yiyijū Jesús ĩ rāca riasotirāre:

—Niyeru jairā Dios ĩ rotirojū josari bero ejarā yirāji ĩna. 25 Gawa jotaga yuta jiosōrajare, camello queno sāja masibiquīji. Iti robo bajiroti Dios ĩ rotirojū queno eja masisabiquīji niyeru jaigū, yiyijū Jesús ĩnare.

26 Ito bajiro ĩ yija tucōri, ado bajiro yiyijarā ĩna:

—¿Ito yija noajūa Dios ĩ ñarojū ejarā yirājida? Riti mū yijama sīgū ejabiquīji gajea, yiyijarā ĩna Jesure.

27 ĩna ito yija tucōri, ado bajiro yiyijū Jesús mūcana:

—Masamasiti yiado ma itire. Dios sīgūti jeyaro yi masiguīji. Ñejūa josarise manoja ĩre, yiyijū Jesús ĩnare.

28 Ito bajiro ĩ yija tucōri, ado bajiro yiyijū Pedro Jesure:

—Gūa Ūjū, mū rāca warona jeyaro gūa rucorisere jidicācū gūa, yiyijū ĩ Jesure.

29-30 Ito yija Jesujūama ado bajiro cūdiyijū:

—Riti ya yū mūare. “Dios ñami mani Ūjū”, yi goti ucuroña, ĩna ya wi, ĩna jacusabatia, ĩna manojosāromia, ito yicōri ĩna rīare cūni ĩna cū waja, queno waja bujarā yirāji ĩna. Ito yicōri ũmacūjū Dios tūjū catitīñarā yirāji ĩna, yiyijū Jesús ĩre.

*Yure sīarā yirāji, Jesús ĩ yi busisusare gaye
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)*

31 Ito ĩ yija bero jūa gūbojeno ñarā, ĩ rāca riasotirāre ricati busa ji wayijū Jesús ĩnare busirocū. Ito yicōri ado bajiro yiyijū ĩ ĩnare:

—Adocãta Jerusalénjũ warã ya mani. Itojũ mani ejaroca jane mejejũ Diore goti Ìsiri masa Ìna ucado bajiroti rëtarõ yiroja Masa Rìjorũre. ³² Gaje masa Ìre Ìna ñiatoni, mani masati Ìre oca menirà yirãji. Ìre ñiacõri aja tudirã yirãji Ìna. Ito yicõri Ìre taborã yirãji Ìna. Ìre go ide eobate gurã yirãji Ìna. ³³ Ìre jarã yirãji Ìna. Ito yicõri Ìre sãarã yirãji. Ìre Ìna sãabojarocati ùdia rũmũ bero godana wato ñabojagũti mũcana tũdi catigũ yiguĩji Ì, yiyijũ Jesús Ìnare, Ìre rëtaroti gaye tũoĩa yugũ.

³⁴ Ito bajiro Ì gotibojarocati tũo masibisijarã Ìna. “Ìti gayere bũsigũji”, yi masibisijarã Ìna. Ito bajiri Ì bũsirise queno tũo masibisijarã Ìna.

*Cajea macũre Jesús Ì yisioire gaye
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)*

³⁵ Jericó e jagũ wagũ Ì yiroca ma tũ sīgũ cajea macũ rujiyijũ. Ito ma tũ rujicõri masa Ìre ti maitoni masare josayijũ. ³⁶ Jãjarã masa Ìna rëtaja tũocõri, “¿No bajiatì?” yirocũ seniĩayijũ Ì.

³⁷ Ito Ì yija:

—Jesús Nazaret gagũ rëtagũ wagũ yami, yiyijarã Ìna.

³⁸ Ìna ito yija tũocõri, awasãyijũ Ì:

—Jesús, David ñayorũ janerãbatia janami, yũre ti maiña mũ, yi awasãyijũ.

³⁹ Ìre rëtasũorã, “Awasãbesa mũ”, yibojayijarã Ìna Ìre. Ito yibojarocati bũto bũsa awasãyijũ Ì:

—David ñayorũ janerãbatia janami yũre ti maiña mũ, yi awasãyijũ Ì.

⁴⁰ Ìti tũocõri tuja rũgũyijũ Jesús. Ito yicõri, “Cajea tibicũre ãmitẽña”, yi ñucayijũ. Ì tũ Ì e jagũ wagũ yiroca, ado bajiro seniĩayijũ Jesús cajea macũre.

41 —¿No bajiro mure yu yire ãmoati mu? yiyiju ï ãre.

—Yu Uju mucana tãdi cajea ti ãmoa yu, yiyiju ï Jesure.

42 Ito ï yija tãocõri:

—Mucana tiya mu. “Jesús yure yisiogu yiguñji”, mu yi tãoñajare, tãdi mu cajea tiroca ya yu, yiyiju Jesús ãre.

43 Ito ï yirocati cajea macu ñabojaru ticoayiju ïja. Ito yicõri Jesús rãca wacu, “Buto rëtoro masigũ ñami Dios”, yi wanu quena wayiju ï. Jãjarã masa ito bajiro iti rëtaja ticõri, “Queno yigu ñami Dios”, yi wanu quena wayijarã ñna canì.

19

Jesure Zaqueo ï ti ãmore gaye

1 Ito yija bero Jericójũ ejayiju Jesús ïja. Ito yicõri iti cutoju wa ucuyiju Jesús. 2 Iti cuto gagu sīgũ niyeru jaigu ñayiju, Zaqueo wame cutigu. Ujarãre yiari waja seni ïsiri masa ujũ ñayiju ï. 3 ï Zaqueo Jesure buto ti ãmoyiju. Ito bajibojarocati ùmabicu ñari, masa ñna jãjarã ñajare Jesure ti bujabisiju ï. 4 Ito bajiri masa riojua ùmaquedi wacõri, ma tu rãgõricure Sicómoro wame cutiricure maja jeayiju Zaqueo Jesús ï rëtaja tirocu. 5 Ito rëta wacu ti mucõri ado bajiro yiyiju Jesús Zaqueore:

—Zaqueo coji ruji waya mu. Jane mu ya wi tuja ãmoa yu, yiyiju Jesús ãre.

6 Jesús ito bajiro ï yija tãocõri, ejoriti ruji wayiju ï. Ito yicõri wanure rãca Jesure boca ãmicõri, ï ya wiju ãmi wayiju. 7 Zaqueo rãca Jesús ï waja ticõri, ãre busituyijarã masa. “Ñëñaro yi jaigu ya wi tujagu

wami”, yirona busiyijarã ñna. ⁸ Ì ya wijũ Jesús ì ñaroca, ado bajiro yiyijũ Zaqueo Jesure:

—Yũ Ʋjũ, tite mũ. Bojoro bujarãre gũdarecona yũ rucorisere ñnare ñsi batogũ yigũja yũ. Yũ ruo âmigoanare juariajiricõ ñnare judacõagũ yigũja yũ, yiyijũ ì Jesure.

⁹ Ito ì yija tucõri, ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Mũ ñeñaro yirise mũ jidicãja ticõri, mũ ñarãre, mũre cuni masogũ yiguĩji Dios, ya yũ mũre. Ñeñaro yigũ ñari mũ ñicũ Abraham ñayoru Diore ì rucubũoado bajiro yibiticũ mũ maji. ¹⁰ Mũre bajiro jeame ùjurojũ wabooanare masori masũ wadia yũ. Yũ ña Masa Rĩjoru, yiyijũ Jesús ìre.

*Moa ñsiri masa gaye Jesús ì goti masiore oca
(Mt 25.14-30)*

¹¹ Ito bajiro Jesús ì yi ñaroca ì busirise tũo ñayijarã masa. “Yoari mejeti Jerusalénjũ mani ejaja beroti, ìre tũorũnarãre ì rotirojũ miojusũogũ yiguĩji Dios”, yi ñna tũoľabojarisere masicõyijũ Jesús. ¹² Ito bajiri goti masiore ocana ado bajiro yiyijũ Jesús ñnare:

—Sĩgũ ñasari masa rãca gagũ ñayijũ. Sõjũ gaje sitajũ wayijũ ì, “Mũ ya sita uju ñama mũ”, gãji ìre yitoni. ¹³ Ì waroto riojũa jua dũjamocõ ìre moa ñsiri masare jiyijũ ì. Sĩgũ ruyabeto ñnare niyeru tiri bũto waja cutirise ñsiyijũ ì. Ito yicõri ado bajiro rotiyijũ ì ñnare: “Ito yũ waroca riti adi niyeruna moacõri jai busaro niyeru buja ñsiña mũa yũre”, yiyijũ ì ñnare.

¹⁴ Ì ya sita gãna ti teyijarã ìre. Ito bajiri ì beroti masa cõayijarã ñna. “Áni gũa uju ñnare âmobebe gũa”, ñna yi gotitoni ñnare cõayijarã ñna. ¹⁵ Ito bajiro ñna yibojarocati gaje sita gagũ uju ìre wame yiyijũ. “Mũ ya sita uju ñama”, ì yija bero, ì ya sitajũ tũdi wayijũ

ĩ mɔcana. Itoju tɔdi ejacõri, ĩ ya moari masare jiyiju ĩ. “¿Yɔ niyeru cũ warena, nocõ jairo niyeru bɔja remoyijari ĩna?” yirocɔ, ĩnare jiyiju ĩ. ¹⁶ ĩna ejaja ticõri, cajero gagɔre senĩasɔoyiju ĩ: “¿Nocõ jairo niyeru bɔja remori mɔ?” yiyiju ĩ ĩre. Ito ĩ yija tɔcõri: “Yɔ ɔju mɔ ya niyeruna jɔa dɔjamocõti mɔcana tɔdi bɔja remomɔ yɔ”, yiyiju ĩ. ¹⁷ Ito yija tɔcõri, ado bajiro cɔdiyiju ĩ ɔju ĩre: “Queno yiyija mɔ. Queno yɔre moa ĩsigũ ña mɔ. Jabetacã yɔ mɔre rotija, ñaro bajiroti yɔre cɔdiyija mɔ. Ito bajiri jɔa dɔjamocõ cɔtori tirɔnɔrocɔre cũa yɔ mɔre”, yiyiju ĩ ĩre. ¹⁸ ĩ bero gãji ado bajiro yiyiju ĩ ɔju: “Yɔ ɔju, mɔ ya niyeruna co dɔjamocõti bɔja remomɔ yɔ”, yiyiju ĩ ĩre. ¹⁹ Ito ĩ yija tɔcõri, ado bajiro yiyiju ĩ ɔju: “Mɔ yɔre queno cɔdire waja co dɔjamocõ cɔtori tirɔnɔgũ ya mɔ”, yiyiju ĩ ĩre. ²⁰ ĩ bero gãji mɔcana ĩ tɔ ejayiju. “Yɔ ɔju, ado ña mɔ ya niyeru. Resurona gũmacõri seocɔ yɔ itire. ²¹ Mɔre tɔo gũicɔ yɔ. Oca sɔogũ ña mɔ. Gãjerã ĩna otebojareti êmagũ ña mɔ. Ito yicõri gãjerã ĩna bɔjareti êmagũ ña mɔ. Ito bajiri mɔre masicõri mɔre tɔo gũicɔ yɔ”, yiyiju ĩ, ĩ ɔju. ²² Ito bajiro ĩ yija tɔcõri, ado bajiro yiyiju ĩ ɔju: “Yɔre queno moa ĩsigũ meje ña mɔ. Janeti yɔre mɔ bɔsigorisenati, mɔre sɔoro yigɔ ya yɔ. ‘Sɔoro yigɔ ña mɔ. Ito yicõri gãjerã ya otere êmagũ ña mɔ. Ito yicõri gãjerã ye ñaboreti êmagũ ña mɔ’, yiyija mɔgo yɔre. ²³ Ito bajiro yi masibojaguti, ¿no yija yɔ ya niyerure jai bɔsaro bɔja remora wijɔ cũbiticati mɔ? Mɔcana yɔ ya wijɔ tɔdi ejacõri jai bɔsaro niyeru ti tɔdi eja ãmobjacɔ yɔ”, yiyiju ĩ ɔju ĩre. ²⁴ Ito yicõri gãjerã itiju ñanare ado bajiro rotiyiju ĩ: “Ĩ rɔcoriti niyerutire êmaña mɔa. Ito yicõri jɔa

dɔjamocõ rucogure ãsiña mua”, yiyijũ ã ãnare. ²⁵ Ñ ito yija tucõri: “Tite gũa uju. Jua dɔjamocõ niyeru ñacã ãre”, yiyijarã ãna ãre. ²⁶ Ito yija ãna uju ado bajiro cudiyijũ: “Tite. Ado bajiro mũare gotia yũ. No yũre queno moa ãsigũre jai busaro ãre ãsi remogũ yigũja yũ. Ito bajibojarocati no queno yũre moa ãsibicũreama ã rucoriseacãti ãma jeocõcũja yũ. Ñre ãmacõri gãji yũre queno moa ãsigũre ãsigũ yigũja yũ. ²⁷ Ito yicõri uju yũ ñare ãmobitianare, adojua ãmi waya ãnare. Ito yicõri, yũ tiro riojo ãnare sãaña”, yiyijũ uju ã ya moari masare. Ito bajiri iti oca tucõri Diore mani queno moa ãsija quena, yi oca goti masioyijũ Jesũs masare.

Jerusalénju Jesũs ã ejare gaye
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Ito ã yija bero, Jerusalénju wayijũ Jesũs mũcana. ²⁹ Ñ waro riojo Olivos wame cutiri turia ñayijũ. Iti turia jũdo jua cuto ñayijũ. Betfagé, ito yicõri Betania wame cutiri cutori ñayijũ iti. Ñ ejaroto riojua jũarã ã rãca riasotirãre cõayijũ ã. ³⁰ Ado bajiro yiyijũ ã ãnare:

—I cutojũ wasa. Ito ejacõri burro, ãna sia rũgõgũre bujarã yirãji mua. Sĩgũ masũ mũja jeaãña macũ ñaguĩji maji. Ñre õjacõri ãmi wadiba. ³¹ Sĩgũ mũare ã seniãaja: “¿No yirã ãre õjati mua?” ã yija, ado bajiro gotiba ãre: “Mani Uju ãre ãmoami”, yiba ãre, yiyijũ Jesũs ã rãca riasotirãre.

³² Ito ã yija tucõri, wayijarã ãna. Ito ejacõri Jesũs ã gotiado bajiroti bujayijarã ãna ãja. ³³ Burrõre ti bujacõri õjayijarã ãna. Ñre ãna õjaroca ado bajiro seniãayijarã ã ujarã:

—¿No yija ãre õjati mña? yiyijarã ãna.

³⁴ ãna ito yija tñocõri:

—Mani Ëjũ ãre ãmoami. Ito bajiri ãre õja gña, yiyijarã ãna.

³⁵ Ito yicõri Jesús tũjũ ãre ãmi wayijarã ãna ãja. Jesús tũ ejacõri ãna ya yutabuju ruacõri burro joe jidi jeoyijarã ãna. Ito yicõri Jesús ã mũja jeatoni ãre ejabũayijarã ãna. ³⁶ ã joe jesa wayijũ Jesús ãja. Ito bajiro ã jesa waroca jãjarã ãna ya yutabujuri ruacõri ã waro riojo eyocũ yuyijarã ãna. “Gña Ëjũ ãna mña”, yirona ito bajiro yiyijarã masa, ãre rãcũbñorã. ³⁷ Ito bajiro wacũjũ tũria jũdo ejayijũ, Jerusalén roja wara majũ. Ito ã ejaroca ãre rãcũbñorã ado bajiro yi awasã wanũyijarã masa: “Rẽtoro quenagũ ãnami Dios. Jaje tiyamani manire ãoami”, yi awasã wanũyijarã ãna, Diore rãcũbñorã:

³⁸ —Quenarise ãajaro mani Ëjũre. ã ãnami Dios ã cũru. ãmacũjũ gãna cũni wanũ quenare rãca ãajaro ãna. Masa jeyaro Diore queno rãcũbñojaro, yiyijarã ãna Jesure wanũrã.

³⁹ Jesure sũyarã ãna rãca ãnabojayijarã fariseo gaye tñõlarã cũni. Masa ãna ito bajiro wanũ busija tñocõri, Jesure ado bajiro yiyijarã ãna:

—Gũare riasogu, ito bajiro mũre busi sũyarãre, “Busibesa mña”, yiya, yiyijarã fariseo gaye tñõlarã Jesure.

⁴⁰ Ito bajiro ãna yibojarocati:

—Riti ado bajiro mũare gotia yũ. Yũre ãna awasã wanũbeja, masa ãna awasã wanũro bajiro gũta cũni awasã wanũro yiroja, yiyijũ Jesús ãnare.

⁴¹ Ito bajiro wacuti Jerusalénjũ ticõyijũ ã. Iti cuto gãnare tũoĩacõri otijijũ Jesús. ⁴² Tũoĩa oticõri ado bajiro yijijũ Jesús:

—Wanũ quenatĩĩnare bũja masibojarãti ãmobisijarã ãna. Ito bajiri adocãta bũja masiĩna ma ãnare. ⁴³ Quenabiti rũmũri ejaro yiroja ãnare. Ito bajiri ãna wajana rujabedo ãnare camotarã yirãji. Ito yicõri cojũ ruyabeto camotarã yirãji ãnare sãrona. ⁴⁴ Ito bajiro yicõri ãnare ruyurio jeorã yirãji. Ito yicõri ãnare sãrã yirãji. ãnare sãcõri ãna cuto Jerusalénre dara baterã yirãji ãna. Ito bajiri ãna camotabojare gũta ãnarocõti quedicaro yiroja. Ito bajiro rëtarõ yiroja, ãnare Dios boca ãmi ãmbojarocati ãna ãmobitire waja, yijijũ Jesús.

Dios ya wijũ niyeru wasoari masare Jesús ã bucõare gaye

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Ito bajiro Jerusalénjũ ejacõayijũ Jesús ãja. Ito bajiro ejacõri Dios ya wijũ sãjayijũ ã. Ito sãjacõri waja gãmeri masare ti bũjayijũ Jesús. ãnare ti bũjacõri ãnare bucõayijũ ã. ⁴⁶ Ito yicõri ado bajiro yijijũ ã:

—Dios oca tuti ado bajiro gotia: “Yũre rũcũbũrona yũ ya wi sãjarã yirãji masa”, yi gotia Dios oca tuti. Mũa ito bajiro niyeru gãmeri waja yija, riniri masa ãna rudirijũ robo bajiro ya mũa, yi tudijijũ Jesús waja gãmeri masare.

⁴⁷ Jerusalén ãagũ co rũmũ ruyabeto Dios ya wijũ masare riasosotijijũ Jesús. Ito bajibojarocati paia ujarã, judio masa rotirise riasori masa, ito yicõri cuto ujarã cuni ti tujabisijarã ãna. Ito bajiri ado bajiro yi tũoĩayijarã ãna: “ ‘ãre seti ãa’, mani yija,

ĩre sĩarã yirãji mani”, yi tũoĩayijarã ĩna. ⁴⁸ Ito bajibojarocati masama Jesure wanũcõri bũto bũsa ĩre tũorũnũyijarã ĩnama. Ito bajiri, “Seti ña ĩre”, yi masibisijarã ujarã mesa.

20

¿Ñimũ ĩ rotijare ito bajiro yati mũ? yi Jesure ĩna seniĩare gaye

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Co rãmũ Dios ya wijũ masare riaso ñayijũ Jesús. Masare Dios ĩ masore gayere ĩnare riaso ñayijũ Jesús. Ito bajiro ĩ riaso ñaroca paia ujarã ejayijarã. Ito yicõri judio masa rotirise riasori masa, judio masa bũcũrã cũni ejayijarã. ² Jesús tũ ejacõri ado bajiro seniĩayijarã ĩna:

—¿Waja gãmeri masare mũ bucõaja ñimũ rotirisena ĩnare bucõati mũ? Ito yicõri, ¿ñimũ mũre cũcati ito bajiro mũ yitoni? yi seniĩayijarã ĩna Jesure.

³ ĩna ito yija tũocõri:

—Yũ cũni mũare ado bajiro seniĩa yũ. Cũdiya mũa cũni yũre. ⁴ ¿Ñimũ masare Juan ĩ idé gutoni cõayijari? ¿Dios ĩre cõayijarite? ¿Masa ĩre cõayijarite? yi seniĩayijũ Jesús ĩnare.

⁵ Ito bajiro ĩ yija tũocõri, ĩnamasiti gãmeri tũoĩa bũsiyijarã ĩna:

—¿No bajiro ĩre cũdirũjati mani? “Dios cõayijũ ĩre”, mani yija, “¿No yija ito bajibojarocati ĩre tũorũnũbiticati mũa?” yigũ yiguĩji ĩ manire, yi tũoĩayijarã ĩna. ⁶ “ ‘Masa cõarũ ñami Juan’, mani yija, masa manire junisinicõri gãtagãna manire rea sĩarã yirãji. ‘Diore yiari bũsiñi Juan’, yi tũoĩacõri

gūtagãna rea sīarã yirãji ñna manire”, yi tũoĩa gãmeri bũsiyijarã ñna. ⁷ Ito bajiro tũoĩacõri ado bajiro cadiyijarã ñna Jesure:

—“Í ñañi masare idé gutoni cõaru”, yi masibea gũa, yiyijarã ñna Jesure.

⁸ Ñna ito yija tũocõri:

—“Í rotirisena ya yũ”, yi gotibicũja yũ cũni, yiyijũ Jesús ñnare.

*Queno moare rujeo masimena Jesús ñ yire gaye
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)*

⁹ Ito yicõri masare bũsisũoyijũ Jesús mũcana. Ado bajiro goti masiore ocana gotiyijũ Jesús ñnare:

—Sĩgũ ñayijũ uyé wese, rucogũ. Gaje sita yoari warocũ ñ ya uyé wesere gãjerã moari masare wasoyijũ ñ. Ito yicõri yoari gaje sitajũ ñayijũ ñ. ¹⁰ Uyé iti rica cutiroca sĩgũ ñ ya moari masare cõayijũ ñ, ñ ya ote ãmitoni. Iti ote coderi masa ñ wadija ticõri, ñre jaĩosãcõyijarã ñna. Ito bajiri ñe macũti tũdi wayijũ ñ.

¹¹ Ito bajiro ñe macũti ñ ejaja ticõri, gãji ñre moa ñsiri masare cõayijũ ñ. Iti ote coderi masa ñ ejaja ticõri, ñre tiboyijarã ñna. Ito yicõri jaĩosãcõyijarã ñna. Ito bajiri ñ cũni ñe macũti tũdi wayijũ. ¹² Í ito bajija ticõri, gãjire cõayijũ mũcana. Í ejaja ticõri, ito bajiroti ñre cũni jaĩosãcõyijarã ñna mũcana.

¹³ ’Iti jeyaro bajija ticõri, ado bajiro tũoĩayijũ iti sita mũjũ: “¿No bajiro yirũjati yũ? Ado bajiro yicũja yũ. Yũ macũ, yũ maigũre cõagũ ya yũ. Ñre ñna tija rũcũbũorã yirãji gajea”, yi tũoĩabojayijũ ñ. ¹⁴ Í macũ ejaja ticõri, ado bajiro ñnamasi gãmeri tũoĩa bũsiyijarã ñna, ote coderi masa: “Ñni ñami adi sita mũjũ ñ godaja bero boca ãmirocũ. Ñre sĩacãcõrũja,

manijua bujana yirona”, yi tuoña gãmeri busiyijarã ña. ¹⁵ Ito bajiri ñre tucõa wacõri sïayijarã ña, yi oca goti masioyijua Jesús masare. Ito yicõri ado bajiro ñnare seniïayijua Jesús:

— Ñna ito bajiro yija, ¿no bajiro yigua yiguñjida iti sita uju? ¹⁶ Ado bajirojua yigua yiguñji. Ote coderi masa tu ejacõri ñnare sïagũ yiguñji. Ito yicõri ñ ya sita gãjerãre wasoagua yiguñji. Dios cani ito bajiroti yigua yiguñji. No ñ cõarure boca amimenareti ruyuriogua yiguñji Dios, yiyijua Jesús ñnare.

Ito bajiro ñ yija tuocõri, ado bajiro yiyijarã ña:

— Iti ito bajiro rõtame yirocua camotajaro Dios, yiyijarã ña.

¹⁷ Ñnajuare ticõri ado bajiro yiyijua Jesús:

— ¿Ñe yireoni ñnati adi Dios oca tuti gaye mua tuoñaja?

Gãta wi meniri masa coga gũtagã cõayijarã ña. Ito bajibojarocati gaje gũta rëto busaro quenarica ñayijua itiga ña cõabojaraga. Itiga gũtagãna suoriti quenari wi menigũ yiguñji Dios. Itiga gũtagã manija, ñe menire manoja ñja, yi goña Dios oca tuti.

¹⁸ No gũtagã joe quedi jeagure ñ ya gõari jearo yiroja. Ito yicõri itiga gũtagã sïgũre iti quedi jeaja mano abocõro yiroja. Ado bajiro baja ita oca. No Dios ñ cõarure tuorũnubicua catitĩñabicua yiguñji ñocã. Ito yicõri jeame ujuarojua ñ cõa amõrãre ruyuriorocua cõagũ yiguñji ñ, yi gotiyijua Jesús masare.

¹⁹ Ito bajiro Jesús ñ oca goti masioja tuocõri, “Manireti busiami”, yi tuo masiyijarã paia ujarã, judio masa rotirise riasori masa cani. Ito bajiri

Jesure ñia ãmoyijarã ñina. Ito bajibojarocati masare güirã ñia masibisjarã ñina maji.

Ujarãre mani waja ruyurioja ñaro bajiroti waja yija quena, Jesús ï yire gaye

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Ñre ñia masibiticõri coriarã Jesús rãca baba cuti ruoronare cõayijarã ñina: “Titẽña. Sita ujarãre ï busituja tuoba. Ñ busituja tuocõri, ‘Ñre seti ña’, yirã yirãji mani. Ito yicõri adi sita ujũ tũjũ ñre ãmi warã yirãji mani”, yiyijarã ñina. ²¹ Jesús rãca baba cuti ruoana ï tũ ejacõri, ado bajiro ñre gotiyijarã ñina:

—Guare riasogu, jeyaro mũ riasorise, mũ busirise riti ñasarise ña, yi tuoña gua. Masa ñasari masa, ñasamenare cãni corocõti ti maia mũ. Dios ï ãmoro bajiro masa ñina yitoni, queno riasoa mũ. ²² Ito bajiri ado bajiro mũre seniña gua: “¿Roma cuto gagũ ujũre ï rotiado bajiroti ñre gua waja yija quenati? ¿Ñre gua waja yibeja cãni quenatite?” yi seniñayijarã ñina Jesure.

²³ Ito bajiro ñina yibojarocati ñina ñeñaro tuoñarisere tuo masicõyijũ Jesús. Ito bajiri ado bajiro yiyijũ ï ñinare:

²⁴ —Adi sita gaye niyeru cuji ñsiña yũre, yiyijũ Jesús.

Iti cuji niyeru cuji boca ãmicõri ado bajiro seniñayijũ Jesús ñinare:

—¿Ñimũ ya rio ito yicõri ñimũ wame wãñati adi cujiũ? yi seniñayijũ Jesús ñinare.

Ito ï yija tuocõri:

—Adi sita ujũ rioti ña, ito yicõri ï wame cãni, yiyijarã ñina Jesure.

²⁵ Ñina ito yija ado bajiro cãdiyijũ Jesús ñinare:

—Sita ɯjɯ gaye iti ñajama ïreti ïsija quena. Ito yicōri Dios ye iti ñaja Diore ïsija quena, yiyijɯ ï ñinare.

²⁶ Ito bajiro queno Jesús ï cɯdija tɯocōri, masa tɯoro riojo oca meni masibisijarã ñna. ï queno cɯdi masija ticōri, mano ɯcayijarã ñna. Ito bajiri ïre oca meni ãmobojarãti ɯsibisijarã ñna ïja.

¿Godacōri tɯdi caticoarã yirãjida masa? yi Jesure ñna seniñare gaye

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Ito ï baji ñaroca coriarã saduceo gaye tɯoñarã, Jesure ti ãmorã ejayijarã. Saduceo gaye tɯoñarã, “Godabojarãti mɯcana tɯdi catire manoja”, yi tɯoñarã ñayijarã ñna. Ito bajiri ado bajiro Jesure seniñayijarã ñna:

²⁸ —Guare riasoga, Moisés ñayorɯ ado bajiro ucayoñi: “Rïjorɯ ñasɯogɯ rïa macɯti manojore ï godagoja ï ocabaji manoyo cɯti wasoaja quena. Ito bajiro yigɯti ï rïjorɯ ñabojarɯre rïa cɯti ïsigã yiguñji”, yi ucañi Moisés ñayorɯ, yiyijarã ñna Jesure.

²⁹ Gaje ado bajiro gotiyijarã ñna Jesure:

—Mɯre oca gotia gɯa. Sïgũ rïa ado bajiro rētayijarã. Jɯa ãmojeno ñayijarã ñna. Ñasɯogɯ manoyo cɯtibo jagɯti rïa macɯti godagoyijɯ. ³⁰ ï bero gagɯ manɯjɯ godagoro rãca manoyo cɯtibojayijɯ. ï cɯni rïa macɯti godagoyijɯ. ³¹ Ito yicōri ñna bero gagɯ cɯni manɯjɯ godagoro rãca manoyo cɯtibojayijɯ. ï cɯni rïa macɯti godacoayijɯ. ï bero gãna cɯni isore manoyo cɯticōri, rïa manati goda jediyijarã ñna. ³² ñna goda jedija berojɯ goda sɯyayijo ñna manoyo ñabojaro cɯni. ³³ ¿Ũmacũjɯ mɯcana tɯdi ñna

catija ñimũ manojõjua ñasagõjida ñna jeyaro manojõ iso ñaja bero? yi seniñayijarã ñna Jesure.

³⁴ Ito yija Jesús ado bajiro cadiyijũ ñnare:

—Adi tutijũ masa ñna ñaja, manojõ cãti, manũjũ cãti yama ñna. ³⁵ Adi tutijũ ito bajiro ñna yi ñabojarocati mũcana tãdi caticõri, Dios tũjũ ñna ejaja manojõ cãtire manojõ itojũama. Ito yicõri ñna rĩa romiare manojõ cãti rotimenajĩ ñna. ³⁶ Dios rĩa ñari mũcana tãdi catirã yirãji ñna. Ito yicõri jũaji godamenajĩ ñna. Ángel mesa robo bajiro bajirã yirãji ñna ñja. ³⁷ Gaje Moisés ñayorũ ñ ucare ticõri, “Godana mũcana tãdi catirã yirãji”, yi tũõña mani. Yucũ tutu ãjũrise wato Dios oca ruyurisere ucayoyijũ Moisés. Ado bajiro gotiyijũ Dios Moisésre: “Yũ ña Abraham ãjũ, Isaac ãjũ, ito yicõri Jacob ãjũ cãni”, yiquĩ Dios yũre, yi ucayijũ Moisés ñayorũ. ³⁸ Iti oca tũocõri, “Godana Ñjũ meje ñami Dios. Catirã Ñjũjũ ñami”, yi tũõña mani. Godana ñabojarãti Dios ñ tija catirã riti ñarãji masa, yiyijũ Jesús ñnare.

³⁹ Ito ñ yija tũocõri, judio masa rotirise riasori masa, ado bajiro yiyijarã ñna:

—Queno ñaro bajiroti tũo masia, gũa Ñjũ mũ, yiyijarã ñna Jesure.

⁴⁰ Ito yicõri queno masigũ ñ ñajare ñejũa gaje seniña yya masibisijarã ñna.

¿Ñimũ janami ñayijari Cristo mũa tija? yi Jesús ñ seniñare gaye

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Ito bero ado bajiro ñnare seniñayijũ Jesús:

—¿No yija, “David ñayorũ janerãbatia janami ñami Cristo”, yati masa? ⁴² David ñayorũ ñmasiti, Salmos wame cãtiri tutijũ ucagũ ado bajiro yiñi:

Y_u ʘ_ure ado bajiro yiñi Dios: “Y_u ya riojocad_uja r_uc_ub_uora_uja, rujiya m_u.

⁴³ M_u wajanare m_u r_etoc_uroca yig_u yig_uja y_u”, yiñi Dios y_u ʘ_ure, yi ucayoñi David.

⁴⁴ ¿No yija, “Y_u ʘ_u ñami Cristo”, yiyijari David ñayor_u? Cristo David janer_abatia janami ñac_uri, ¿no bajiro David _uja bajiyijari Cristo? Í janer_abatia janami í ñaja, “Y_u ʘ_u”, yibitibor_u David ñayor_u, yiyij_u Jesús ñare.

“Seti ña m_uare”, judio masa rotirise riasori masare, Jesús ñyire gaye

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Í r_aca riasotir_are, Jesús í busi ñaroca j_ajar_a masa t_uo ñayjar_a. Ado bajiro yiyij_u Jesús ñare:

⁴⁶ —Judio masa rotirise riasori masa bajiro m_ua yibe yirona queno t_uoñañ m_ua. Tite. Ado bajiro yama ña. Yutabujuri quenarise yoarise s_añac_uri masa ña tiro riojo wa ucu _amor_aji ña. Ito yic_uri c_uto g_udareco g_ajire ña canam_uoja, r_uc_ub_uore r_aca seni_are _amor_aji ña. Minjuara wij_u s_ajac_uri r_uc_ub_uora cumuro ruji _amor_aji ña. Ito yic_uri basari r_um_u c_uni ñasari masa t_u riti ba ruji _amor_aji ña.

⁴⁷ Man_uja godagoana romiare c_uni ña ya wiri _emar_aji ña. Ito yic_uri masa ña tiro riojo yoari Diore busir_aji ña. “Queno yir_a ñama ña”, masa yi t_uoñajaro yirona yoari Diore busir_aji ña. Ito bajiro ña yija quenabetoja. Ito bajiri ñeñaro ña yirise waja, waja yir_a b_uto b_usa quenabeto t_ub_ujar_a yir_aji ña. ñare bajiro m_ua yibe yirona queno t_uoñañ m_ua, yiyij_u Jesús masare.

21

*Wajeago bojoro bujago Diore niyeru iso ĩsire gaye
(Mr 12.41-44)*

¹ Dios ya wiju Jesús ĩ ñaroca masa Diore yiari niyeru ĩna sãri jedore ĩna niyeru sãja ti codeyiju ĩ. Ito bajiri niyeru jairãre cuni ĩna sãja tiyiju ĩ. ² Ito yicõri manuju godagoro bojoro bujago ñabojagoti juati niyeruti waja mani iso sãja tiyiju Jesús. Cobre ñayiju iso sãrise. ³ Ito bajiro iso yija ticõri, ado bajiro yiyiju Jesús:

—Riti muare gotia yu. Niyeru jairã rëto busaro ĩsiamu adio bojoro bujago. ⁴ ĩna niyeru jairã jaje rucocõri rëtarisere ĩsiamu ĩna. Iso bojoro bujagoama ñarocõti, iso rucobojariseti ĩsiamu, yiyiju Jesús ĩnare.

*Dios ya wi õjea bate godaro yiroja, Jesús ĩ yire
gaye
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)*

⁵ Ado bajiro busiyijarã coriarã, Dios ya wire ti tuõĩacõri:

—Queno seyo quenari wi ña adi wi. Adi wi gũta quenarisena ĩna menira wi ña. Ito yicõri jãjarã Diore yiari iti wire rucubũorã, iti wi ñarotire ĩsiñi ĩna, yiyijarã ĩna.

Ĩna ito yija tuocõri, ado bajiro yiyiju Jesús:

⁶ —Co rumu ado jeyaro mu ti ñabojarise gãjerã ruyuriorã yirãji. Ito bajiri adi wi gaye gũtagã gajega joe jesabeto yiroja, yiyiju Jesús ĩnare.

*Adi umari jediroto riojua ado bajiro rëtaru
yiroja, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)*

⁷ Ito ĩ yija ado bajiro seniñayijarã ĩna ĩre:

—Guare riasogu, ¿nocãta rētaro yirojada iti guare m̄a b̄asirise? ¿no bajiro ti masicōri, “Ito bajiro rētaro ya”, yi masirã yirãjida ḡua? yiyijarã ãna Jesure.

⁸ Ito bajiri Jesús ado bajiro yiyij̄u:

—Queno t̄uoĩaña m̄ua, gãjerã ãna m̄uare r̄uobe yirona. Jãjarã m̄uare r̄uorona ejarã yirãji ãna. “Ȳuti ña Cristo”, yirã yirãji ãna. Ito yicōri, “Adi r̄um̄uriti ña, s̄usari r̄um̄uri”, yi r̄uorã yirãji ãna. Ito bajiri ãnare t̄uor̄un̄ubeja m̄ua. ⁹ Masa ãna gãmeri s̄iarise gaye m̄ua t̄uoja, ito yicōri ñjarãre, masa ãna queno t̄uo ãmobeja, ãna oca meni ãmoja c̄uni ḡuibeja m̄ua. Ito bajiro rētaro yiroja cajero s̄usari r̄um̄u iti ejaroto rioj̄ua, yiyij̄u Jesús ãnare.

¹⁰ Ito yicōri m̄ucana ado bajiro goti remoyij̄u:

—Co masa ñabojarãti gãmeri s̄iarã yirãji ãna. Ito yicōri co sita gãna gaje sita gãna rãca gãmeri s̄iarã yirãji. ¹¹ Co c̄uto meje sita b̄uto ñero yiroja. Ñiocōrã yirãji masa. Ñarise ñaro yiroja. Ito yicōri ãmac̄ãj̄u gaye guijorise tiyamani goãoro yiroja.

¹² Iti jeyaro rētaroto rioj̄ua, yare t̄uor̄un̄urã m̄ua ñajare m̄uare ñiarã yirãji. Ito yicōri m̄ua t̄ob̄ujaroca yirã yirãji ãna. Minijuara wij̄u ñjarã riojo, “Ãnare seti ña”, yirona m̄uare ãmi warã yirãji ãna. Ȳure t̄uor̄un̄urã m̄ua ñajare tubiara wij̄u m̄uare c̄urã yirãji ãna. Masa ñjarã, sita ñjarã riojo c̄uni, “Ãnare seti ña”, yirona ãmi warã yirãji ãna m̄uare. ¹³ Ito bajiro m̄uare ãna yija, “Jesure r̄uc̄ub̄uorã ña ḡua”, yi gotirã yirãji m̄ua. ¹⁴ “M̄uare seti ña”, ãna yija, “Ado bajiro c̄udiana mani”, yi t̄uoĩa ñsiriobeja. ¹⁵ M̄ua queno c̄udi masitoni t̄uo masire gaye m̄uare jidicãḡu yiḡuja ȳu. Ito bajiri queno m̄ua b̄asi

masijare, m̄ua wajana s̄igũj̄ua m̄uare busi r̄etocũ yimena yirãji. ¹⁶ M̄ua jac̄usabatia, m̄ua baba mesa, m̄ua ñarã, ito yicõri m̄ua co masi, m̄uare gãjerã ñiatoni gotirã yirãji. Ito yicõri m̄ua coriarãre s̄iarã yirãji ñna. ¹⁷ Ito yicõri ȳure t̄uorũnarã m̄ua ñajare masa jeyaro m̄uare ti tudirã yirãji. ¹⁸ Queno m̄uare tirũnũgũ yiḡuja ȳu. Ito bajiri cora joara godabeto yiroja m̄uare. ¹⁹ Ȳure m̄ua t̄uorũnarise m̄ua jidicãbeja catitĩnarã yirãji m̄ua, yiyij̄u Jesús ñnare.

²⁰ M̄ucana ado bajiro goti remoyij̄u Jesús:

—Jerusalénj̄u surara ñna gãni biaja t̄uocõri, “Nocõ mejeti adi c̄utore ruyuriorã wana yama”, yi t̄uoiarã yirãji m̄ua. ²¹ Ito bajiri Judea sita gãna, gãta yuc̄urij̄u rudiruj̄arãji ñna. Ito yicõri Jerusalén c̄utoj̄u ñnarã, iti c̄utore budigoruj̄arãji ñna. Ito yicõri joaj̄u ñnarã c̄utoj̄uare wija wadibitiruj̄arãji ñna. ²² Iti r̄um̄ari b̄uto ñeñaro t̄ob̄uj̄arã yirãji masa. Dios oca tuti iti gotiro bajiroti, r̄etaro yiroja. ²³ B̄ujato b̄ujarã yirãji iti r̄um̄ari mac̄u sãñarã ñnarã. Ito yicõri mac̄uacãre ũjurã c̄uni b̄ujato b̄ujarã yirãji. Iti r̄um̄ari iti sitare ñarise jaje ñaro yiroja. Ito yicõri ñeñaro t̄ob̄uj̄arã yirãji ñna. ²⁴ Masa j̄ajarã godarã yirãji ñna gãmeri s̄iaroca. Ito yicõri gãjerãre ñiacõri jaje c̄utorij̄u tubiarã yirãji ñna. Ito yicõri gaje sita gãna gãjerã ñabojarãti Jerusalén c̄utoj̄u ejacõri ñnarã yirãji ñna. Dios ñ̄ amorocõti iti sitare ñnarã yirãji ñna, yiyij̄u Jesús ñ̄ rãca riasotirãre.

*Ȳu Masa R̄ijoru t̄udi ejaḡu yiḡuja, Jesús ñ̄ yire gaye
(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)*

²⁵ M̄ucana ado bajiro goti remoyij̄u Jesús:

—Susari r̄am̄ari ejaroto rioj̄ua ũmacañi ũm̄ua gaḡu, ñami gaḡu, ito yicōri ñocōare c̄uni, tiyamani jaje goaro yiroja. Ito yicōri adi tutij̄u ñarã, s̄igũ bajiro riti t̄oĩacōri ña masimena yirãji ña. Ide jac̄urise b̄uto iti ruyuja t̄uocōri, b̄uto t̄uoĩa oca jairã yirãji ña. ²⁶ Adi mac̄aruc̄uro gaye r̄etaroti t̄uoĩa güirã, ũsi jedirã yirãji masa. Ñocōa c̄uni quedicoarã yirãji. ²⁷ Ito yicōri ȳu Masa R̄ijor̄ure tirã yirãji masa. Ide buerina wadiḡu yiḡuja ȳu. Dios ñ rotirisena queno ruyuḡu yiḡuja ȳu, masa ña tija. ²⁸ Iti ito bajiro r̄etaro wado yiroca wan̄u oca s̄eocōri ti m̄uorã yirãji m̄ua. Yoari mejeti masogũ yiguĩji Dios m̄uare, yiyij̄u Jesús masare.

²⁹ Gaje goti masiore ocana ado bajiro gotiyij̄u Jesús ñare:

—Higueraḡure t̄uoĩate m̄ua. ³⁰ Itiḡu jũ buja ticōri, “Jabeto r̄uya c̄uma ejaroto”, ȳi ti masia m̄ua. ³¹ Iti bajiroti, j̄ij̄u ȳu gotirise bajiro iti r̄etaja ticōri, “Jabeto r̄uya ñre t̄uor̄an̄ar̄e Dios ñ miojuroto”, ȳi masirã yirãji m̄ua, yiyij̄u Jesús ñare.

³² ‘Riti m̄uare gotia ȳu. Adi mac̄aruc̄uro ḡana ña goda jediroto rioj̄ua, ȳu busiro bajiroti r̄etaro yiroja. ³³ Adi sita mac̄aruc̄uro c̄uni jedicoaro yiroja. Ito bajibojarocati ȳu ya ocama jedibeto yiroja. Ȳu gotiado bajiroti r̄etaro yiroja, yiyij̄u Jesús ñare.

³⁴ ‘Queno t̄uoĩaña m̄ua. Basa gaye riti t̄uoĩa r̄etocũ yibeja. Ito yicōri mec̄ubeja. Ito yicōri adi mac̄aruc̄uro gaye riti t̄uoĩabeja. Iti gaye riti m̄ua t̄uoĩaja, ȳu t̄udi ejari r̄am̄u mano ũcarã yirãji m̄ua. Ñac̄amena yirãji m̄ua. ³⁵ Adi mac̄aruc̄uro ḡana jeyaro ȳu t̄udi ejari r̄am̄u mano ũcarã yirãji. Ȳu

tædi ejari rʉmʉ yʉre bocati ñamena yirãji ñna. Ito bajiri mano ɯcarã yirãji ñna. ³⁶ Ñnare bajiro bajibeja mʉama. Queno ña yucãña mʉa, yʉ ejaroto riojʉa. Ija iti rêtaroti gayere mʉare rêtame yirona Diore busitĩñasotiba mʉa. Ito yicõri yʉ Masa Rĩjorʉ riojo mʉa ña masitoni Diore busitĩñasotiba mʉa, yiyijʉ Jesús ñnare.

³⁷ Co rʉmʉ rʉyabeto minijuara wijʉ masare Dios oca gotisotiyijʉ Jesús. Ito yicõri ñamijʉa Olivos wame cutiri tʉriajʉ canigũ wasotiyijʉ ĩ. ³⁸ Co rʉmʉ rʉyabeto busuri jĩjʉ ejasotiyijarã masa ĩ busirisere tʉorona.

22

¿No yicõri Jesure ñiarʉjati mani? ñna yi tʉoĩare gaye

(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)

¹ Iti rʉmʉriti cõña wayijʉ naju wadarise ɯco wʉoya mani bare basa. Gaje Pascua wame cutiyijʉ iti basa. ² Jesure siarona, ¿no bajiro yicõri sĩarʉjati mani? yi tʉoĩayijarã paia ɯjarã, ito yicõri judio masa rotirise riasori masa. Ñre sĩa ãmobojarãti masajʉare tʉo gũiyijarã ñna.

³ Iti rʉmʉriti Judas Iscariotere rʉmʉa ɯjʉ Satanás wame cutigʉa queda sãjayijʉ. Judas ñayijʉ jʉa gʉbojeno ñagũ Jesús rãca riasotigʉa. ⁴ Paia ɯjarã ito yicõri minijuara wi ɯjarãre cani busigʉa wayijʉ ĩ. ¿No bajiro mʉare Jesure gotigʉati yʉ? yirocʉ, ñnare busigʉa wayijʉ ĩ. ⁵ Ito ĩ yija tʉocõri, wanʉyijarã ñna. Ito bajiri, “Mʉre niyeru ĩsiana gʉa”, yiyijarã ñna Judasre. ⁶ Ñna ito yija tʉocõri, ñaro bajiroti cadiyijʉ

ĩ. “¿Nocãta masa mano ãnare ãogũ yigũjada yũ?” yi tũoĩa ãayijũ ĩ.

Jesús ĩ basũsare gaye

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

⁷ Ito yija naju wadarise uco wũoya mani bare basa ejayijũ. Iti rũmũ Pascua ãaroca Diore rũcũbũorã oveja macũ sãacõri ĩna soera rũmũ ãayijũ.

⁸ Ito bajiri Pedro, Juanre ado bajiro gotiyijũ Jesús ĩnare:

—Mani Pascua basa mani baroti quenotẽña, yiyijũ Jesús ĩnare.

⁹ Ito ĩ yija tũocõri, ĩre seniãayijarã ĩna:

—¿Nojũ gũa quenore ãmoati mũ? yiyijarã ĩna.

¹⁰ Ado bajiro ĩnare cũdiyijũ Jesús:

—Cũtojũ mũa ejaja ide gõna wacũre ti bũjarã yirãji mũa. Ito bajiri ĩre sũya warã yirãji mũa. ĩ bero wacõri ĩ sãjari wijũ ejaba mũa. ¹¹ Iti wi mũjũre ado bajiro gotiba mũa. “¿Di sõa ãati yũ riasorã rãca Pascua basa baroti sõa?” yimi mani Ũjũ, yi gotiba ĩre. ¹² Ito bajiro mũa yija tũocõri, co tuti weca ãari sõa, jaja sõa, quenocãra sõa mũare gotigũ yiguĩji. Mũare ĩ gotija bero iti sõajũ bare menima mũa, yiyijũ Jesús ĩnare.

¹³ Ito ĩ yija tũocõri, wayijarã ĩna. Itojũ ejacõri ĩ gotiado bajiroti bũjayijarã ĩna. Ito yicõri bare meniyijarã Pascua basa ãaroca ĩna baroti.

¹⁴ Bare tãjaroca Jesús ĩ rãca riasotirã rãca bare jeoado tũ rujiyijarã ĩna. ¹⁵ Ito yija ado bajiro ĩnare gotiyijũ Jesús:

—Yũre ĩna sãaroto riojũa adi Pascua basa mũa rãca basũsarocũ ruje tũoĩacũ yũ. ¹⁶ Itire mũcana

tudi mua rãca babicu yiguja yu, Dios rotiroju ãre tuorãnrãre ã miojuroto riojua, yiyiju Jesús ãnare.

17 Ñito yija bero rujatẽro ãmi rucocõri, “Queno ya Dios mu”, yiyiju ã. Ito yicõri ãnare ado bajiro yiyiju Jesús:

— Ñimo adi muamasiti bato idiya. 18 Dios rotiroju ãre tuorãnrãre ã miojuroto riojua, mua rãca juaji uyé ide idibicuja yu, yiyiju Jesús ãnare.

19 Ito bero ã ya ãmona naju ãmi rucocõri, “Queno ya Dios mu”, yiyiju. Ito bero igata batocõri ado bajiro yiyiju ãnare:

— Adi ña yu ya ruju robo bajiro bajirise. Muare yiarì goda ãsigũ yiguja yu. Ito bajiri iti bacõri yure tuoãama mua, yiyiju ã ãnare.

20 Ñina baja bero ito bajiroti yiyiju uyé ide tẽrona. Ado bajiro yiyiju ãnare:

— Yu ya rì muare yiarì iti budija ticõri, “Riti ña Dios ã gotire. Bucu oca jidicãcõri mame oca wasoãni Dios”, yirã yirãji mua, yiyiju Jesús ãnare.

21 Mucana busigu ado bajiro yiyiju Jesús:

— Gãjerã yure ãna ñiatoni gotirocu ado mani rãca ñaguñji. 22 Yu ña Masa Rĩjoru. Dios ã ãmoro bajiroti rẽtarò yiroja yure. Ito bajibojarocati masa yure ñiatoni gotirocu bujato bujagu yiguñji, yiyiju Jesús ãnare.

23 Ito ã yija tuocõri, ãnamasiti gãmeri seniñayjarã ãna:

— ¿Ñimũ ñaguñjida ñiatoni gotirocu? yiyijarã ãna.

¿Ñimũ ñaguñjida ñasagu ñarocu? yi Jesure ãna seniñare gaye

24 Ito yija ado bajiro gãmeri tuoãa busiyijarã ãna:

—¿ÑimꞄ ñaguñjida mani wato rētoro ñasagu ñarocꞄ? yi tꞄoñayijarã ñna.

²⁵ Ito bajiro ñna tꞄoñaja ticōri, ado bajiro yiyijꞄ Jesús ñnare:

—Adi macãrucãro gãna ɸjarã ñasarã ñna ya moari masare rotirãji. Ito bajiri ñna moa ñsiri masajꞄa ñe gaje yire manijare, riojoti “BaꞄ, quena ña”, yicōrãji ñna. ²⁶ MꞄama ito bajiro meje bajirꞄja. Ñasari masa mꞄa ña ãmoja, “Ñasarã meje ña gꞄa”, yi tꞄoñarã yirãji mꞄa. Ito yicōri no rotiri masꞄ ña ãmogꞄ, mꞄare ñ moa ñsija quena. ²⁷ MꞄa tija ¿ñimꞄjꞄa ñati ñasari masꞄ ba rujigꞄjꞄa, ecarĩ masꞄjꞄa? YꞄ tꞄoñaja, ba rujigꞄjꞄa ñami ñasagu. Ito bajiri mꞄa ɸjꞄ ñabojaguti, mꞄare moa ñsiri masꞄ robo bajiro ado mꞄa watojꞄ ña yꞄ, yiyijꞄ Jesús ñnare.

²⁸ ‘Coji rꞄyabeto yꞄ tōbujaja yꞄ rãca ñatĩñacꞄ mꞄa. Gãjerã yꞄre ti tudibojarocati mꞄama yꞄre jidicãbiticꞄ. ²⁹ YꞄ rotirotojꞄ yꞄre cūgꞄ yiguñji Dios. Ito bajiri mꞄa cꞄni yꞄ rotirojꞄ yꞄ rãca ñarã yirãji mꞄa. ³⁰ YꞄ rãca barã yirãji mꞄa. ItojꞄ yꞄ rãca ñarã ɸjarã ñna rujiri cumurojꞄ rujirã yirãji mꞄa cꞄni. Ito yicōri Israel sita gãna jꞄa gꞄbojeno masa buturi gãnare yꞄ rãca beserã yirãji mꞄa, yiyijꞄ Jesús ñnare.

“Jesure masibea yꞄ”, yigꞄ yigꞄja mꞄ, Pedroro Jesús ñyire gaye

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Gaje ado bajiro gotiyijꞄ mani ɸjꞄ:

—Simón tꞄoaya mꞄ. Trigo ajeri ñna sīguẽ bateado bajiro mꞄare yi ãmoami rꞄmꞄa ɸjꞄ. MꞄare rꞄcocōri mꞄ ɸjꞄ ña ãmoguñji Satanás wame cꞄtigꞄ. ³² Ito ñ yi ãmobjarocati mꞄare yiari Diore busisotia yꞄ, Diore mꞄ tꞄoña jidicãbititoni. MꞄcana yꞄre mꞄ tꞄorãꞄ

quenoja m̄ ñarã yure ñna t̄or̄ñn̄ oca s̄otoni ñnare ejabuaba, yiyij̄m̄ Jesús Simón Pedrore.

³³ Ito bajiro ñ yija t̄oc̄ori, ado bajiro yiyij̄m̄ Simón Pedro:

—Ȳm̄ ʒ̄j̄m̄ m̄are ñna tubiaja, m̄are ñna s̄aja c̄ani m̄ r̄aca waroc̄m̄ ñacã ȳm̄. M̄are jidic̄abic̄uja ȳm̄, yiyij̄m̄ ñ Jesure.

³⁴ Jesuj̄ma ado bajiro yiyij̄m̄ Pedrore:

—Riti m̄are gotia ȳm̄. Adi ñamiti busurij̄ma cara ñ yujiroto rioj̄ma ʒ̄diaji, “Jesure masibea ȳm̄”, yiḡm̄ yiḡm̄ja m̄, yiyij̄m̄ Jesús Simón Pedrore.

Jesure ñna s̄aroti c̄õña ware gaye

³⁵ Ito ñ yija bero ado bajiro yiyij̄m̄ Jesús ñ r̄aca riasotir̄are:

—Ȳm̄ oca goti ucuroña c̄oac̄m̄ ȳm̄ m̄are. “Niyeru s̄ara buju, ḡuboco c̄ani ãmima”, yibitic̄m̄ ȳm̄ m̄are. Ito bajiro ȳm̄ yibojarocati disej̄ma m̄are r̄uyabitic̄m̄, yiyij̄m̄ Jesús ñnare:

—Ri ya m̄, r̄uyabitibojac̄m̄ ḡuare, yiyijarã ñna Jesure.

³⁶ Ñna ito yija ado bajiro c̄adiyij̄m̄ Jesús ñnare:

—Adoc̄atam̄ari ñja m̄are rotia ȳm̄. No niyeru r̄ucoḡm̄, niyeru s̄ara buju r̄ucoḡm̄ c̄ani ãmi waja quena. Sarera j̄ai r̄ucobic̄m̄ ñ ya camisa ñsic̄ori wasoa ãmija quena. ³⁷ “Ñeñaro yir̄are ñna s̄ado bajiro s̄arã yir̄aji ñre”, yi gotia Dios oca yure r̄etaroti gaye. Ito bajiroti r̄etaro yiroja iti, yiyij̄m̄ Jesús ñnare.

³⁸ Ito ñ yija t̄oc̄ori:

—Ḡma ʒ̄j̄m̄ ado ñna j̄ma j̄ai sarera j̄airi, yiyijarã ñre.

—Itoc̄õ ñajaro maji, yiyij̄m̄ Jesús ñnare.

Getsemaní wame cútiri wesejũ Jesús ï Diore rãcũbũore gaye

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Ito ï yija bero ï yisotiro bajiro yigũ Olivos wame cútiri tũriaajũ wayijũ ï. Ito bajiri ï rãca riasotirã ïre sũya wayijarã. ⁴⁰ Diore ï bũsisotirojũ ejacõri ado bajiro gotiyijũ Jesús ïnare:

—Diore seniña mũa ñeñaro yibe yirona, yiyijũ Jesús ïnare.

⁴¹ Ito yicõri ïnare cũcõri gũtagã rea ñucaja quedirocõ wayijũ Jesús. Ito yicõri ñini rũjũcõri Diore bũsiyijũ Jesús. ⁴² Ado bajiro yiyijũ ï Diore:

—Cũna mũ ãmoja ija yũ tõbũjaroti gaye camotaya. Ito bajibojarocati yũ ãmoro bajiro meje mũ yija quena. Mũ ãmoro bajirojũa mũ yija quena, yiyijũ Jesús Diore.

⁴³ Ito ï yija bero sīgũ ángel ïre goaĩocõri ï oca sēoroca yiyijũ. ⁴⁴ Bũto tũoĩa oca jaicõri tõbũjayijũ ï. Ito yicõri bũto oca sēocõri Diore bũsiyijũ. Bũto oca sēocõri ï bũsiroca riti asi budirise bajiro rí budiyijũ ïre.

⁴⁵ Diore bũsi tĩogũ wũmũ rũgũcõri mũcana ï rãca riasotirã tũ wayijũ ï. ïna tũ ejacõri tiyijũ ï. Bũto tũoĩa oca jaicõri caniana ñayijarã ïna. ⁴⁶ Ito yija ado bajiro yiyijũ ï:

—¿No yija caniati mũa? Diore seniña mũa ñeñaro yibe yirona, yiyijũ Jesús ïnare.

Jesure ïna ñiare gaye

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús ï bũsiroca riti, masa jãjarã ejayijarã. ïnare ũmatã wacũ Jesús tũ eja rũgũyijũ Judas wame cũtigũ. ï ñayijũ Jesús rãca riasotigorũ jũa

gubojeno ñarã rãca ñagorũ. Jesús tũ ejacõri wayugajũ muwãcõri usuyijũ ãre. ⁴⁸ Ñ ito yija ado bajiro yiyijũ Jesús ãre:

—Judas, yũ ña Masa Rĩjorũ. ¿Gãjerã yũre ñiatoni yũre usu ãoati mũ? yiyijũ Jesús ãre.

⁴⁹ Ito gãna Jesús rãca ñarã, iti ito bajija ticõri, ado bajiro seniñayijarã Jesure:

—¿Gua Ujũ sarera jãina ñnare gãmeri jarũjabeati mani? yiyijarã ñna.

⁵⁰ Ñna rãca gagũ sĩgũ paia ujũre moa ãsiri masũre riojocadũja gãmorõ jatayijũ. ⁵¹ Ito bajiro ñ yija ticõri, ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Ito mũa yirise itocõ jidicãña, yiyijũ Jesús.

Ito bajiri gãmorõ moaĩacõri ãre yisioyijũ Jesús. ⁵² Ito yicõri ãre ãmi warõna paia ujarã, minijuara wi ujarã ito yicõri judio masa bucũrãre cũni, ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Riniri masũ meje ña yũ. ¿No yirã yũre ãmirona sarera jãiri rucocõri, yucũ rucocõri ejati mũa? ⁵³ Co rãmũ ruyabeto minijuara wijũ yũ ñaja yũre ñiabiticũ mũa. Adocãta rãmũa ujũ ñ ãmorõ bajiro, bajiro yiroja. Ito bajiri ãre cũdirã mũa ãmorõ bajiro ya mũa, yiyijũ Jesús ñnare.

Jesure masibea yũ, Pedro ñ yire gaye

(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Ito ñ yija bero paia ujũ ya wijũ ãre ãmi wayijarã ñna. Pedro sõ busajũ sũyayijũ. ⁵⁵ Paia ujũ ya wi soje riojo jea riocõri sũma rujiyijarã ito gãna. Pedro ñna tũ ejacõri ñna wato jea sũma rujiyijũ ñ cũni. ⁵⁶ Sĩgõ iti wi moari masõ ñ sũma rujiija ticõri, ãre riti tiyijo. Ito yicõri ado bajiro yiyijo iso:

—Āni cuni Jesús rāca gagu űami, yiyijo iso.

⁵⁷ Ito bajiro iso yija tuocōri, goti āmobisiju Pedro.

—Īre masibea yu, yiyiju ĩ isore.

⁵⁸ Ito bero yoa busari gāji ĩre ticōri ado bajiro yiyiju:

—Jesús rāca gaguti űa mu cuni yiyiju ĩ Pedrore.

Ito ĩ yija tuocōri:

—Buguti ya mu. Meje űa yuama, yiyiju Pedro.

⁵⁹ Coji cōre berocō gāji, ado bajiro ĩre yisayiju:

—Riti ya yu, Jesús rāca gaguti űami āni. Galilea gaguti űami ĩ. Ito bajiroti busiami, yiyiju ĩ gājerāre.

⁶⁰ Ito bajiro ĩ yija tuocōri, ado bajiro yiyiju Pedro:

—Mu busirisere masibea yu, yiyiju Pedro.

Ito bajiro ĩ busiroca riti cara yujicoayiju ĩja. ⁶¹ Ito ĩ bajiroca riti mani Ūju juda tiyiju Pedrore. Ito ĩ yija ticōri, mani Ūju ĩ gotire tuoĭa bujayiju Pedro. Cara ĩ yujiroto rioju udiaji, “Jesure masibea yu”, yigu yiguja mu, Jesús ĩ yire gaye tuoĭa bujayiju Pedro.

⁶² Ito bajiri gajero busa wacōri buto tuoĭa otiyiju Pedro.

Jesure ĩna aja tudire gaye

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Jesure űiacōri ĩre coderi masa aja tudiyijarā. Ito yicōri ĩre jayijarā. ⁶⁴ Ī ya cajea moabiacōri ĩ ya rioju jayijarā ĩna. Ito yicōri ado bajiro seniĭayijarā ĩna ĩre.

—Queno tuoĭagū mu űaja, “Ī yure jami”, yi masigūja mu, yiyijarā ĩna ĩre.

⁶⁵ Gaje jaje ĩre aja tudiyijarā ĩna.

Ūjarā űasarā, “Seti űa mure”, Jesure ĩna yire gaye

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Gaje r̄m̄m̄ busuri, judio masa b̄c̄ur̄ã, paia ɱjarã, ito yicõri judio masa rotirise riasori masa c̄ni, minijuayijarã. Minijuacõri Jesure ɱjarã ñasarã riojo ãmi wayijarã ñna. Ito ejacõri ñre seniñayijarã ñna:

⁶⁷ —¿M̄ti ñati Cristo Dios ñ cõar̄? yiyijarã ñna Jesure.

—“Ïti ña ȳ”, ȳ yibojaja c̄ni t̄omena yirãji m̄a ȳre. ⁶⁸ M̄are ȳ seniñabojaja c̄ni c̄dimena yirãji m̄a. Ito yicõri ȳre jidicãmena yirãji m̄a.

⁶⁹ Jane adi r̄m̄na r̄toro masigũ Dios ya riojo-cad̄ja r̄c̄b̄or̄aj̄ r̄ujiḡ yiḡja ȳ. Ȳ ña Masa R̄jor̄, yiyij̄ Jesús ñnare.

⁷⁰ Ito bajiro ñ yija t̄ocõri, ado bajiro seniña jediyijarã ñna:

—¿Dios Mac̄ m̄ ñarise riti ñati? yiyijarã.

—Ïti ña ȳ. M̄a yiro bajiroti bajia, yiyij̄ Jesús ñnare.

⁷¹ Ito bajiro ñ yija t̄ocõri:

—“Ïti ñami ñeñaro b̄siḡ”, gãjerã ñna yire ãmobeã ñja. Manimasiti ñ b̄sija t̄oa mani, yiyijarã ñna.

23

*Pilato t̄j̄ Jesure ñna ãmi ejare gaye
(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)*

¹ Ito yija Pilato riojo Jesure ãmi wa jediyijarã ñna.

² Ʋ̄ja riojo ãmi ejacõri, “Ãni ñami seti c̄tiḡ”, yirona b̄sis̄oyijarã ñna:

—Ãni ñami ḡa masa ricati riti t̄oñaroca yiḡ. Ito bajiri ado bajiro yiquĩ ñ ḡa masare. “Roma gaḡ ɱj̄re ñ rotiro bajiro niyeru ñsibitir̄ja m̄are”, yiquĩ

ãni. Ito yicõri, “Yuti ña Cristo Dios ï cõaru mua ujũ”, yiquĩ ï, yiyijarã ñna Pilatore gotirã.

³ Ñna ito yijare ado bajiro seniñayijũ Pilato Jesure: —¿Judio masa ujũ ñati mua? yiyijũ ï Jesure.

—Au ïti ña yũ. Mu yiro bajiroti bajaia, yiyijũ Jesús.

⁴ Ito ï yija tãocõri, paia ujarã, masare cuni ado bajiro yiyijũ Pilato.

—Yu tija ñejuã seti ma ãnire, yiyijũ Pilato ñnare.

⁵ Ito ï yibojarocati ñre seti ñasameti, yi busiyijarã ñna:

—Ï riasorise tãocõri, sīgũ bajiro meje tãoñama Judea sita gãna ñja. Galileajũ cajero riasosũoñi ï. Ito bajiro riaso wadicõri adojũ ejami ï, yiyijarã ñna.

Herodes tãju Jesure ñna ãmi ejare gaye

⁶ Ñna ito yija tãocõri:

—¿Galilea gagũ ñati ãni? yi seniñayijũ Pilato ñnare.

⁷ —Galilea gaguti ñami ï, yiyijarã ñna.

Ñna ito yija tãocõri:

—Adi rãmũriti ejami Galilea gagũ ujũ Herodes wame cutigũ. Ito bajiri ï tũ ãmi wasa mua, yiyijũ Pilato ñnare. ⁸ Jesús rãca ñna ejaja ticõri, bũto wanuyijũ Herodes. Yoari ï oca tãocõri ruje ñre ti ãmoyijũ Herodes. Tiyamani Jesús ï yija ti ãmoyijũ Herodes. ⁹ Jesure ticõri jaje ñre seniñabojayijũ ï. Ito bajibojarocati Jesús coji cudibisijũ ñre. ¹⁰ Paia ujarã, judio masa rotirise riasori masa cuni ito ñayijarã. “Seti ñasacõa ñre”, yiyijarã ñna. ¹¹ Ito yija bero, Herodes ï ya surara rãca Jesure aja tudiyijarã ñna. Ñre tudisarã ñarã ujarã mesa ñna sãñarise ñre sãyijarã ñna, ñre aja tudirã. Ito bajiro ñna yija bero mũcana tũdi Jesure Pilato tãju cõayijũ Herodes. ¹² Ito bajiro ñna yira rãmũti Herodes Pilato rãca queno gãmeri

baba cutiyijarã ñna ñja. Ito bajiro ñna bajiroto riojua bũto gãmeri ti tudirã ñayijarã ñna maji.

Jesure s̄tarũja mani, ñna yire gaye

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39–19.16)

¹³ Mũcana Jesure ñna ãmi ejaja ticõri, paia ujarã ñasarã ujarã, ito yicõri masare cuni miojuuyijũ Pilato. ¹⁴ Ado bajiro yiyijũ ñ:

—“Gua masare s̄gũre bajiro gua tuoĩaroca yibeami ãni”, yirona yũre ãmi ejacu mua. ãnire, “¿Riti mũre seti ñati?” yiroca seniĩabojacu yũ, mua tiro riojo. Ito bajibojarocati, “Ñre seti ña”, mua yibojarocati disejua seti ma ñre yũ tija. ¹⁵ Ito yicõri, Herodes cuni, “Iti seti ña ñre”, yi masibisĩ ñ cuni. Ito bajiri, “Iti seti ña ñre”, yi masibiti wacu guajũare jũdacõãni ñ. “Ito bajiro seti cutiami ãni”, yi masibea mani. Ito bajiri ñre s̄iado ma mani. ¹⁶ Ñre baje rotigu ya yũ. Ito yicõri ñre bucõacũja yũ, yiyijũ Pilato.

¹⁷ Pascua basa ñaroca, “ãnire mũ bucõare ãmoa gua”, masa ñna yigũreti bucõasotiyijũ Pilato. Ito bajiri ado bajiro ñnare seniĩayijũ ñ: ¹⁸ “¿Ñimũjũare yũ bucõare ãmoati mua?” ñ yiroca masajua ado bajiro awasã bũsiyijarã:

—S̄iacõña ãni ãmũgũre. Ito yicõri, Barrabás wame cutigũre jidicãña, yi awasãyijarã ñna.

¹⁹ Cũto gãnare oca menicõri s̄iari masũ ñ ñajare ñna tubiarũ ñayijũ Barrabás. ²⁰ Jesujũare jidicã ãmobjayijũ Pilato. Ito bajiri mũcana masare bũsibojayijũ. ²¹ Ito bajiro ñ bũsibojarocati bũto bũsa awasãyijarã ñna:

—S̄iacõrũja ñre. S̄iacõrũja ñre, yiyijarã ñna.

²² Mũcana tũdi udiãji bũsigũ ado bajiro yiyijũ Pilato ñnare:

—¿Ñeoni ñeñaro yicati ãni? Y_u tija, “Itina godarujami i”, yi masibea y_u ãre. Ito bajiri ãre bajecõri jidicãcuj_a y_u, yi bojayij_u i masare.

²³ Buto awasã busirã, “Yucutẽoj_u ãre jaju sãña”, yiyijarã ãna. Buto masa ãna awasãja, paia çjarã ãna awasãja tucõri, “ãna ãmoro bajiroti yijaro no cãni”, yi tucõri Pilato. ²⁴ Ito bajiri, “ãna ãmoro bajiroti yicuj_a no cãni”, yi tucõri Pilato ãja. ²⁵ Ito bajiro tucõri, masare oca menicõri sãri masare bucõri Pilato. Ito yicõri Jesure ãnare ãsiyij_u Pilato, ãna ãmoro bajiro ãna yitoni.

Yucutẽoj_u Jesure ãna jaju sãre gaye

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Ito bajiri Jesure yucutẽoj_u jaju sãrona ãre ãmi wayijarã ãna. Ito bajiro ãna waroca Cirene gag_u Simõn wame cutig_u joaj_u wadicõri ejayij_u. ãre ti bucõri yucutẽo ãre gaja rotiyijarã surara. Ito bajiri Jesús bero yucutẽo gaja sãyayij_u i.

²⁷ Masa jãjarã i bero sãya wayijarã. Ito yicõri romia jãjarã awasã otiyijarã ãre tucõri mairã. ²⁸ Ito bajiro ãna otiroca ãnare jãda ticõri ado bajiro yiyij_u Jesús:

—Jerusalén gãna romia yãre otibesa mãa. Mãamasiti, ito yicõri mãa rãre rëtarotire tucõri otiya mãa. ²⁹ Ado bajiro yirã yirãji masa buto ãna tucõri rã: “Romia rã mana queno wan_u quenama ãna. Ito yicõri rã rãcomena, ãjuma cãni wanãama ãna”, yirã yirãji masa. ³⁰ Gãre Dios tibe yirona ado bajiro yirã yirãji masa: “Gãre joe juja biaya”, yirã yirãji gãta yucurire. Ito yicõri, “Gãre õjea biaya”, yirã yirãji tãriare. ³¹ Yãjãre

tõbujaroca ñna yija, yu rëto busaro mua tõbujaroca yirã yirãji ñna, yiyijũ Jesús romiare juda ticõri.

³² Ñeñaro yi jairã jũarãre ãmi wayijarã Jesús rãcati ñnare jaju sãrona. ³³ Calavera wame catirijũ ejacõri Jesure jajuyijarã ñna. Ito yicõri ñ rãca gãna jũarãre cuni, sãgũ Jesús ya riojocadũja, ito yicõri gãji ñ ya gãcodũjare jajuyijarã ñna cõtoni. ³⁴ Ñre ñna jajuroca ado bajiro yiyijũ Jesús Diore:

—Cuna, yure ñna ñeñaro yirisere ñnare ãcabojoya, “Buto ñeñaro ya mani”, yi masibeamasurara, yiyijũ Jesús Diore.

“¿Jesús ñ sãñagorere ñimũjua bujagũ yiguũjida?” yirona gãta ajeri rea ajeyijarã surara. ³⁵ Ito bajiro yi ajecõri ñ ya yutabujuri gãmeri batoyijarã ñna ñja. Ñ godaroca jãjarã masa ti ñayijarã ñre. Ito ñnarã ujarã Jesure aja tudiyijarã. Ado bajiro aja tudiyijarã ñna:

—Gãjerãreama masoñi ñ. Riti Cristo Dios cõarũ ñ ñaja ñmasiti masogũ yiguũji, yi aja tudiyijarã ñna.

³⁶ Surara cuni ito ñnarã, ito bajiroti ñre aja tudiyijarã. Ñ tũ eja rãgũcõri uyé ide sũerise ñre iobojayijarã ñna. ³⁷ Ito yicõri ado bajiro yiyijarã ñna:

—Riti judio masa uju mũ ñaja, mũmasiti masogũ yigũja mũ, yiyijarã ñna.

³⁸ Jesús ya rijoga weca udiãji gaye oca ucare wãñayijũ. Griego, Latín, Hebreo ocana cuni ucare ado bajiro ñayijũ: “Ñni ñami judio masa uju”, yi busiyijũ iti ñna ucare.

³⁹ Sãgũ ñeñaro yi jaigũ ñ rãca godarocũ ado bajiro yiyijũ:

—Riti Cristo mũ ñaja mũmasiti masoña. Ito yicõri gũare cuni masoña mũ, yi aja tudiyijũ ñre.

40 Gãji gaje dɔja gagɔ Jesús rãca godarocɔ, ado bajiro yiyijɔ Jesure aja tudigɔjɔare:

—¿Diore güire mati mɔre? Mani ñeñaro yirise waja godarã ya mani. 41 Ñeñaro yicɔ mani. Ito bajiri iti waja quenabeto tɔbɔjarã ya mani. Mani ñeñaro yiado bajiroti itire waja yirã ya mani. Ito bajibojarocati añiama ñeñaro yibicɔ ñabojaguti mani rãca godagɔ yiguñji, yiyijɔ ï Jesure aja tudigɔre.

42 Ito yija Jesure ado bajiro yiyijɔ ï:

—Mɔ rotirojɔ ejacõri mɔre tɔorɔnɔrãre mɔ miojusɔoja yɔre ãcabojabeja, yiyijɔ ï Jesure.

43 Ito bajiro ï yija tɔocõri:

—Jane adi ramuti ñe ñeñarise manojɔ yɔ rãca ñagũ yigɔja mɔ, ado yɔ yirise riti mɔre gotia yɔ, yiyijɔ Jesús ïre.

Jesús ï ɔsi jedire gaye

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

44 Ito bajiro iti baji ñaroca ãmɔa gɔdarecocõ tɔjayijɔ. Ito yija bero macãrɔcãro ñarocõti rãiocoayijɔ. Yucɔ weca ãmacañi tɔjarocacõ rãitlayijɔ. 45 ãmacañi ãmɔa gagɔ cɔni busubisijɔ. Ito yicõri minijuara wi yobiado saya webɔtiro gɔdarecona ñigãyijɔ. 46 Ito bajiroca Jesús ado bajiro awasãyijɔ:

—Cɔna, yɔ ya Ɔsi ãmiña mɔ ïja, yiyijɔ Jesús Diore. Ito yi tɔogãti ɔsi jedicoayijɔ.

47 Surara ɔjɔ Roma gagɔ ito bajiro iti rɔtaja ticõri, Diore rãcɔbɔo bɔsiyijɔ:

—Riti seti manibojañi ãni, yiyijɔ surara ɔjɔ.

48 Masa ito ti ñana ito bajiro iti rɔtaja ticõri, bojori bɔjarã ïna ya ɔsi riojo jatu wayijarã. 49 Jesús rãca

baba cutigoana Galilea gãna romia ãre sɔya wana cɔni sɔ busajɔ ti rɔgɔyijarã ãna, ito iti bajijare.

Jesure ãna yujere gaye

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰ Sãgũ ñayijɔ ã yiro bajiroti queno yigɔ. Josɛ wame cutigɔ ñayijɔ ã. Judea sitajɔ Arimatea wame cutiri cutojɔ gagɔ ñayijɔ ã. Judio masa ɔjarã ñasari masa rãca gagɔ ñayijɔ ã. ⁵¹ “Ëre tɔorɔnɔrãre ã rotirojɔ miojugɔ yiguãji Dios”, yi tɔoã yugɔ ñayijɔ ã. Ito bajiri ɔjarã ñasarã ãna yirisere queno ãna robo tɔoãbisijɔ ã. ⁵² Ito bajiri Pilatore busirocɔ wayijɔ ã. Itojɔ ejacɔri Jesúy ya rujɔre seniyijɔ ã. ⁵³ “Bau”, ã yija tɔocɔri, Jesúy ya rujɔre yucɔtɔojɔ ñagũre rujiogɔ wayijɔ ã. Ëre rujiocɔri saya botirona ãre gũmayijɔ. Ito yicɔri gũta tɔriaajɔ ãna goje meniadojɔ Jesúy ya rujɔre cũyijɔ ã. Yujeããna mani goje ñayijɔ iti goje. ⁵⁴ Tujacãra rɔmɔ riojɔ ãna queno yuri rɔmɔ ñayijɔ Josɛ Jesure ã yujera rɔmɔ. Ito bajiri jabetoti rayayijɔ tujacãra rɔmɔ iti busuroto.

⁵⁵ Cajero Galilea gãna romia Jesure sɔya wadi-ana gũta gojejɔ ãre ãna cũja, “¿Ado bajiro cũati ãna?” yi tiyijarã ãna. ⁵⁶ ãna cũja bero wijɔ tɔdi wayijarã ãna. Wijɔ tɔdi ejacɔri queno sɔtirise, ito yicɔri rujɔ ture gaye quenoyijarã ãna. Ito yija judio masa ãna rotiado bajiroti tujacãra rɔmɔ ñacɔyijarã ãna.

24

Jesús ã tɔdi catire gaye

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Tujacãra rɔmɔ bero busuri jãjɔ tɔdi tirã wayijarã ãna. Sɔtirise rujɔ ãna turotire ãna moa quenorere ãmi wayijarã ãna. Gãjerã romia cɔni

ĩna rãca wayijarã. ² Itojũ ejacõri ĩna tija gãta goje biado gajerojũ iti cũ ñaja tiyijarã ĩna. ³ Ito bajija ticõri, sãjayijarã ĩna. Sãjacõri mani Ʋjũ ya rujũre ti bũjabisijarã ĩna. ⁴ Ito bajija ticõri, Ʋcayijarã ĩna. Ito yicõri, “Ito yirũja manire”, yi masibisijarã ĩna. Ito bajiro ĩna baji ñaroca Ʋmũa jũarã ĩna tũ rũgõja tiyijarã. Saya yorise sãñarã ñayijarã ĩna. ⁵ ĩnare gãirã jacajũ muqueayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna gãija ticõri, ado bajiro yiyijarã ĩna Ʋmũa:

—¿No yija ĩ catibojaroti godanare ĩna yujerojũ Ʋmati mũa? ⁶ Mami ĩ adojũ. Catigũ ñami ĩ. Mũcana tũdi catirũ ñami ĩ. Galilea ñagũ mũare ĩ bũsire tũoĩate mũa. Ado bajiro mũare gotiĩi ĩ: ⁷ “Yũ Masa Rĩjorũre ñeñaro yirã yũre ñiacõri yũ tõbũjaroca yirã yirãji ĩna. Ito yicõri yũre yucũtẽojũ sĩarã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yibojarocati mũcana Ʋdia rũmũ bero catigũ yigũja yũ”, yi gotiĩi Jesús mũare, yiyijarã ĩna romiare.

⁸ Ito bajiro ĩna yija tũocõri, Jesús ĩ bũsire gaye tũoĩa bũjayijarã ĩna. ⁹ Ito yija bero iti tũo tũdi wacõri Jesús rãca riasotigoana coga gãbojeno ñarã, ito yicõri ito ñarãre cũni jeyaro ĩna tigorere gotiyijarã ĩna. ¹⁰ ĩna romia Jesús rãca riasotigoanare oca Ʋmi wana ñayijarã María Magdalena, Juana, María Santiago jaco cũni. Ito yicõri gãjerã romia cũni ñayijarã iti oca gotiana. ¹¹ Ito bajiro romia gotija tũocõri, “Bũrãti yama”, yi tũoĩayijarã Jesús rãca riasotigoana. Ito bajiri ĩnare tũorũnũbisijarã ĩna.

¹² Ito bajibojarocati Pedroama Ʋmaquedi wacõri masari cuma tigũ wayijũ. Ito totijũ ĩ tija gãmado riti gajerojũ iti cũ ñaja tiyijũ ĩ. Ito bajija ti Ʋcacõri ĩ ya wijũ tũdi wayijũ ĩ.

*Juarã ãrãca riasotigoanare Jesús ã goãore gaye
(Mr 16.12-13)*

¹³ Iti rumu riti juarã Jesús rãca riasotigoana Emaús wame cutiri cutoju wasuoyijarã. Jerusalén sõjua once kilómetrocõ ñayiju Emaús cuto. ¹⁴ Jeyaro ãna tigare gaye warãti busi wayijarã ãna. ¹⁵ Ito bajiro ãna tuoãa busi waroca Jesuti macana ãna tu ejacõri ãna rãca wayiju. ¹⁶ Ñre tigoana ñabojarãti “Jesuti ñami ã”, yi masibisijarã ãna. ¹⁷ Ito bajiro ãna waroca Jesús ado bajiro ãnare seniñayiju:

—¿Ma warã ñe gaye tuoãa busiati mu? Ito yicõri, ¿no yija bojori bujati mu? yiyiju Jesús ãnare.

¹⁸ Ito ã yija tuocõri, Cleofas wame cutigu, ado bajiro cadiyiju:

—Masa jeyaro Jerusalénju rêtare gayere masiama ãna. ¿No yija Jerusalénju ñaru ñabojaguti itire masibea mu? yiyiju ã Jesure.

¹⁹ Ito bajiro ã yija tuocõri:

—¿Ñe rêtacati? yiyiju Jesús.

Ito ã yija ado bajiro yiyijarã ãna Jesure:

—¿Jesús Nazaret gagure rêtare masibea mu? Ado bajiro bajaia iti. Diore goti ãsiri masu ñaquã ã. Jaje tiyamani yiquã ã. Ito yicõri Dios ã masirisena masare riasoquã ã. Dios cuni ñre rucubuoñi. ²⁰ Paia ujarã, gua ujarã cuni ñre sãa rotirã gãjerãre ãsicã ãna. Ito yicõri yucutẽojũ ñre sãa roticã ãna. ²¹ “Ï ñagũ yiguãji gua masa Israel gãna uju. Guare masorocu ñaguãji ã”, yi tuoãabojacu gua. Ito bajibojarocati udia rumu tuja ñre ãna sãaja bero. ²² Jiju gua rãca gãna romia masari cuma tirã wabojana. Ñe manoti ti ejayijarã ãna. Ito bajiri guare ãna goti tudĩ ejajare ucabu gua. ²³ Gua tu ejacõri ado bajiro goticã ãna:

“Dios ñaro gãna ángel mesare jũarã tibũ gua. ‘Mami Jesús. Catigũ ñami’, yi gotima ñna gũare”, yi goti tũdi ejacã gũare romia. ²⁴ Gũa rãca gãna coriarã wacõri masari cuma tirã ejañi. Ito bajiri romia ñna gotiado bajiroti ti ejayijarã ñna. Itojũ Jesure ti bũjabisijarã ñna cuni, yiyijarã ñna Jesure.

²⁵ Ñna ito yija tũocõri, ado bajiro yiyijũ Jesús ñnare:

—Queno tũoĩa masimena ñna mũa maji. Ito bajicõri, Diore goti ñsiri masa ñna gotija tũorã ñbojarãti ñ ocare tũorãñũ jeobebe mũa maji. ²⁶ Yũre tũoĩa yurã ado bajiro yi ucayoñi Diore goti ñsiri masa: “Dios ñ ñarojũ ñ ejaroto riojũ tũbũjagũ yiguĩji Cristo Dios ñ cõaru”, yi ucayoñi Diore goti ñsiri masa, yiyijũ Jesús ñnare.

²⁷ Ito ñ yija bero Dios oca tuti ñ oca gaye iti bũsija ñnare goti rõtobuyijũ Jesús. Cajero Moisés ñ ucara tuti gaye ñnare goti rõtobuyijũ ñ. Ito yicõri Diore goti ñsiri masa ñna ucare cuni goti rõtobuyijũ Jesús ñnare.

²⁸ Ñna wara cutojũ ejacõri gaje majũ riojoti rëta wacũ bajiro yiyijũ Jesús. ²⁹ Ñ rëta wabe yirona ado bajiro yiyijarã ñna:

—Ado gũa rãca tujaya mũ. Ñmacañi quedi sãjacoami. Rãio wato ya ñja, yiyijarã ñna Jesure.

Ñna ito yija tũocõri, ñna rãca wijũ sãjayijũ Jesús ito canirocũ. ³⁰ Bara casabo tũ ñna rujiroca naju ãmi rũcoyijũ Jesús. Ito yicõri, “Queno ya Dios mũ”, yiyijũ ñ. Ito ñ yija bero igata batocõri ñnare ñsiyijũ ñ. ³¹ Ito bajiro ñ yirocati ñna ya cajeari titãcãdo robo bajiro ejayijũ ñnare. Ito bajiri Jesure ti masiyijarã ñna ñja. “Jesuti ñami ãni”, ñna yirijãti godacoayijũ Jesús mũcana. ³² Ñna jũarã ado bajiro gãmeri bũsiyijarã ñna:

—Ma manire ï b̄si wadija queno ʘsi quedi s̄jam̄ manire. Ito yic̄ori Dios oca tuti gaye manire ï goti r̄etobuja queno ʘsi quedi s̄jam̄ manire, yi ḡameri b̄siyijar̄ ïna.

³³ Ito bajija bero yumenati riojoti Jerusal̄nj̄ t̄dicoayijar̄ ïna ïja. Jerusal̄nj̄ ïna ejaroca coga ḡubojeno Jes̄s r̄aca riasotigoana, ito yic̄ori ïna r̄aca ḡana c̄ni minijua ñayijar̄ ïna. ³⁴ ïna j̄uar̄ t̄di ejaja tic̄ori, ado bajiro goti bocayijar̄ ïna.

—Riti m̄cana mani ʘj̄ caticoañi. Simón ïmasiti ïre tiñi, yi goti bocayijar̄ ïna.

³⁵ Ito yija ïnaj̄a c̄ni ïna ma waroca ïnare bajire gayere gotiyijar̄ ïnaj̄a c̄ni m̄cana: “Ma ḡa waroca s̄ḡ s̄aqui ḡare. Wij̄ ejac̄ori naju ï bato ïsija tic̄ori, ‘Jesuti ñami añi’, yi ti masic̄ ḡa c̄ni”, yi gotiyijar̄ ïna, ito minijua ñanare.

*Ï r̄aca riasotigoanare Jes̄s ï goañore gaye
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)*

³⁶ Ito bajiro ïna b̄si ñarocati ïna wato goañoyij̄ Jes̄s m̄cana.

—Ñati m̄a. Ñe mano queno ñaña m̄a, yi ejayij̄ Jes̄s ïnare.

³⁷ Ito bajija ti ʘcac̄ori ḡüiyijar̄ ïna, “W̄jo ñaroja”, yirona. ³⁸ ïna ḡüijare ado bajiro yiyij̄ Jes̄s:

—¿No yija ti ʘcati m̄a? ¿No yija, “Jesuti ñami. Jesuti ñaguñi gajea”, yi t̄oñati m̄a? ³⁹ ʘya ya ãmo tiya m̄a. Ito yic̄ori ʘya ya ḡbori c̄ni tiya m̄a. ʘti ña ʘya. ʘare queno tic̄ori moañaña m̄a. W̄jo ñajama ʘya robo bajiro ḡa cuti, ri cuti yibetoja, m̄a tija, yiyij̄ Jes̄s ïnare.

40 Ito yicōri ĩ ya ãmori ĩ ya gũbori cũni ĩnare ĩoyijũ ĩ.
 41 Wanũbojarãti, “Ĩ meje ñaguĩji”, yirona mũcayijarã ĩna. Ito bajija ticōri, ado bajiro yiyijũ Jesũs ĩnare:

—¿Bareoni jabeto ñacũati mũare? yiyijũ Jesũs ĩnare.

42 Ito yija wai jũora cuji co cuji ĩre ĩsiyijarã ĩna.
 43 Itire boca ãmicōri ĩna tiro riojo bayijũ ĩ. 44 Iti bacōri ado bajiro yiyijũ Jesũs ĩnare:

—Canũti yũre rētacati gayere mũa rãca ñagũjũ, “Ado bajiro rētaro yiroja yũre”, yi goticãcũ yũ mũare. Ado bajiro mũare yicũ yũ: Moisés ĩ ucare, Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare, David ñayorũ ĩ ucarena cũni, “Ado bajiro rētaro yiroja Dios ĩ cōarũre”, yi ucañi ĩna. “Ĩna ucado bajiroti yũre rētaro yiroja”, yi mũare goticãcũ yũ, yiyijũ Jesũs ĩnare.

45 Ito ĩ yija bero Dios oca tuti gaye ĩna tũo masitoni ĩnare goti rētobuyijũ ĩ. 46 Ado bajiro yiyijũ ĩ ĩnare:

—Cristo Dios ĩ cōarũ quenabeto tōbũjacōri godagũ yiguĩji. Ito yicōri mũcana godana wato ñabojacōri tũdi catigũ yiguĩji mũcana. 47 Iti oca masa jeyarore goti ucure ñaro wado yiroja. “Mũa ñeñaro yirisere jidicãña. Ito yicōri Jesucristore tũorũnũña ñeñaro mũa yirise Dios ĩ ãcabojotoni”, yi goti ucure ñaro wado yiroja. Jerusalén gãnare goti tũocōri masa jeyarore goti ucure ñaro wado yiroja, yi gotia Dios oca. 48 Ito bajiro iti rētaja tigoana ña mũa. 49 Yũ Jacũ ĩ rotiado bajiroti mũare Espĩritu Santo queo sãgũ yigũja yũ. Espĩritu Santona sũoriti Dios ĩ masirise mũare ĩ queo sãroto riojũa ado Jerusalénjũti ñacõaña maji, yiyijũ Jesũs ĩnare.

*Macãrũcãroju Jesús ã m̃ja ware gaye
(Mr 16.19-20)*

⁵⁰ Ito bajiro ã yija bero Betaniaju ãnare ãmi wayiju. ã ya ãmori ãu m̃ocõri, “M̃are queno yijaro Dios”, yiyiju ã. ⁵¹ Ito bajiro ãnare ã yija bero ãmacãju ãmi wayiju Dios ãre. ⁵² Buto ãre r̃c̃b̃o wañ quenacõri Jerusalénju tãdi wayijarã ãna. ⁵³ Ito yicõri co r̃m̃ r̃ayabeto r̃c̃b̃orã Dios ya wiju minijuasotiyjarã ãna. Itocõ ãa.

Dios Oca Tuti New Testament in Macuna

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Macuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Macuna

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
2581ee54-739f-5595-8d44-83c638ed667b